ଧାଷରାଜା ଗଡ଼

ଲେଖକ

ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ଘାସରାଜା ଗଡ଼

ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ଦାସରାଜା ଗଡ଼

ଲେଖକ :	**Author :**
ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର	Sri Gokul Chandra Mishra
ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ :	•**© Copy-right reserved by :**
ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱ ଲେଖକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ	Copy-right reserved by the Author
ପ୍ରକାଶିକା :	**Publisher :**
ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତିମୟୀ ମିଶ୍ର	Smt. Shantimayee Mishra
ଗ୍ରାମ - ତାମରା	At - Tamara
ପୋ.ଅ - କାନପୁର	P.O. : Kanpur
ଜିଲ୍ଲା - କଟକ, ଓଡ଼ିଶା	District - Cuttack, Orissa
ପ୍ରକାଶ କାଳ :	**Publish Time :**
ଶ୍ରୀ ଗୁଣ୍ଡିଚା ୧୯୯୮	Shreegundicha 1998
ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ :	**First Edition :**
ଏକ ହଜାର	One Thousand
ମୁଦ୍ରଣ :	**Printer :**
inteCAD	inteCAD
442, Sahid Nagar	442, Sahid Nagar
Bhubaneswar-7	Bhubaneswar-7
ମୂଲ୍ୟ : ୪୦.୦୦	Price : 40.00

ପଦେ ଅଧେ

ଜଗତ୍‌ଜନନୀ କରୁଣାମୟୀ ଭଗବତୀଙ୍କ ଅପାର କୃପାରୁ ନାଗାରା (ନାଗ୍ରା) ରାଜ୍ୟ-ଅଜ୍ଞାତ ଐତିହ୍ୟରୁ ସାମାନ୍ୟ ଧୂଳିକଣିକାକୁ ଆଧାର କରି ''ସିଂହାବଲୋକ-ନାଗରା-ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକତ୍ରୟ ରଚିତ ହୋଇଅଛି।

ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଅମର ବାଣୀ ଯଥା :

''ମହତ ନିଧନେ ସେ ମହତ ସ୍ଥାନେ
ପଡ଼ିଥିଲେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଧୂଳିକଣିକା
ଭକତି ଆଦର କରେ ଯେ ତାହାର
ସେ ଦିଏ ମହତ ହୃଦୟ ଶିକ୍ଷା ।''

(କାରା କବିତା - ବନ୍ଦୀର ସ୍ୱଦେଶ ଚିନ୍ତା)

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ

ପଣ୍ଡିତ ଗୋବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଉକ୍ତିର ଭାବ ଲେଖକ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିଜ ରଚିତ ପୁସ୍ତକ ତ୍ରୟରୁ ଅନୁଭବ କରି ପୁଣ୍ୟାତ୍ମାଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ଭକ୍ତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜ୍ଞାପନ ପୂର୍ବକ ଉତ୍କଳର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟତ କାମନା କରୁଅଛି।

''ସିଂହାବଲୋକନ-ନାଗରା'' ସତ୍ୱରେ ଥିବା ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସ୍ମୃତିକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରି ଅଠେଇଶତମ ବ୍ୟାସଦେବ ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ ଦୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସତ୍ୟତାକୁ ସର୍ବାଗ୍ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଲେଖକ ''ଦାସରାଜାଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଛି।

ଉପୋଦ୍‌ଘାତ, କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ - ଜନ୍ମ, ବିବର୍ଦ୍ଧନର ଶରବ୍ୟ ଦାସରାଜାଗଡ଼, ପରିଶିଷ୍ଟ ଏବଂ ପରିଶିଷ୍ଟର ପରିଶେଷାଦି ''ଦାସରାଜାଗଡ଼'' ଅଙ୍ଗମଣ୍ଡନ କରି ଅଛନ୍ତି।

''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକ ଉପରେ ବିଦଗ୍ଧ ସୁଧୀ ଆଲୋଚକ ବୃନ୍ଦ ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ସଂସ୍କୃତ ଓ ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ ନିଜ ନିଜର ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରି ପୁସ୍ତକର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ସାକାର କରି ଅଛନ୍ତି।

ପରିଶିଷ୍ଟର ପରିଶେଷରେ ଲେଖକ ନିଜର ବିଶେଷ କଥନ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ ଧର୍ମ ସଂସ୍ଥାପନର କାମନା କରିଅଛି।

॥ ଇତି ॥

ରାଉରକେଲା — ବିନୀତ

ବିଜୟା ଦଶମୀ — ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ

ସର୍ବଶ୍ରୀ ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ (ପୂର୍ବତନ ଲୋକସଭା ସଦସ୍ୟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼), ଅଧ୍ୟାପକ ସଂକର୍ଷଣ ଜେନା, ଡକ୍ଟର ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି (ଭରଦ୍ଵାଜ), ଅଧ୍ୟାପକ ଡକ୍ଟର କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ, ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନାୟକ, କବି ଫାସିଆର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, କବି ହରିହର ପଣ୍ଡା, ପଣ୍ଡିତ ଶିବରାମ ମହାପାତ୍ର, ଡକ୍ଟର ଅର୍ଜୁନ ଶତପଥୀ, ସୁଲେଖକ ଉଦୟନାଥ ରଥ (ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ କାରାଗାର ଅଧୀକ୍ଷକ), ଅଧକ୍ଷ ଡକ୍ଟର ଅଖିଳ କୁମାର ପଣ୍ଡା, ରାଉରକେଲା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପରର୍ସନାଲ ଅଫିସର ରାମ ପ୍ରସାଦ ସାହୁ, ବିଦ୍‌ଗଧ ସୁଧୀବୃନ୍ଦ 'ସିଂହାବଲୋକର୍ନ ନାଗରା' ଏବଂ 'ଦାସରାଜାଗଡ଼' ପୁସ୍ତକ ଉପରେ ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରି ଲେଖକକୁ ବାଧିତ କରି ଅଛନ୍ତି।

'ଦାସରାଜା ଗଡ଼' ପୁସ୍ତକଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି ଦେବାରେ ଲେଖକକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିବା ସୁଧୀବୃନ୍ଦ ଯଥା - ସର୍ବଶ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଣ୍ଡା (ଜବାଘାଟ), ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦକ ଦିଲ୍ଲୀପ ରାୟ, ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ ଓ ପଦଟୀକାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବା ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ ତଥା ଉତ୍କଳୀୟ ଭାଷା ସଂସ୍କୃତିର ନିଚ୍ଛକ ସେବକ ଅମୂଲ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବା ବିମଳା ପ୍ରସାଦ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଫକୀର ମୋହନ ନାୟକ (ସେମେର୍ଡ଼ା), ବଂଶୀଧର ବାରିକ, କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବେହେରା, ମୁରଲୀଧର ପ୍ରଧାନ, କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ପରମାଣିକ, ଶିକ୍ଷକ ଦାଶରଥି ରାଉ (ବଲାଣି), କ୍ଷୀରୋଦ କୁମାର ମିଶ୍ର, କବି ଅନିଳ କୁମାର ଦାଶ, ସାହିତ୍ୟ ସେବକ ବଳରାମ ଦାଶ, ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ସମ୍ପାଦକ ସୁଦର୍ଶନ ମହାପାତ୍ର, ଈଶ୍ଵର ସମ୍ପାଦିକା ଶ୍ରୀମତୀ ମଞ୍ଜୁଲିତା ନାୟକ, ଶ୍ରମିକ ସମାଚାର ସମ୍ପାଦିକା ଶ୍ରୀମତୀ ଶକୁନ୍ତଳା ଦାଶ ଏବଂ 'ଦାସରାଜା ଗଡ଼' ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ ନିମିତ୍ତ ଦାନ ସହିତ ସ୍ଵୀକୃତି ଦେଇଥିବା ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରେମୀ ଜନସାଧାରଣ, *uteCAD*, 442, Sahid Nagar, Bhubaneswar-7 ର ମୁଦ୍ରାକର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଦାସ ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ପୁତୁରା ଶ୍ରୀ ବିଧୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଠାରେ ଲେଖକ ଗଭୀର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରି ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁଖୀ ନିରାମୟ ଦୀର୍ଘ ଜୀବନ କାମନା କରୁଅଛି ।

ବିନୀତ

ଲେଖକ

Sri Debananda Amat
Ex-M.P., Sundergarh
and
President, Inter Provincial
Bhuyan Maha Sabha (Bihar,
Madhya Pradesh and Orissa)

At/Po - Balani
Via - Lathikata
Dist - Sundargarh
Pin - 770 037
Orissa

MESSAGE

I have gone through the manuscript compiled by Kabi Shree Gokulchandra Mishra, entitled as **"DAS RAJA GARH"**, with the active co-operation of Kabi Arjun Raj and Shri Phasiar Acharya Head Master of Dalki High School. Though in precise, Kabi Shri Mishra has engaged himself for the last many years in research work connected with the early history of this Ex-Nagra Estate and taken a predominant part in the collection and decipherment of the copper-place inscriptions of the ancient Zamindary of Nagra Estate. It is therefore very logically and historically important as a large number of materials has been collected. He has undertaken the task of piecing together the scattered fragments of the events, which culminated in the existence of **"DAS RAJA GARH"**. This ancient Das Raja Garh flanked by the present village of Chhend and the abandoned TISCO dolomite quarry is situated on the left bank of river Koili on the confluence of rivers Sankh, Koili and Saraswati.

To borrow from the history of Upper - Palaeolithic age the entire present Western Orissa comprising of Garjat States was known as Arbi (Jungle) Rajya. Even till recently it was called "Garjat Andhari Mulak" (Dark Area). Here every event was wrapped up and shrouded under the cover of darkness. Even the Magadha Emperor Ashok did not conquer this area in 261 B. C. During the Gupta period this area was known as Mahakanta and later on it was named Mahakoshala. The history of Gupta Empire "HARISENA PRASASTI" reveals so.

However, Shri Gokul Chandra Mishra through his effort tried to bring the events to limelight, where the materials are so scanty and numerous gaps have to be filled-in by intelligent guess work. It is to be expected that the conclusions of the pioneer worker, in the field, will meet with universal acceptance in all respect. Shri Mishra have had prolonged discussion, deleberation, argumentation and conducted research works. By doing so he has rendered valuable service by arranging the available materials in a connected form and indicating the inferences which he has drawn from it. It is to be hoped that the book will receive attention, which it deserves from all who are interested in rescuing the ancient history of "DAS RAJA GARH" from oblivion.

Wishing all success in his noble endeavour.

(DEBANANDA AMAT)
27-6-95

(Debananda Amat)
Dt. 27.6.95

Prof. Sankarsan Jena
M.A. (Hist.), M. A. (Pol. Sc.) M.A. (Oriya)
Head of the Deptt. History

Mahima Mahāvidyalaya
At/Po-Mahimagadi,
Dist-Dhenkanal, Orissa,
Pin 759014.

Opinion on the Book
"DAS RAJA GARH"

History is a source of perpetual inspiration to the future generation as it unfolds the cultural glory and heritage of a nation in a systematic and chronological manner. The living memory of the bygone ages and of great many generations is preserved on the pages of history for future scrutinisation and imitation. Man comes and passes by but history goes on telling the living story of the rise and full of different civilisations. The past history of Orissa in general and western Orissa in particular is shrouded in mystery and impervious darkness. Due to lack of adequate authentic materials, it is very difficult on the part of the scholars to discover that precious bygone history from oblivion. In spite of this fundamental obstacle, many scholars and writers have attempted to remove the veil of darkness with the scanty material available so far at their disposal.

In this connection, the research work of Sri Gokul Chandra Mishra on "DAS RAJA GARH" is noteworthy and praiseworthy while viewed in a broader perspective. The author's previous work "Nagara" published in the year 1992 consisting of five chapters brought to light the brief history of Nagara State, its inhabitants, estate details, festivals, rites and rituals, customs and traditions and it has touched the intellectual and cultural horizon of the scholars to a great extent being a subject matter of discussion.

In the moral and spiritual history of our nation, the Mahabharat occupies a predominant position. Regarding its importance Dr. K. M. Munshi remarks, "The Ramayan and the Mahabharat underwent recessions from time to time and became the one irresistible creative force which has shaped the collective spirit of the people." The greatest historian B. N. Luniya also brings the importance of the epics in the following words, "The two epics the Ramayan and Mahabharat are important and sacred epics of India. Probably no literary work secular in its origin has ever produced so profound an influence on the Indian life and culture as these two epics. "The Mahabharat of Vyasadeva is a unique piece of work in the whole range of human history which depicts the war between good and evil in which the good wins and the rule of Dharma is finally established. This epic is regarded as the true history of India, history not of political events but of urges and aspirations, morality and integrity, efforts and purpose of the nation. It is our moral duty to open that endless panorama and get a glimpse of the life and achievements of that celebrated saint poet Vyasadeva so as to enhance the dignity of Indian culture. This sacred and painstaking work has been undertaken by Sri Mishra who has devoted his time

and energy to bring to light the sacred spot 'Vedavyasa' and 'Dasrajagarh' situated near the industrial city Rourkela.

History is not legend but like the existence of fire in the heap of ashes, one can extract historical elements from legends. This truth is really exemplified in connection with determining the birth place of the greatest poet Vyasadeva. The birth place of Krushna Dwaipayan Vyasadeva is the Vedavyasa situated on the confluence of the river Sankha, Koel and Saraswati, a place having spiritual significance. This place is closely associated with 'Das Raja Garh' situated near the east bank of the river Koel. As per the accounts of the sacred literature, Parasar the 26th Vyasa while crossing the Punya river for the purpose of meditation by the help of the daughter of the fisherman fell in eternal love with her. But the fisherman's daughter Matshyagandha had not attained maturity that stood as a great bar to fulfil his passion. Hence Parasar brought her to the stage of maturity by his esoteric power and created fog during the day time to satisfy his cherished dream of loving the girl. Matshyagandha was made Jojanagandha and she granted 'Rati' to Parasar. As a result in a sacred moment of Akshyaya Trutiya in the month of Mesha a child was born in the Jamuna Dwipa who was named as Krushna Dwaipayan by Parasar. Jojanagandha assumed the name Satyabati. This Satyabati or Matsyagandha was really the daughter of Dasraja who had established his palace in the east side of the river Koel (Yamuna), Because while going for Mrugaya (Deer hunting) observing the mating scene between the deer couple Dasraja could not control himself. As a result his Birya fell on the Siari leaf and finally fell on the punya river (Mahanadi) being scattered by the Bajapakhi (bird). The Raghaba fish took this Birya and gave birth to a son and a daughter. The son was kept by Dasraja and the daughter was brought up by the fisherman (Kaivarta).

As the fisherman grew old, his adopted daughter Matsyagandha was sailing the boat everyday to earn something for her family.

Vyasa was brought up by Parasar and Satyabati in the Vedavyasa hill and in future started penance near the Rock of Vedavyasa cave known or Brahmabedi. Then he created sacred literature like Astadasha Puran and thereby enriched the spiritual history of India. The Mahavir mountain, Vedavyasa Ashram, Parasar Ashram at Jharia hill, Dasarajagarh, Gautam Ashram, Vedavyasa Jagannath and Sriram temple, Vedavyasa Sibalaya, Vyasakunda, Saraswati Stream, Jamuna patha all these geographical spots near Rourkela undoubtedly give substantial proof that Vedavyasa of Rourkela is the birth place of Krushna Dwaipayan Vyasa. Celebrated oriya poet Jagannath Das in his 'Gupta Bhagabat', Dinakrushna Das in his 'Nama Ratna Gita', Gangadhar Meher in his 'Kabita Kallola', Bhuyan poet Arjun Raj in his 'Nagara Mata Mahatma' have given conclusive proof regarding the historicity of Vedavyasa.

'Das Raja Garh' is however the strongest proof before the scholars situated on the opposite side of the Vyasapitha to strengthen the historicity of the birth place of Vyasadeva.

The Garh was surrounded by different types of trees like Sala, Peepal and Bamboo situated in the midst of natural beauties and grandeur. A narrow Garh·Khai stretching from east to west and piercing into the river Koel is still present as a witness of that historical and legendary spot. The rocks and stones

found on both sides of the Garh Khai reveal the antiquity of Das Raja Garh. The Garh Devi was installed in the southern direction of the Garh Khai on the heap of maund in the midst of of tall trees. A portion of the garh is now identified with the village 'Chend'. The predecessors of Govind Sha were the protectors of this garh. The adjacent area of Dasarajagarh is dominated by fishermen clan and their culture corresponds to the Kaivarda culture of Dasrajagarh; But it is a matter of great concern that at present some intruders are going to establish their domination on this historical place through the installation of industries. If this process of domination and rapid industrialisation continues, this historical and legendary place will lose its vitality and naturally it will have an adverse effect on our cultural glory and greatness. Time has come when we shall come forward to protect this sacred spot from the grip of the intruders and protect our glory that is going to be eliminated. I had the opportunity to visit this area in the company of the author Sri Gokul Chandra Mishra, educationist Sri Phasiar Acharya and Sri Ram Prasad Sahoo recently. After beholding the site and its geographical location, I am spellbound by its spiritual attraction and serenity. I am confident that the history of Dasrajagarh and Vedavyasa pitha will certainly elevate our culture and receive universal attention.

It is a matter of great pride that this glorious and noble task has been undertaken by the eminent scholar Sri Gokul Chandra Mishra who has endeavoured a lot to highlight this spot through the publication of the book "Dasrajagarh". The esteemed author has not only presented vital proofs but also tried to strengthen his proofs by collecting the opinions of some intellectuals and old men having wide experience in this context. The collected datas and information are systematically presented so as to bring out the historical importance of the spot. I extend my heartfelt gratitude and profound felicitation to Sri Mishra who in the midst of all his personal problems has dedicated himself for the purpose of creating consciousness among the people relating to the spiritual sanctity and significance of 'Das Raja Garh. In this connection, archaeological excavation is inevitable which will accelerate the process of opening the real mystery of the spot. It is the sacred duty of our Government to protect and preserve the spot from external domination.

The author will consider his labours amply rewarded if this book "Das Raja Garh" brings consciousness among the lovers of Indian culture to recover the glory of this legendary spot from extinction. A state level "Investigatory Committee" consisting of historians and intellectuals should be formed to place demands before the authority towards the protection and preservation of the spot.

I am extremely thankful to the author for giving me an opportunity to present a few lines on the book "Das Raja Garh" and Simultaneously, extend a note of deep appreciation in favour of Sri Mishra towards his immense contribution in elevating and protecting the culture of western Orissa.

(Sankarsan Jena)
Dt. 8.2.96

ଡକ୍ଟର ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି (ଭରଦ୍ୱାଜ)ଙ୍କ ପତ୍ର

ଗୀତିକା
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨
ତା ୪.୯.୯୨

ପ୍ରିୟ ଗୋକୁଳ ବାବୁ;

ଆପଣ ଏତେ ଦୂରରୁ ଆପଣଙ୍କ ରଚିତ ''ସିଂହାବଲୋକନ'' ଓ ''ନାଗରା'' ପୁସ୍ତକ ଦୁଇଟି ନେଇ ଆମ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ। ମାତ୍ର ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ - ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ। କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ସୁଯୋଗ ବି ମିଳିଲା ନାହିଁ ଜାଣେନା, ପୁଣି କେବେ ଦେଖା ହେବ ବା ନ ହେବ, ଯଦି ପୁଣି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସନ୍ତି ମୋତେ ଲେଖିବେ ।

ସରକାରୀ କାମରୁ ମୋର ଅବସର ନେବା ଦଶବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହୋଇଗଲାଣି। ଦୂର ଯାଗାକୁ ପ୍ରାୟ ମୁଁ ଆଉ ଯାଉନାହିଁ। ତଥାପି ପୂର୍ବ ସଂସ୍କାର ବଶତଃ ଲେଖା ପଢ଼ାରୁ ବିରତ ହୋଇ ନାହିଁ। ଆପଣଙ୍କ ବହି ଦୁଇଟି ଏତେ ଆକର୍ଷଣୀୟ ମନେ ହେଲା ଯେ ମୁଁ ଏଇ ଦୁଇ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ଏକ ପ୍ରକାର ପଢ଼ି ଶେଷ କରି ଦେଇଛି। କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଆପଣ ନାଗରା ଓ ରାଉରକେଲା ଅଂଚଳର ମହାଉପକାର ସାଧନ କରି ଅଛନ୍ତି - ଏଇ ପୁସ୍ତକ ଦୁଇଟି ରଚନା କରି। ଏହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଲୋକ ସଂସ୍କୃତିର ଗବେଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁ ଉପାଦାନ ଯୋଗାଇବ। ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପକ୍ଷରୁ ଯାହାହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ତାହା ଆପଣ ଏକାକୀ ସ୍ୱୀୟ ଅଧ୍ୟବସାୟ ଓ ନିଷ୍ଠାବଳରେ ସଂପାଦନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି। ଏଥିପାଇଁ ଆପଣ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ। ଏକା ମୋର ନୁହେଁ ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତିପ୍ରେମୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ। ବିଶେଷତଃ ଆପଣ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଯେଉଁ ପୋଥୀ ମାନଙ୍କର ସର୍ଭେ କରିଛନ୍ତି ଏହା ମୋତେ ଖୁବ୍ ଉପାଦେୟ ମନେହେଲା। ଏ ସଂପର୍କରେ ମୁଁ ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତେବେ ପରେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ପତ୍ରାଳାପ କରିବି। ପ୍ରାଚୀନ ଗୀତି ସାହିତ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ମୁଁ ଅତୀତରେ ଗବେଷଣା କରିଥିଲି। ସେ ସଂପର୍କରେ ମୋର କେତେକ ବହି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବ ଆପଣ ହୁଏତ ଜାଣିଥିବେ। ମାତ୍ର ସେ ଦିଗରେ ଅଧିକ ଗବେଷଣା କରିବାକୁ ମୁଁ ଆଉ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ। ସମ୍ଭବତଃ ପ୍ରେରଣା, ଉତ୍ସାହ ଓ ସହଯୋଗର ଅଭାବରୁ ।

ଯାହା ହେଉ, ଆପଣ ବହୁ ଅଜ୍ଞାତ ବିଷୟକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣି ପାରିଛନ୍ତି ଏହା ଅତୀବ ଆନନ୍ଦପ୍ରଦ। ଏଥିପାଇଁ ଆପଣ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ସହିଥିବେ - ଏ ବହି ହାତରୁ ଛପାଇ ଏସବୁ ବହିର ବିକ୍ରିହେବା ଏକ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ବିଷୟ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାର ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ। ଭଗବାନ ଆପଣଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ, କର୍ମପ୍ରବଣ ରଖନ୍ତୁ ଏହାହିଁ କାମନା କରୁଛି।

॥ ଇତି ॥
ଶୁଭାନୁଧ୍ୟାୟୀ
ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି

ଡକ୍ଟର କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ
ଇତିହାସ ଅଧ୍ୟାପକ

ବି.ଜେ.ବି କଲେଜ
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୧୪
ତା ୨୨.୧୦.୯୨

ପ୍ରିୟ ମହାଶୟ, ପ୍ରଣାମ ଜାଣନ୍ତୁ।

ଆପଣଙ୍କ ରଚିତ ନାଗରା ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଛି। ଆଞ୍ଚଳିକ ସ୍ତରରୁ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ, ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଗବେଷଣା ଚାଲିଛି। ଅତୀତର ଅନେକ କଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିକଟରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟସନ୍ଧାନ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି। ସେହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ପାଇଁ ଇତିହାସର ଏଇ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପାଠକ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ ରହିବ । ନାଗରା ପୁସ୍ତକରେ ଆପଣ ନାନା ଉପାଦାନ ସଂଯୋଗରେ ଅତୀତକୁ ଦେଖିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଛନ୍ତି। ଜନଶ୍ରୁତିର ଅଦୃଆ ଧାରା କେବେ କେବେ ଗବେଷକଙ୍କୁ ଦିଗଭ୍ରଷ୍ଟ କରାଇ ଦେଇଥାଏ; ତେବେ ସତ୍ୟକୁ ତାହା ମଧ୍ୟରୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ । ଏଦିଗରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ବାସ୍ତବିକ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ।

ଆପଣଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ନାଗରାର ଅତୀତ ସଂପର୍କରେ ବହୁ ଉପାଦେୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ; ଏହା ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କଳେବର ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ତେବେ ଜନଶ୍ରୁତିକୁ ଐତିହାସିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିବେଚନା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ପରବର୍ତ୍ତି ଗବେଷକ ଆପଣଙ୍କ ପୁସ୍ତକରୁ ତଥ୍ୟ ନେଇ ହୁଏତ ଅଧିକରୁ ଅଧିକତର ହୋଇ ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ଚାଲିବ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆପଣ ପୁସ୍ତକ ଏକ ଦିଗବାଣେରୀ ହୋଇପାରେ ।

ନାନା ଜନଶ୍ରୁତି ତଥା କିଛି ଐତିହାସିକ ଉପାଦାନରେ ସମୃଦ୍ଧ ଆପଣଙ୍କ ରଚିତ ନାଗରା ପୁସ୍ତକ ଗବେଷକ/ ସତ୍ୟସନ୍ଧାନୀ ନିକଟରେ ଉଚିତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମୂଲ୍ୟାୟନ/ଆକଳନ ହେଲେ, ସତ୍ୟର ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଯିବ। ଏହା ଅବଶ୍ୟ କାଳର ପରିଚୟ ପତ୍ର । ତେବେ ଜଣେ ଗବେଷକ ହିସାବରେ ଏ ପୁସ୍ତକରେ ଥିବା ଜନଶ୍ରୁତି ସଂପର୍କିତ କିଛି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ଆଲୋଚନା ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଲି ଚିନ୍ତାକରେ (ବିଶେଷତଃ ବେଦବ୍ୟାସ ସଂପର୍କିତ ବିବରଣୀ)

ଆପଣଙ୍କର ଗଭୀର ନିଷ୍ଠା ଆଗ୍ରହ ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ ଆମକୁ ପ୍ରବଳ ଆନନ୍ଦିଏ । ଅଧିକ ସତ୍ୟସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଦିଏ ।

ସପରିବାର ଆପଣଙ୍କର କୁଶଳ କାମନା କରି ରହିଲି ।

କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ମୋର ଦି'ପଦ କଥା .....

କବି ଶ୍ରୀଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କର 'ଅର୍ଘ୍ୟକୁସୁମ' ପ୍ରଥମ କବିତା ପୁସ୍ତକ, ''ସିଂହାବଲୋକ'' ଦ୍ୱିତୀୟ ଐତିହାସିକ କାବ୍ୟ 'ନାଗରା' ତୃତୀୟ ଅନୁସଂଧାନ ମୂଳକ ରଚନା। ମୁଁ ସବୁର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ପାଠ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରି ପ୍ରୀତ ହୋଇଛି । ତାରିଫ କରିଛି ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ବହୁ ପଠିତ ତଥା ଆଦୃତ-ରଚନା-ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି, ତଥା କବି-ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଅନୁକୂଳାଚରଣ କରି ଆସୁଛି । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ରଚନା ସରଳ, ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଭାବୋଦ୍ଦୀପକ ଓ ଅନୁସଂଧାନ ସାପେକ୍ଷ । ଉତ୍କଳୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଗତିଧାରା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସଚେତନ ପାଠକକୁ ଐତିହ୍ୟ ପରାୟଣ କରାଇବାରେ ଯଥୋଚିତ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ରଚନାରେ ନିହିତ ଥିବାର ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି।

ଆବହମାନ କାଳରୁ ଗାଙ୍ଗପୁର ହିନ୍ଦୁ ସମାଜର ଗଣ୍ଡ, ଭୂୟାଁ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ବିଞ୍ଝିଆ ସମାଜର ଜନସାଧାରଣ କିପରି ସଂସ୍କୃତି ପରାୟଣ ଥିଲେ ତାହାର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ କବି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ୧୯୮୧ ମସିହାରୁ ଲଗାତର ଭାବେ ରାଉରକେଲା ସନ୍ନିକଟ ବିଭିନ୍ନ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ଭ୍ରମଣ କରି ବିଶ୍ୱସ୍ତଭାବରେ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ସହ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିଛନ୍ତି ଓ ଫଳଶ୍ରୁତି ରୂପେ ଅନେକ ଜନଶ୍ରୁତି ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଆଦି ଗୋଟାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଖଣ୍ଡ ଭୂମି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ଉତ୍କଳୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଗନ୍ତାଘର । କବି ମିଶ୍ରଙ୍କର ସାହିତ୍ୟିକ ମନୋଭାବର ତୀବ୍ର ପ୍ରତିଫଳନରେ ତାଙ୍କ ରଚନା ଭାସ୍ୱର ହୋଇଛି।

ଆଜି ହୁଏତ ଅବସ୍ଥା ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଯାଉଛି । ନାଗରା ମାହାଲ ନାହିଁ ମାତ୍ର ଅଧୁନାତନ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସହର ରାଉରକେଲା ଗଢ଼ି ଉଠିଛି । ପରିବର୍ତ୍ତନ ସ୍ରୋତରେ ଭାସି ଆମେ ଅଜସ୍ର-ବିକୃତିକୁ ବରି ଚାଲିଛୁ। ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଅତୀତ ବା ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନିଘା ନାହିଁ । ଭାଷା ଅବହେଳିତ, ଭୂମି ବିଖଣ୍ଡିତ, ଐତିହ୍ୟ (ସାଂସ୍କୃତିକ) ବିନିନ୍ଦିତ, ସଂସ୍କୃତି ପରାୟଣତା ଅପରିଦୃଷ୍ଟ । ଉତ୍କଳୀୟ ବୋଲି ଗର୍ବ କରିବାର ଯେଉଁ ଆସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରରେ ଆମେ ଲାଭ କରିଥିଲୁ ତାହାର ସର୍ବନାଶ କରିଚାଲିଛୁ । ୧୯୧୯ରେ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଡ଼ାକରା ଆମ ନିକଟରେ କେବଳ ଆପ୍ତବାକ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ସିନା, କର୍ପୁର ଉଡ଼ିଯାଇଛି। ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆପଣାର କରୁ, ମାତ୍ର ଆମକୁ କେହି ଆପଣାର ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ କଥା ରାଉରକେଲା ମାଟିରେ ବିଗତ କେତେ ବର୍ଷ ହେବ (ଅନ୍ୟୁନ ୧୯୫୪ ମସିହାରୁ) ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ଆସିଛି। ଏହାକୁ ଆମ ଭାଗ୍ୟର ବିଡ଼ମ୍ବନା ନ କହି କାହାକୁ ଦୋଷଦେବା ? ଆମେ ଯେତିକି ତତ୍ପର, ସେତିକି ତତ୍ପରତା ଆମ ମାତୃଭାଷା ଓ ମାତୃଭୂମି ପ୍ରତି ନାହିଁ । ଆମେ ଭୁଲି ଯାଇଛୁ - ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଆମ ଦେଶ ପ୍ରତି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ ଥିଲା ଦାସ-ବୃତ୍ତି । ତା' ନ ହୋଇଥିଲେ ସେଇତକ ହାସଲ କରିବାକୁ ଆମର ଅକୁଣ୍ଠ ଶ୍ରମ ଅଦ୍ୟାବଧି ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ଶତକଡ଼ା ଶହେଭାଗ ଦାସ-ବୃତ୍ତି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ।

ଓଡ଼ିଆ ସ୍କୁଲରେ ଛାତ୍ରସଂଖ୍ୟା କମୁଛି । ଇଂରେଜୀ ମାଧ୍ୟମ ସ୍କୁଲରେ ପିଲା ହାଉ ଯାଉ । ମୋ ପିଲାଟି ଭବିଷ୍ୟତରେ ବଡ଼ଧରଣର ଦାସ ପାଲଟିଗଲେ ମୋଟା ଧରଣର କଳାଧନ ଆସିବ ଓ ରାତାରାତି ମୋର ତିନିତାଲା କୋଠା ଠିଆ ହେବ । ଏଇ ଧରଣର ରୁଗ୍ଣ-ମାନସିକତା ଆମର ଜାତୀୟ ସ୍ୱାଭିମାନ ତଥା ଉତ୍କଳୀୟତ୍ୱ (ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ପରାୟଣତା)କୁ ନାକ ବୁଡ଼ା କରି ସାରିଲାଣି । ସେଥିଲାଗି ଆମେ ଟିକିଏ ହେଲେ ସଜାଗ ନୋହୁ । ବରଂ କଥାକଥାକେ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିର ଦୁହାଇଦେଇ ସତ୍ୟର ତଣ୍ଟି ଚିପି ହତ୍ୟା କରିଚାଲିଛୁ ।

କବି ଗୋକୁଳ ବାବୁଙ୍କ ଶ୍ରମ ଦୁରାବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ କେତେଦୂର ସାର୍ଥକ ହେବ, ଏବାବଦରେ ଯେ କେହିଁ ସନ୍ଦିହାନ ହେବା ସ୍ୱଭାବିକ୍ । ଲେଖକ ସ୍ୱୟଂ ଏ ମାଟିର (ନାଗରା, ଗାଙ୍ଗପୁର, ରାଉରକେଲା) ନୁହଁନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପାହାଡ଼ି-ମାଟିର ସଚେତନ, ଅର୍ଦ୍ଧଚେତନ ଓ ଅଚେତନ କେତେ ବାଗର ମଣିଷଙ୍କୁ ଯେ ସେ ଭେଟିଛନ୍ତି ଓ ଆପଣାର କରିଛନ୍ତି, କେତେ ପୋଥି ଖେଳେଇଛନ୍ତି, କେତେ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ଜନଶ୍ରୁତି ସଂପର୍କରେ ଆସିଛନ୍ତି, କେତେ ସ୍ଥାନୀୟ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ମନେ ପକେଇଛନ୍ତି (ଯେଉଁମାନେ କାଳଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେଣି) ତାହା ମୋ ପରି ସାଧାରଣ ଲୋକ ଚିନ୍ତାର ଅତୀତ । ଏ ସମସ୍ତ ଇତିହାସ ଅଥବା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଗବେଷଣା ସାପେକ୍ଷ ବିବରଣୀ ହୋଇ ରହିବ ।

ଆଜି ସୁନା-ପର୍ବତରୁ ଝରିଆ ପାହାଡ଼, ଝରିଆ ପାହାଡ଼ରୁ ମହାବୀର ପର୍ବତ (ବ୍ୟାସାସନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁପରିବ୍ୟାପ୍ତ ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତି ଜୀବନଧାରା ବିକଳ୍ପ-ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣରେ ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି । ଆଧୁନିକତା ନାମରେ ବର୍ବରତାର ଶିକାର ଚାଲିଛି । ଲେଖକ ନାଗରା ପୁସ୍ତକରେ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରିବାକୁ ବଦ୍ଧପରିକର ହୋଇଛନ୍ତି, ଅତୀତ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଉଖୁରା ଉଖୁରି କରିଛନ୍ତି ତାହା ଏଇ ମାଟି (ବୀରଭୂମି-ନାମରେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ) ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଢ଼ାଇବା ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହି ସତ୍ୟକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ ଜାତିପ୍ରତି ଏ ମାଟିର ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହ୍ୟ ପ୍ରତି ଓ ଭାଷା ପ୍ରତି ମମତା ଆପେ ଆପେ ବଢ଼ିବ । ମହିଷାର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତ ବିଶ୍ୱଜନନୀ ଶ୍ରୀଦୁର୍ଗାଙ୍କ କୋମଳ ସୁଠାମ ତନୁରେ ବାଜି ତରଳିଯାଇ ପାତାଳଗାମୀ ହେଲା ସିନା, ବାଜିବା ପୂର୍ବରୁ କ୍ଷତି କରିବାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ହରାଇ ସାରିଥିଲା । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସର୍ବକାଳୀନ ସତ୍ୟ ।

କବିଙ୍କର ୪ର୍ଥ ରଚନା 'ଦାସରାଜା ଗଡ଼' (ମୁଦ୍ରଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ) କେତୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବଦନ୍ତୀର ସାହିତ୍ୟ ରୂପ । ପୁସ୍ତକଟି ଉପାଦେୟ ହେବ । ନବାକ୍ଷରୀ ଭାଗବତ ବାଣୀରେ ରଚିତ ବିଲୁପ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଐତିହ୍ୟ ଓ ପରଂପରା ବାବଦରେ ସବୁଧରଣର ପାଠକଙ୍କ ହୃଦ-ଛୁଆଁ ହୋଇ ପାରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଏଥିରେ ସଂଯୋଜିତ । ଭାବକୁ ଗଂଭୀର କରିବା ନ୍ୟାୟରେ କବି ସ୍ଥାନୀୟ ଭୂୟାଁ କବି ଅର୍ଜୁନ ରାଜଙ୍କ ଲିଖିତ ବିବରଣୀ ମଧ ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସଂଯୋଜିତ କରିଛନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟିକ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ଐତିହାସିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଇଛନ୍ତି । ଅଠେଇଶତମ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କର ମାତା ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା/ଯୋଜନଗନ୍ଧା/ସତ୍ୟବତୀ ଦାସରାଜାଙ୍କ ଔରଷ କନ୍ୟା କିପରି ଧୀବର କନ୍ୟା ହେଲେ ତାହା ଲେଖକ ଶ୍ରୀମିଶ୍ର ବିବୃତ୍ତ ନ କରି କିମ୍ବଦନ୍ତୀକୁ ଆଖିଠାର ମାରି ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ''ନାଗରା'' - ପୃଷ୍ଠା ୨୦୭ରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକରେ ତାହାର ପଦ୍ୟରୂପ ଆଶା ରଖିବା ସ୍ୱାଭାବିକ୍ । ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ଉପରେ କବିଙ୍କର ଅଭିମତ ମୋତେ ବିଶେଷ ଆମୋଦ ଦେଇଅଛି । ଉତ୍ତର ପାଠକମାନଙ୍କୁ ତାହା କାଳାନ୍ତର-ଧୀଷଣା ଯୋଗାଇବ । କବି ମିଶ୍ରଙ୍କର ଦୁଃସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ମୁଁ ତାରିଫ କରେ । ଆଶାତ ବୈତଣୀ ତୁଲ୍ୟ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୁଷ୍ପବର୍ଷୀ ହେଉ ।

ଅଧିକ ଉତ୍ତରଣ ଆଶାୟୀ -

ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନାୟକ
ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ,
ସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ରାଉରକେଲା - ୭୬୯୦୦୪

ତା ୧୯.୧୦.୯୬
ବିଜୟା ସପ୍ତମୀ

ସ୍ୱାଭିମାନ

ଜୀବନର ମହନୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ
ସରଜନା ପଥ ତୁମ ହେଲା ରସାଣିତ ସୃଷ୍ଟିର ଆହବେ ।
ଅହମିକା ସ୍ୱାର୍ଥ ଲୋଲୁପତା ବୃଥା ବିଷତୁଲ୍ୟ ମଣି,
ଏ ଜାତିର ଉତ୍ଥାନ ନିମିତ୍ତ ଫିଟାଇଲ ପଥ ଅଭିନବ ।
କେତେ ମିଛ ପୁରୁଆନା କେତେ ଛଇ ଛଟକ ଦେଖାଇ
କିଏ କେତେ ଉଦ୍‌ଗାରୁଛି ବଡ଼ିମା ବହପ,
ତୁମେ ସବୁ ଖୁଣ୍ଟିନାଣ୍ଟି ଆବୋରିଲ ସାରାସାର
ମାପ୍‌ଚୁପ୍ କରି ଆତ୍ମ ନିରିକ୍ଷଣେ ତୁମ
ଅମୃତର ଆସ୍ୱାଦନେ ହେଲ ପ୍ରଣୋଦିତ, ସତତ ସଂଯତ ।
ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ବୁଲି, ଆଚରିଲ "ଭିକ୍ଷାଂଦେହି, ଭିକ୍ଷାଂଦେହି" ଧର୍ମ ।
ନିନାଦିତ କଲ ପୁରପଲ୍ଲୀ ସୁରୁଚିର ସୁକୋମଳ କଣ୍ଠେ ।
ନାନାବିଧ କଳ୍ପନା ମ୍ଳାନସେ ବଖାଣିଲ ହୃତ ଗଉରବ ଜାତିର ମହତ ।
ଏ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ପାଇଁ ଦେଇ ଅଛ ଆପଣାକୁ ଲୁଚାଇ ହଜାଇ ।
ତେବେ ବି ତ କାହିଁକି କେଜାଣି ଜାତିର ପାଷାଣ ହୃଦୟ
ତବ ବୁକୁଫଟା ଅନ୍ତରର ଭାଷା ପାରିଲାନି ବୁଝି
ତୁମ ସ୍ୱାଭିମାନ ଏବେ ବି ତ ବୁଝିବାକୁ ଡ଼େରି ।
ହେ ମିଷ୍ଟାଳାପୀ, ନିଷ୍କପଟ ଦୟାର୍ଦ୍ର ହୃଦୟ ।
ହୋଇପାରେ ତୁମ ଅବକ୍ଷୟ, ମୃଣ୍ମୟର ଶରୀରଟା ଯେଣୁ;
ମାତ୍ର, ଏଜାତି-ସଂସ୍କୃତିର ହୃତ ଗଉରବ
ଅସହ୍ୟ ଜର୍ଜର ଚିତ୍ତେ ବଖାଣିଛ ଯାହା
ଅବିରତ ଝର
ଏ ଜାତିର ଆତ୍ମ ପରିଚୟ ।
ଏ ଜାତିର ଏ ମାଟିର ବାଆ ପାଣି ଖାଇ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବି ତୁମେ
ଖୋଳି ତାଡ଼ି ଜାତି ଗଉରବ ଥୋଇଦେଲ ଯାହା ତୁମ କରଣୀରେ
ବିକାଶ ପର୍ଯ୍ୟାୟେ ଚିର ଦୁର୍ନିବାର ।
ତୁମ ଏ ସାଇତା ଧନ ଜାତି ପାଇଁ ଦେଶପାଇଁ
ଏ ମାଟିର ସ୍ୱାଭିମାନ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ପୁରସ୍କାର ।
କେଉଁ ଏକ ସନ୍ଧିକ୍ଷଣେ ହେ ପରମ ଆତ୍ମୀୟ
ଏ ଅଲୋଡ଼ାକୁ ଆଦରିଲ ଲୋଡ଼ାକରି ତୁମେ,
କିସ ଅବା ଦେବି ତୁମ ଯୋଗ୍ୟ ରୁଚି ସମ,
ବହୁବାର ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ ଜୀବନେ ଭରମେ ?

ଦେବା ନେବା ସବୁକିଛି ଅଢ଼େଇ ଦିନିଆ
ସରଜନା ଶାଶ୍ୱତ ଯା ମହତ ପଣିଆ ।
ତୁମ ସୃଷ୍ଟି ସଉଷ୍ଟବେ ''ସିହାବଲୋକ'' ତୁମ
ଏ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ପାଇଁ,
ତୁମ ସୃଷ୍ଟି ସଉଷ୍ଟବେ ''ନାଗରା'' ତୁମ,
ଏ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ପାଇଁ ।
ଆଉରିବି ଅଛି ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼''
ଆଉ କିସ ଦେବି ମୁହିଁ କୁହ, ଏହା ଠାରୁ ବଳି ?
ହେଲା ଯେବେ ଲୋଡ଼ା ତୁମ ମୋର
ମିନତି ମୋ ଜଣାଉଛି ଅବିନାଶୀ ସର୍ବମୟ
କରତା'ଙ୍କ ପାଶେ ଉଦାର୍ତ୍ତ କଣ୍ଠେ ତୁହାଇ ତୁହାଇ -
ହେ ମହାନ ! ହେ ସର୍ବମୟ ଶାଶ୍ୱତ ପୁରୁଷ ।
ଦେଖ, ପରଖ ବିସ୍ଫାରିତ ହର୍ଷୋଲ୍ଲାସ ନୟନରେ ତୁମ
ତୁମରି ମହତ ପାଇଁ ତୁମରି ଇଙ୍ଗିତେ
ଅଭିନବ ତୁମ ସୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭାରେ
ତୁମ ଏଇ ବରପୁତ୍ର କେମିତି ସେ ଦେଇଛି ହଜାଇ
ନିଜକୁ ସେ ଦେଇଛି ହଜାଇ ।
ବରଷାଅ ସୁମନ ତା'ଶିରେ
ଏ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ଏ ଜାତି-ସଂସ୍କୃତିର ଗୀତି
ଝରୁଥାଉ ଅବିରତ ତା ଲେଖନୀ ଧାରେ ।
ଜନମର ସାର୍ଥକତା ତାର ହେଉ ଅନୁରଣିତ
ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତର ।
ଜନତାର କୋଳାହଳ ଅବା ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜରଣ
ହଜିଯାଉ ତାର ବିଶ୍ୱପ୍ରାଣତାରେ ।
ଦିଅ, ଦିଅ ତୁମ ଆଶିଷ ସୁମନ,
ଏ ଅଧମ ପ୍ରଣମର
ନତ ବଦନରେ ।

ଶ୍ରୀ ଫାସିଆର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ
ବଡ଼ଦଲକି ଉଚ୍ଚବିଦ୍ୟାଳୟ
ବଡ଼ଦଲକି, ସୁନ୍ଦରଗଡ, ଓଡ଼ିଶା

ଅଭିମତ

ବାଲେଶ୍ୱର
ତା ୧.୧.୯୬ ରିଖ

ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଗୋକୁଳ ବାବୁ;

କିଛି ଦିନ ତଳେ ମୁଁ ଅବଗତ ହେଲି ଯେ ଆପଣ ''ଦାସରାଜାର ଗଡ଼'' ବିଷୟରେ ବହୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି, ବହୁ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ବିଭିନ୍ନ ବିଜ୍ଞ ବୟସ୍କ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରି, କିଛି ଅନୁଶାସନକୁ ମଧ୍ୟ ଭିତ୍ତିକରି ଏକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁ ଅଛନ୍ତି ।

ବିଗତ ପଚାଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏକ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ମୁଁ ମୋର ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରେ ରାଉରକେଲା ଛୋଟ ଷ୍ଟେସନଟିର ଅଦୂର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀକୂଳ ପାନପୋଷ ନାମିତ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପଲ୍ଲୀକୁ ଏକ ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା । କୁ ସୁଦୂର ବାଲେଶ୍ୱର ସହରରୁ ବରଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଆସିଥିଲି। ଆମେ କେତେଜଣ ବରଯାତ୍ରୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀକୁ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲୁ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଅଗଭୀର ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ରୋତଟିଏ ବାଲିଶଯ୍ୟାରେ ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ଆମେ ସେଠାରେ ସ୍ନାନ କରି ପଦବ୍ରଜରେ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ନଦୀର ଅପରତଟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଭୂମି ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ତତ୍କାଳୀନ ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ମନ୍ଦିର ଯଥା ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଯାଇଥିଲୁ । ସନାତନ ଧର୍ମରେ ଓ ଆମ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରଚଳନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିବଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏଠାରେ ଶିବ ଓ ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲୁ । ଏବେ ଏହି ବେଦବ୍ୟାସର କ୍ଷେତ୍ର ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଅଛି ।

ନଦୀର ଗତି ପରି ସମୟର ଗତି ମଧ୍ୟ ବିଚିତ୍ର ଅଟେ । ନଦୀର ପୂର୍ବଦିଗରେ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏବେ ସୁବିଶାଳ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା, ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ଅଟ୍ଟାଳିକା ସମୂହ, ସୁରମ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ପ୍ରସସ୍ଥ ପଥଗୁଡ଼ିକ ଗଠିତ ହୋଇଅଛି । ସେବେଳରେ କେବଳ ଛୋଟ ରାଉରକେଲା ଷ୍ଟେସନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଗମ୍ୟ, ଘୋର ବ୍ୟାଘ୍ର, ଭାଲୁ ଆଦି ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ; ଘୋର ଜଙ୍ଗଲରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସେ କାଳରେ ଧୀବର ଜାତିର ଲୋକେ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିଲେ । କୌତୁହଳ ବଶତଃ କେତେକ ବୃଦ୍ଧ ଧୀବରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସତି କାଳ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାରୁ ଉତ୍ତର ମିଳିଲା, ସେମାନେ ବହୁ ପୁରୁଷରୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ପୁରାତନ ଅଧିବାସୀ । ସେମାନଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦାର ବା ରାଜାରୂପେ ବହୁକାଳରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏକ ଧୀବର ରାଜବଂଶ ଅଧିନରେ ଏମାନେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଏହି ରାଜବଂଶ ଏମାନଙ୍କ ନିରାପତ୍ତାର ଭାର ବହନ କରନ୍ତି । ଏହି ରାଜବଂଶର କନ୍ୟା ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା, ଏହା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଚାର କଲେ ଜଣାଯାଏ ବେଦବ୍ୟାସ ଆସ୍ଥାନ ଅତି ପୁରାତନ । ଏହା ମହର୍ଷି ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ମହାନ ତୀର୍ଥ ରୂପେ ବହୁକାଳରୁ ଖ୍ୟାତ ଅଟେ । ଏହାର ଅଦୂରରେ ଧୀବରମାନଙ୍କ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ବସବାସ ଅତି ପୁରାତନ କାଳରୁ ସୁବିଦିତ ଅଟେ ।

ମହାଭାରତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଅଜାଙ୍କ ବାସସ୍ଥଳୀ ଓ ମାତା ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା ସତ୍ୟବତୀଙ୍କ ବାଲ୍ୟକାଳର ବସବାସ ଅଞ୍ଚଳ । ଏହିଠାରେ ଯଥା ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ, ଏହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ । ଆମ ଦେଶରେ ଜାତି ଘେନି କେତେ କନ୍ଦଳ । ଏପରିକି କର୍ମପାଇଁ ଜାତି ପ୍ରଥା ଜାତିଭେଦରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଦେଶକୁ ଦୁର୍ବଳ କଲାଣି । ପ୍ରେମ ଜାତିଭେଦ ମାନେ ନାହିଁ । ଋଷି ପରାଶରଙ୍କ ଔରସରେ ଓ କୈବର୍ତ୍ତ କନ୍ୟା ସତ୍ୟବତୀ ଗର୍ଭରୁ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ଏହା ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଟେ । କବି ଜୟଦେବଙ୍କର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ବହୁବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଦେଶରେ ଥିଲା ବୋଲି ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର କିଛି ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଭକ୍ତ କବି ଜୟଦେବ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର କବି ଥିଲେ । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଶୀଳନୀ, କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ତଥ୍ୟରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ଯେ ବିଷ୍ଣୁରୂପକ ବ୍ରହ୍ମମନୀଷୀ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ।

ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ଆପଣଙ୍କର ଉଦ୍ୟମକୁ ଜଗତପତି ଜଗନ୍ନାଥ ସହାୟ ହେବେ । ଏହା ମୁଁ ଆଶାକରେ ।

॥ ଇତି ॥

ଶ୍ରୀହରିହର ପଣ୍ଡା

ପୋ.ଅ - ସୁନହାଟ ଟାଉନ

ଜିଲ୍ଲା - ବାଲେଶ୍ୱର - ୨

ଶିବରାମ ମହାପାତ୍ର

ଏମ୍.ଏ., ସାହିତ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟ

ଶ୍ରୀମଦ୍‌ଭିଃ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ମହୋଦୟୈଃ ସୁନିବଦ୍ଧମ୍

''ନାଗରା, ସିଂହାବଲୋକ'' ଇତି ଗ୍ରନ୍ଥଦ୍ୱୟଂ ନିରୀକ୍ଷ୍ୟ ପରମାହ୍ଲାଦୋ ମୟା ଅନୁଭୂତଃ । ଏତସ୍ମିନ୍ ଉତ୍କଳଭାଷା ଦରହୀନ ଯୁଗେ ସାତ୍ତ୍ୱିକଭାବନୟା ମାତରମ୍ ଉତ୍କଳଭାରତୀଂ ସେବିତୁମେବ ମହାନୁଭାବୈରେଭିର୍ମହତା ପରିଶ୍ରମେଣ ଗ୍ରନ୍ଥରତ୍ନଦ୍ୱୟମିଦମ୍ ବିଦ୍ୱଜ୍ଜନ ପରିତୋଷାୟ ଉତ୍କଳ ଭାଷାସ୍ନିଗ୍ଧମନସାସୁପକାରାୟ ଚ ସୁସଂସ୍କୃତ୍ୟ ବିରଚିତମ୍ । ପ୍ରାଚୀନ ''ଗାଙ୍ଗପୁର'' ଭୂଖଣ୍ଡେ ଅଧୁନାତନ ପଶ୍ଚିମୋତ୍କଳାନ୍ତର୍ଗତ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ମଣ୍ଡଳେ ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟାନାଂ ଲୋକକଥାନାଂ କିମ୍ବଦନ୍ତୀନାଂ ଚ ସାରବସ୍ତୁ ଆଧାରୀକୃତ୍ୟ ''ନାଗରା'' ଇତି ଇତିହାସ ଗ୍ରନ୍ଥେ ବିବଦମାନସ୍ୟ ଭଗବତଃ ବ୍ୟାସଦେବସ୍ୟ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ନିଷ୍କର୍ଷଃ ସପ୍ରମାଣଂ ପ୍ରତିପାଦିତଃ । ପ୍ରାଚୀନାଦିବାସିବତ୍କଳାନାମ୍ ଅତ୍ରସ୍ଥ ପ୍ରାକ୍ତନକବିଗଣ ବିରଚିତାନାଂ ବିବିଧପୁରାଣାଖ୍ୟାୟିକା - କାବ୍ୟ-କବିତାଦିନାଂ ସନ୍ନିବେଶଃ ଗ୍ରନ୍ଥଦ୍ୱୟେଽସ୍ମିନ ଦରୀଦୃଶ୍ୟତେ । ଉତ୍କଳସରସ୍ୱତୀସୁଷମାମୟେଽସ୍ମିନ୍ ଗ୍ରନ୍ଥରତ୍ନଦ୍ୱୟେ ପଦାନାଂ ସ୍ଫୁଟତା, ଶବ୍ଦାର୍ଥସରଳତା ରସପରିପ୍ଳୁତତା ଚ ଶାସ୍ତ୍ରଗମ୍ଭୀର ତଥ୍ୟା ସହ ସ୍ଫୁଟଂ ଚ କାନ୍ତି । ଇତିହାସଶୋଧକର୍ମାଭିଳାଷିଣାଂ ଜନାନାଂ କୃତେ ଗ୍ରନ୍ଥୋୟମବଶ୍ୟଂ ସହାୟକୋଭବିଷ୍ୟତୀତି ଶମ୍ ।

ଶ୍ରୀ ଶିବରାମ ମହାପାତ୍ର

ତା ୧୦.୧୦.୯୪

ରାଉରକେଲା

डॉ. अर्जुन शतपथी
रीडर, हिन्दी विभाग
गंगाधर मेहेर कालेज, सम्बलपुर (उडीसा)

पण्डित श्री गोकुल चन्द्र मिश्रजी की एतिहासिक कृति "नागरा" से गुजरने का अवसर मुझे मिला था। अंग्रेजों ने लगभग सन १८०३ तक कुछ ही टुकडों को छोडकर प्राय: पूरे देश को अपने शासनाधीन करलिया था। उनके साम्राज्य काल में सारे देश के संस्कृतिक, सामाजिक धार्मिक जीवन को यबरदस्त ठेस ळगी। स्थानो के नाम विकृत हो गये, धार्मिक विडंबना शुरू हो गई, सामाजिक जीवन बाहयियात जीवन शैली की चपेट में आ गया, स्थानीयता और क्षेत्रीयता खण्डित हो गइ। मानों हमारी वुनियाद को एक प्रबल झटका लगा। अतीत गौरब पर एक मोटा पर्दा ढक गया। कुल दो शाताब्दियों के अंदर जाने क्या-क्या खो गया। उस खोए हुए इतिहास को खोद निकलना बास्तब में एक दुरूह कार्य है।

'नागरा' कृति उसी दुरूह कार्य का एक नमुना है। काल के प्रवाह में अनेक परीवर्तन आए। उत्कल के उतरांचल में 'नागरा' रियासत का अस्तित्व अब सामान्य जन के बिश्वास के परे की बात है। यह आम धारणा है कि बर्तमान जो इस्पात शिल्प समृद्ध क्षेत्र राउरकेला है, उत्कल के बाहार था और यहां उतर उडिया भाषा-भाषी थे। उडिया भाषा, संस्कृति तथा साहित्य का प्रचार न था। यह धारणा बनाना स्वभाविक भी है। क्यौंकि अब राउरकेला जातियों, भाषाओं संस्कृतियों का संगम स्थल है। श्री मिश्र जी को स्थानीय जनता की भ्रातियों से संभबत: राउरकेला की बास्तबकि गौरबोज्ज्वल इतिहास की ढूढेंने की प्रेरणा मिली है।

प्रस्तुत कृति में उन्होंने 'नागरा' रियासत को अस्तित्व को खोजा है। यह क्षेत्र प्राचीन काल में उत्कल के केशरी राजबंश का शासनाधीन था जिसे श्यामल केशरी ने नाग बंशीय महाराज से छीना था। अंतिम राजा पदम केशरी के पश्चात् वे बारह रियासत का दायित्व बारह सदस्यों बाली एक संसद पर रहा। संक्षेप में नागरा रियासत का यहाँ इतिहास है।

श्री मिश्रजी ने पुरे क्षेत्र का दौरा किया है और जाने कितने लोंगों से मिले है। इतिहास की दृष्टि से प्रत्येक संकेत, सामग्री की पडताल की है। साधना सहायता, सहायक बिहीन होकर भी उन्होंने दुर्लभ कागजात और प्रमाणों को इकट्ठा करने में प्राणों की बाजी लगा दी है। उनका प्रत्यहक तथ्य प्रमाण पुष्ट है। उनका प्रत्येक कथन प्रामाणित है। स्थानीय जन जीवन को अतीत की भूमि से पहचानने की जिज्ञासा देख आश्चर्य होता है।

यह प्रयास सराहनीय ही नहीं स्तुत्य है। उन्हों ने हमारी आँखें खोल दी है। बास्तब में 'नागरा' कृति जहाँ एक ओर ऐतिहासिक भ्रांतियों को दूर करती है, दूसरी ओर एक क्षेत्र के बास्तविक इतिहास को अनावृत करती है। श्री मिश्र का हार्दिक धन्यबाद करता हुं। ईस्वर से प्रार्थना है, उन्हें अधिक शारीरिक और मानसिक शान्ति प्रदान करें। मैं चाहता हुँ कि वे अपने पथ पर बढें, बढते रहें। आशा है उनसे समाज को बहुत कुछ मिलेगा।

(डॉ: अर्जुन शतपथी)
२२.०३.१९९६

Udayanath Rath
Retd. Jail Superintendent
At - Jemadeipur Shasan
P.O/P.S - Narasinghpur
District - Cuttack

"My View on Nagara"

The book "Nagara" written by Sri Gokul Chandra Mishra is of course a matter of pride since it has given the ancient history of Rourkela which has been innovated with installation of Steel Plant. This book beckons not only the ancient history; but also the details of the yores in the annals of Rourkela history. A dispute has arisen an "Dasraj's Palace which has been occupied by the tradesmen of the business-community. As such, the debris and remains of the then "Dasraj's Palace" give no signs to the spectators and visitors to prove the matter on its existence. History of course is the light to the society that brings to the people the past occurrences of the period already passed.

Sri Mishra has been fighting tooth and nail on the wretched condition of "Dasraj Palace" Saddening all. In this context, he has intimated the archaeological department regarding the disasters of land of "Dasraj Palace". Though archaeological department has not replied in response to the intimation of writer Shri Mishra, the entire gratification is that the particular department has been aware of the fact. Apart from this attempt, he has also taken the statement from the then contemporary Octogenerians who have admitted the particular place to be {Dasraj's Palace" as narrated in "Nagara".

The language of the book is very lucid for which it is comprehensible to the readers peruse the book. The language is not only lucid but also figurative with various metaphors.

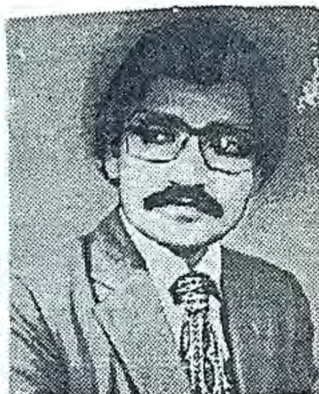
This sort of historical edition perpetuates Rourkela and its plant with the past historical facts to the people.

I shower admiration upon writer to proceed further in his poetical way and please the people by his prospective writings.

(U. N. Rath)
24.5.96

FORWARD

Dr. A. K. Panda, M.A. (Gold Medalist), Ph. D
Principal
NEELASHILA MAHAVIDYALAYA
Niladri Vihar, Jagda, Jhirpani
Rourkela - 42, District - Sundargarh.

A Country attains National or International fame because of its rich history. Richer the history greater the peoples pride. Our land is a place of historical greatness which has own for India a place of honour and pride in the cultural history of the world. The sum - total activities of man to the history of human race, the other name of which is called civilization, are to be exhibited either through discovery or through the study of historical sources. History demands devotion to truth. Scholars and historians construct history from various sources to present the truth of the past to the people of today and future.

Besides being a reputed poet, Srijukta Gokul Chandra Mishra as a lover of history, has earnestly endeavoured to present the rich history and culture of Western Orissa in the wider perspective of Indian culture in his look "Dasa Raja Garh. Sri Mishra is a dedicated worker who sincerely thinks for his motherland and acts accordingly to uphold the dignity and integrity of his motherland. His loyalty to our motherland is so symbolic, so pin-pointed and so spontaneous that he prefer to serve in the greater cause of our motherland at the cost of his sweet family life. Sri Mishra is a devoted scholar with a gifted spirit of investigation. He has diverted his body, mind and intellect to present the hither to less-known history and culture of our land before the public through his books "Nagara" - "Singhabalokana" and "Dasa Raja Garh". He is a confluence himself. Sri Mishra has taken sincere attempts to attract the attention of the state and centre on "Dasa Raja Garh". His honest labour shall be duly rewarded, if the concerned authorities of the state and Central Governments would come forward to undertake excavation works to find out the truth in detail on the place in question.

Located at the eastern bank of river Koel opposite to Vedvyasa under Panposh Sub-Division in the District of Sundergarh, the Fort and Palace of "Dasa Raja Garh" is a place of historic importance dating back to the ancient times - The Epic Age. Having situated at the confluence of the rivers Sankh and Koel, which then form the river Brahmani, Vedvyasa is not only a place of natural beauty but also a land of religious sanctity. A dip in the holy water at the confluence is believed to wash away sins. There are three temples on the small hill called Vedvyasa out of which two dedicated to Lord Shiva and one to Rama. A Vedic Ashrama, a School on the lines of Gurukula Ashrama and cremenal grounds are some of the added attractions of the place. A week-long premier festival of this place is Shivaratri, popularly known as Vedvyasa mela held in February - March every year with a big congregation of devotees, pilgrims and general public. Tradition associates river Brahmani with the scene of the amour

of sage Parasara with the fisherman's daughter Matsyagandha, the offspring of which was the reputed Vyasadeva after whose name the place has been named so. Tradition has it that Vyasadeva the reputed sage lived here and composed the great Epic - "The Mahabharat". The King of "Dasa Raja Garh" happens to be the maternal grand-father of the great sage Vyasadeva. The charming account of the natural beauty and religious sanctity of the place along with the legends associated with the locality have found place in the Poem "Vedavyasa" written by poet Gangadhar Meher.

Long days of patience persistence, perseverance, dedication, single-mindedness, promising determination led Sri Mishra ahead to highlight the history and culture of Western Orissa in General and Rourkela in particular. I earnestly hope, that being clear, credible and interesting the works of Sri Mishra Shall be highly rewarding to the historians and Scholars and that to the general readers it will bring pleasure and profit. I thank and congratulate Sri Mishra personally for his valuable contribution to knowledge. I am also beholden to extend my deepest thankfulness to revered Smt. Santimayee Mishra, Rabindra, Surendra, Sailendra and Anjali - wife, sons and daughter of Sri Mishra for the invaluable and unfatigued co-operation they extended to Sri Mishra to complete his works.

Sri Mishra has had the spirit of undertaking historical research. I shall be more happy if he continues his spirit to render rich contribution to Scholarship and earn the reward of recognition in the academic world.

I again thank Sri Mishra for his commendable achievement and pray God for his long life in the interest of our motherland.

Republic Day
The 26th Jan., 1996
Seemalaya
JAGDA, Jhirpani
Rourkela-12.

(A. K. Panda)

Ram Prasad Sahu, B. Sc. D.S.S. LL.B.

Dy. Manager (Personnel)

SAIL, Rourkela Steel Plant.

A GLIMPSE ON "DASA RAJA GARH"

History is the bitterest critics and carrier of heritage of the civilisation for the posterity. The manuscript "Dasa Raja Garh" is a masterpiece of chronicle written by Author Sj. Gokul Chandra Mishra. He has the distinction of publishing two books "Singhabolokan" 1985 and "Nagara" in 1992 on Orissa's past social and cultural life.

Dasa Raja Garh is located on the eastern Bank of river Koeli, just before the Sangam/Confluence of river Koeli, Sankh and Saraswati, the source of sacred and mightly river Brahmani. As a son of the soil I could recollect my memory going back to about 43 years while as a school student along with my grand - father, and elders used to visit Vedvyas Mela from my village Tumkela present day (Sector - 16), one used to pass through cluster of villages and near the village Chhend we were told about the historical ruins of "Gautam-Gutka" and "Dasa Raja Garh", "Budelgarh". The legendary winter mist in this locality first use to start from the Sangam and spreads through both the rivers Koeli and Sankh engulfing the nearby villages. It was believed that Parasara Muni created this mist in the morning to cover his act of Alingana (embrace) with Machhyagandha, daughter of Dasa Raja. The eternal love of Parasara Muni and Machhyagandha gave birth to the Great Son "Vedavyasa".

I had the rarest opportunity of crossing Mahavir Pahad (Jharia Pahad) present day Durgapur Hill, once with my grand-father from the village Purnapani side 'presently Ispat Stadium via Taratarini Temple) where we had a patch of land and landing at Mahulapali village on our way to worship Lord Siva at Deogaon (Tarkera). I was shown the Parasara Muni Ashram/Parasara Gumpha on the southern side of Jharia Pahad (Durgapur Hill). These were few thrilling revealation and recollection of memory which were well documented in the script Dasa Raja Garh.

The research work undertaken by Shri Gokul Chandra Mishra and published through "Singhabolokan", "Nagra", and the manuscript of "Dasa Raja Garh" expound his indepth knowledge and inclination to unearth the hidden treasure and heritage of Orissa.

I am thankful to the author for giving me the opportunity to go through the script "Dasa Raja Garh" and appreciated the maiden voyage in unfolding the social and cultural heritage of Western Orissa.

Jhiripani Colony
Rourkela-42

(Ram Prasad Sahu)
21.5.1998

ମଙ୍ଗଳା ଚଣ୍ଡୀ

ମଙ୍ଗଳମୟୀ ଜନନୀ ଦକ୍ଷିଣକାଳିକା
ଭକ୍ତକୁ ଅଭୟ ଦାନେ ସାହା ହେଉ ଏକା ।୧।

ଭକ୍ତ ପାଇଁ ନାନାମାୟା କରାଉ ବିସ୍ତାର
ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ଣ୍ଣକରୁ ତାର ।୨।

ତୋ ମାୟାରେ ବ୍ୟାସଜନ୍ମ କରଇ ପ୍ରଚାର
ଦାସରାଜା-ଗଡ଼ ଭୂମି କର ମା ଉଦ୍ଧାର ।୩।

ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ କୀର୍ତ୍ତି କରାଇ ସଜୀବ
ଘୋର କଳି କବଳରୁ ରଖ ସୃଷ୍ଟ ଜୀବ ।୪।

ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ ଭାବ ହୃଦୟେ ବିକାଶ
ସଦୟେ କରାଇ ମାତା ହର ସର୍ବ କ୍ଳେଶ ।୫।

ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଗୋକୁଳ

ସୂଚୀପତ୍ର

ପରିଶିଷ୍ଟ

ଦ୍ୱିତୀୟ

ଉପୋଦ୍‌ଘାତ

ଉପରେ ଅନନ୍ତ ନୀଳାକାଶ । ତଳେ ବନ ଗିରି ନଦୀ ଶୋଭିତ ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ପ୍ରକୃତି । ଗଙ୍ଗା ସମ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଶଙ୍ଖ । ଯମୁନା ସମ ନୀଳ କୋଇଲି । ବେନି ନଦୀ ଢାଆଁଳା ଭଉଣୀ ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ଦିଗରୁ ପ୍ରବାହିତା ହୋଇ ବେଦବ୍ୟାସରେ ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏକତ୍ର ବେନିଧାର ଅନତିଦୂର ଗତିକରି ବେଦବ୍ୟାସ କନ୍ଦରାରୁ ଚିର ପ୍ରବାହିତା ସରସ୍ୱତୀକୁ ଆଲିଙ୍ଗନକରି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନାମ ବହନ କରନ୍ତି । ବ୍ୟାସକୁଣ୍ଡ (ବ୍ୟାସ ସରୋବର) ସ୍ପର୍ଶରେ ଗଙ୍ଗାଜଳରେ ପରିଣତ ହୋଇ ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ପଦ ଧୌତ କରନ୍ତି । ସମୟକ୍ରମେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଙ୍ଗମ ଜଳ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ଯମୁଦା ଦ୍ୱୀପ (ଯମୁନା ପଠା)କୁ ଗର୍ଭସ୍ଥ କରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଉତ୍ପତ୍ତି ତ୍ରିବେଣୀ ମହାସ୍ରୋତ ପୂର୍ବରେ ମହାବୀର ପାର୍ବତ୍ୟମାଳର ଝରିଆ ପାହାଡ, ପଶ୍ଚିମରେ ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମହାବୀରର ଶିଳା ଶ୍ରେଣୀକୁ ଭେଦ କରି ଦକ୍ଷିଣ ଗାମିନୀ ହୁଅନ୍ତି । ପରେ ପୂର୍ବାଭିମୁଖୀ ହୋଇ ଉତ୍କଳକୁ ଶସ୍ୟ ଶ୍ୟାମଳା କରି ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ମିଳିତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଏହାର ବେନି ତଟ ଅସଂଖ୍ୟ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କୁ ଧାରଣ କରି ଉତ୍କଳର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିକୁ ବୃଦ୍ଧିବନ୍ତ କରି ଆସିଛନ୍ତି ।

ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯମୁନା ପଠାକୁ ଲାଗି କୋଇଲି ନଦୀର ପୂର୍ବ ତଟ ଦେଶରେ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବା ବିଷୟ ଜନଶ୍ରୁତି ଘୋଷଣା କରି ଆସିଅଛି । ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସୁରାଜ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପୁତ୍ର ଦାସରାଜା ନିଜ ନାମରେ କଥିତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ନିର୍ମାଣ କରି ତହିଁରେ ବାସ କରିଥିଲେ । ଦାସରାଜାଙ୍କର ଅପରନାମ ବସୁ ଏବଂ ଉପରିଚର ଥିଲା। ବସୁଙ୍କ ଅନ୍ତେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ମତ୍ସ୍ୟ ଚେଦି ରାଜ୍ୟ; ଅପରନାମ ମତ୍ସ୍ୟଦେଶର ରାଜା ହେଲେ । ସମୟ ଚକ୍ରର ଆବର୍ତ୍ତନରେ ଦାସରାଜାଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ତାଙ୍କର ଔରଷଜାତ ମତ୍ସ୍ୟ କନ୍ୟା ରାଜାଙ୍କ ଧୀବର ଗୃହରେ ପାଳିତା ହୋଇ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା ନାମରେ ପରିଚିତା ହେଲେ । ଧୀବରଙ୍କ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ କୁମାରୀ ମତ୍ସଗନ୍ଧା ପିତାଙ୍କୁ ନୌଚାଳନାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଏହିଭଳି କିଛି ଦିନ ଗଡ଼ିଯାଏ । ତା'ର ବାପା ବେମାରରେ ପିଡ଼ୀତ ହୋଇ ନଦୀ ଘାଟ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହେଲେ । କୁମାରୀ ମତ୍ସଗନ୍ଧା ଘାଟ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରି ବୃଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କର ସେବା କରୁଥାଏ । କ୍ରମେ ଏକାକୀ ନଦୀ ଘାଟର ମହାସ୍ରୋତରେ ଡ଼ଙ୍ଗା ଚଳାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଗଲା ।

ଋଷି ପରାଶର ପ୍ରତ୍ୟହ ଝରିଆ ପାହାଡ଼ରୁ ବେଦବ୍ୟାସକୁ ତପସ୍ୟା, ବିଷ୍ଣୁ ଉପାସନା ଓ ବେଦପାଠ ଇତ୍ୟାଦି ନିତ୍ୟକର୍ମ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଝରିଆ ପାହାଡ଼ର ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରୁଥିଲେ।

ଏକଦା ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳାରେ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା ଋଷି ପରାଶରଙ୍କୁ ଡ଼ଙ୍ଗାରେ ଘାଟ ପାରି କରୁଥାଏ । ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ ପରାଶର ଉକ୍ତ ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳା ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ନିଜ ଔରଷରୁ ଏକ ଦିବ୍ୟଦର୍ଶୀ ବେଦାଧ୍ୟାୟୀ ତାପସଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ ରୂପେ ଜାତ କରାଇବା ଅଭିଳାଷ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧାକୁ ଜଣାଇଲେ । ସୁପୁତ୍ର ଲାଳସାରେ କୁମାରୀ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧା ରତିକ୍ରୀଡ଼ା ପାଇଁ ନିଜର ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତ କଲା ।

ପରାଶର ମନ୍ତ୍ରଜଳ ସ୍ପର୍ଶ କରାଇ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧାର ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧ ଦୂରିଭୂତ କଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରଜଳ ପାନ କରାଇ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧାକୁ ନବଯୌବନ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ସହସା ତା'ର ଶରୀରରୁ ଦିବ୍ୟ ସୌରଭ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇ ଚତୁଃର୍ଦିଗକୁ ପ୍ରସାରିତ ହେଲା । ସୌରଭ ଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେବାରୁ ଋଷି ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧାକୁ ଯୋଜନଗନ୍ଧା ନାମ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଯୋଜନଗନ୍ଧା ରତିରସ ପୂରିତ ନବଯୌବନ ସ୍ପର୍ଶରେ ମୁଗ୍ଧା ହୋଇ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ପରାଶରଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେଲେ । ଲଜ୍ୟାବନତ ମୁଖରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଦିବାଲୋକରେ ରତିକ୍ରୀଡ଼ାକୁ ବାରଣ କଲେ ।

ବିଶ୍ୱର ମଙ୍ଗଳ କାମନାରେ ବ୍ରତୀରହି ମହର୍ଷି ପରାଶର ଦିବାଲୋକରେ ଲୋକଲଜ୍ୟା ନିବାରଣ ନିମନ୍ତେ ଘନ କୁଝଟିକା ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ତଦ୍‌ପରେ କୁଝଟିକା ବଳୟରେ ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୋଜନଗନ୍ଧାଙ୍କ ସହିତ ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ନୌକାରେ ରତିକ୍ରୀଡ଼ା ମହୋଲ୍ଲାସରେ ସମାପନ କଲେ । କ୍ରୀଡା ଶେଷରେ ପରାଶରଙ୍କ ବୀର୍ଯ୍ୟରୁ ଯୋଜନଗନ୍ଧାଙ୍କ କୋଳରେ ତାଙ୍କ ବାଞ୍ଛିତ ପୁତ୍ର ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ କୋଇଲି ନଦୀ ଦ୍ୱୀପରେ ଜନ୍ମ ହେଲେ । ଋଷି ନବଜାତ ପୁତ୍ରର ଜନ୍ମ ସଂସ୍କାର କର୍ମ ଯୋଜମାୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱୀପରେ ସମ୍ପନ୍ନ କରାଇ ପୁତ୍ରର ନାମ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ରଖିଲେ । ପ୍ରିୟାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିଷ୍ୟ ଚିନ୍ତାକରି ଯୋଜନଗନ୍ଧାଙ୍କୁ ପୁନଶ୍ଚ କୁମାରୀତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଯୋଜନଗନ୍ଧା ଋଷି ପରାଶରଙ୍କ ଶୁଭାଶିଷ ଘେନି, ତାଙ୍କୁ ପୁତ୍ର ଦାୟିତ୍ୱ ସମର୍ପଣ କରି ପିତ୍ରାଳୟକୁ ଗମନ କଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ରେ ରହି ଯୋଜନଗନ୍ଧା ଗୋପନରେ ଶିଶୁ ପୁତ୍ରର ଲାଳନ ପାଳନ କରୁଥାଆନ୍ତି । ପରେ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ପିତାମାତାଙ୍କ ଆଶିଷ ବହନ କରି ସ୍ୱୀୟ ସାଧନା ବଳରେ ବ୍ୟାସଦେବ ପଦବୀ ଲାଭକଲେ । ସେ ବେଦ ବିଭାଜନ, ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ, ମହାଭାରତ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଅମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରି, ବିଶ୍ୱକୁ ଆଲୋକିତ କରି ଅମରତ୍ୱ ଲାଭ କରି ଅଛନ୍ତି ।

''ଦାସରାଜା ଗଡ଼''ର ଆଲୋଚ୍ୟ ଲେଖକ ''କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ - ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ'' ନାମକ ଏକ ଅପ୍ରକାଶିତ କବିତା (ରାଗ -ନଟବାଣୀ) ପ୍ରାୟତଃ ବିଗତ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳେ ରଚନା କରି, କବିତାର କେତେକ ପଙ୍‌କ୍ତି ତା'ର ପ୍ରକାଶିତ ନାଗରା ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛି । ଲେଖକ ପ୍ରଥମେ କବି । ତେଣୁ କବିତାର ମୋହ ଏଡ଼ି ନ ପାରି ସେ ତା'ର ପୂର୍ବ ରଚିତ ଅପ୍ରକାଶିତ ''କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ ଜନ୍ମ'' କବିତାକୁ ପୁନଃ ପରିମାର୍ଜିତ କରି ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ପୂର୍ବକ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ଏବଂ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିଅଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଦୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ ଜନ୍ମ

(ରାଗ - ନଟବାଣୀ; ନବାକ୍ଷରୀ ବୃତ୍ତ)

ଗଣାଦି ଘଟରେ ଦେବତା   ଅଗ୍ରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କରି ଚିନ୍ତା ।୧।
ଚରଣେ କରେ ନମସ୍କାର   ସକଳ ବିଘ୍ନ କର ଦୂର ।।
ଆବରଣ ପଞ୍ଚ ଦେବତା   ପୟରେ ନତ କରି ମଥା ।।
ହୃଦୟେ ଚିନ୍ତେ ବେଦବ୍ୟାସ   ଗାଥାକୁ କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ।।
ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ଗୀତି   ପ୍ରକାଶେ ବଳାଇଛି ମତି ।।

କରୁଣା କର ଗଣନାଥ ପୂରଣ ହେଉ ମନୋରଥ ।।
ବେଦ ଜନନୀ ବାଗାମ୍ଭୃଣୀ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ ଜନନୀ ।।
ସୃଜନ ଜନଙ୍କ ପୟରେ ପ୍ରଣମି ଗାଥାକୁ ପ୍ରଚାରେ ।।
ଉତ୍କଳେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ପୁଣ୍ୟତମ ।।
ନନ୍ଦନ ବନ ଶୀରି ଧରି ଋଷି ମାନସ ଚୋରୀ କରି ।।
କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଛି ବରଣୀ ବ୍ୟାସଗଣଙ୍କୁ କୋଳେ ଘେନି ।।
କରିଛି ଯେ ବେଦ ପ୍ରଚାର ଜଗତେ ନାହିଁ ପଟାନ୍ତର ।।
ନାଗରା ମହାବୀରେ ଜାତ ସେ ଆଦି କାଳୁଁ ଅବସ୍ଥିତ ।।
ଏହା ଜାଣନ୍ତି ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ଅଥବା ଶମ୍ଭୁ ବେଦବର ।।
ଅନ୍ୟତ୍ର ଯେତେ ମୁନିଗଣ ଜାଣନ୍ତି ଧାମ ଯଶ ଗାନ ।।
କାଳ କବଳେ ଯଶ ଲୀନ ତାମସେ ହୋଇଛି ମଳିନ ।।
ରହିଛି ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ଲୋକାଚାରରେ ଅଛି ନାମ ।।
ବ୍ୟାସାଶ୍ରମର ପୁଣ୍ୟ ଗୀତି ଆବର କବି କାବ୍ୟକୃତି ।।
ଉତ୍କଳ ଲିପିରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଘୋଷନ୍ତି ଧାମ ଯଶ ।।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ବେନି ସଖି ନିଜର ନାମ ଗୋପ୍ୟ ରଖି ।।
ଶଙ୍ଖ କୋଇଲି ନାମ ବହି ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତରରୁ ବହି ।।
ବେଦବ୍ୟାସରେ ହୋଇ ମେଳ ସରସ୍ୱତୀକୁ କରି କୋଳ ।୨୨।
ନିଜର ନାମ ହରାଇଲେ ସଙ୍ଗମେ ନବରୂପ ନେଲେ ।।
ଏଇ ସଙ୍ଗମେ ମହାନଦୀ ଗିରି କନ୍ଦର ବକ୍ଷ ଭେଦି ।।
ବ୍ୟାସକୁଣ୍ଡର ଜଳ ଛୁଇଁ ଗଙ୍ଗାଜଳର ପୁଣ୍ୟ ପାଇ ।।
ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବେ ଗତିକରି ସାଗର ମଣ୍ଡିଛି ସୁନ୍ଦରୀ ।।
ଏହାର ଅଛି ଯେଉଁ ନାମ ସର୍ବେ ପବିତ୍ର ମନୋରାମ ।।
ବ୍ରାହ୍ମୀ ନଦୀ ଯେ ପୁଣ୍ୟନଦୀ ଶିଷ୍ଟସୂ ନାମେ ଗଙ୍ଗାନଦୀ ।।
ବ୍ୟାସଙ୍କ ଜନ୍ମ ନଦୀ ହୋଇ ଶେଷରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୋଲାଇ ।।
ବେଦବ୍ୟାସର ପୁଣ୍ୟ ପାଦ ଧୋଇ ଲଭୁଛି ଦିବ୍ୟାନନ୍ଦ ।।
ଏ ପୁଣ୍ୟ ମିଳନ ସ୍ରୋତର ପଶ୍ଚିମ ଖଣ୍ଡି ପାହାଡ଼ର ।।
ନାମ ଅଟର ବେଦବ୍ୟାସ ତହିଁ ମୁନି ଏଁ ଯୋଗାଭ୍ୟାସ ।।
ଆଚରି ବେଦ ପ୍ରଚାରନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବେଦୀରେ ବସି ନିତି ।।
ପୂରୁବ ତଟ ପାହାଡ଼ର ଝରିଆ ନାମଟି ତାହାର ।।
ପ୍ରଚାର ହୁଏ ଜନମୁଖେ ବେନିର ଗାଥା ଶୁଣ ସୁଖେ ।।
ମହାବୀରର ଅଂଶ ହୋଇ ଦେବତା ମୁନି କୋଳେ ବହି ।।
ଗୁପତେ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରୁ ଅଛନ୍ତି ନିରନ୍ତର ।।
ଝରିଆ ଗୁମ୍ଫାର ନିବାସୀ ପୁରାଣ ପରାଶର ଋଷି ।।

ପ୍ରତ୍ୟହ ନଦୀ ପାରହୋଇ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀରେ ବେଦ ଗାଇ ।।
ଉପାସନାଦି କର୍ମମାନ କରି ଫେରନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ ।।
ବେଦବ୍ୟାସର ଐଶାନ୍ୟରେ କୋଇଲି ତଟ ପୂର୍ବଧାରେ ।।
ଚେଦି ରାଜନ ଦାସରାଜା ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କୁ କରେ ପୂଜା ।।
ଏ ଦାସରାଜାର ଚରିତ ଶାସ୍ତ୍ରେ ଯା' ହୋଇଛି ବ୍ୟକତ ।।
ଶୁଣ ସୁମନେ ସୁଧୀଜନ ସଂକ୍ଷିପ୍ତେ ଶାସ୍ତ୍ରର କଥନ ।।
ଦେବରାଜଙ୍କ କୃପାଫଳେ ବଇଜୟନ୍ତୀ ମାଳା ଗଳେ ।।
ବହି ସ୍ଫଟିକମୟ ରଥେ ରାଜନ ଭ୍ରମେ ନଭପଥେ ।।
ଏଣୁ ଉପରିଚର ନାମ ଆବର ପୁଣ୍ୟ ବସୁ ନାମ ।।
ଦାସରାଜନ ନାମ ବହି ପାଳନ୍ତି ଚେଦି ପୁଣ୍ୟ ମହି ।।
ବସୁଙ୍କ ରେତ ଜଳେ ପାନ କରନ୍ତେ ମସ୍ୟ ହୃଷ୍ଟମନ ।।
ହୋଇ ଜନ୍ମାଏ କନ୍ୟାପୁତ୍ର ରାଜନ ନ ହୋଇଲେ ଜ୍ଞାତ
ବିରଚି ବିଚିତ୍ର ଚରିତ ଆଦ୍ରିକା ଶାପୁଁ ହେଲେ ମୁକ୍ତ ।୫୧।
ରାଜା ପୁତ୍ରର ମସ୍ୟନାମ ରଖି ଅର୍ଜିଲେ ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ।।
କନ୍ୟା କୈବର୍ତ୍ତ ଦାସଘରେ ବଢ଼ଇ କୁଳର ବେଭାରେ ।।
କୈବର୍ତ୍ତ କର୍ମେ ରଖି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଶରୀର ଗନ୍ଧେ ମସ୍ୟଗନ୍ଧା ।।
ହୋଇ କୁମାରୀ ନିଏ ଦିନ ନ-ଗଣେ ଦୁଃଖ ସୁଖ ମାନ ।।
ନୌକା ଚାଳକ ଯେ ଧୀବର ଜରା ବ୍ୟାଧିରେ ସେ ଶିକାର ।।
ହେବାରୁ ନାବ ନ -ଚାଲିଲା ମସ୍ୟଗନ୍ଧାକୁ ଘାଟ ଦେଲା ।।
କୁଟୀରେ ରୋଗେ ପଡ଼ିଥାଏ ତା'କନ୍ୟା ନଉକା ଚଳାଏ ।।
ଏକାଳେ ପରାଶର ଋଷି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତୀରରେ ପ୍ରବେଶି ।।
ପାରି ହେବାକୁ ଚିନ୍ତା କଲେ ନାବରେ କନ୍ୟାଏ ଦେଖିଲେ ।।
ଜାଣିଲେ ନାମ ମସଗନ୍ଧା ନୌକା ଚାଳନ ତାର ଧନ୍ଦା ।।
ଡ଼ାକି କହିଲେ ପରାଶର ଆମ୍ଭକୁ ନଦୀ ପାରିକର ।।
ହରଷେ ନମି ମୁନି ପଦେ କହଇ ବସ ନିରାପଦେ ।।
ନାବରେ ଋଷିଙ୍କୁ ବସାଇ ମନ୍ଥର ଗତିରେ ବାହଇ ।।
ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ ସେ ତପଚାରୀ ମାହେନ୍ଦ୍ର ଶୁଭ ଲଗ୍ନ ଧରି ।।
ମନେ ଚିନ୍ତିଲେ ଶକ୍ତିସୁତ ନିଜ ଔରଷୁଁ ପୁତ୍ର ଜାତ ।।
ଏକାଳେ ଲଭିଲେ ଜନମ ରଚିବ ବେଦ ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ।।
ଈଶ୍ୱର ପଦେ ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତି ଧର୍ମ ରକ୍ଷଣେ ଧରି ଧୃତି ।।
ରଚିବ ବହୁ ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥ ଜଗେତେ ଜନ୍ମାଇବ ସନ୍ତ ।।
ଘାପି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପଦ୍ମପାଦ ଜନଙ୍କୁ ଦେବ ମୁକ୍ତି ପଦ ।।
ଲଭିବ ବ୍ୟାସଦେବ ପଦ ରଖିବ ବଂଶର ସମ୍ପଦ ।।

ଏତେ ବିଚାରି ମୁନିବର
ପ୍ରଣମି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୟର ।।
ଗାନ୍ଧର୍ବ ମିଳନ ଇଚ୍ଛିଲେ
ମଉନେ ଚୌଦିଗେ ଚାହିଁଲେ ।।
ସ୍ୱଭାବେ ଅଳପ ବୟସ
ଅଙ୍ଗେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପରକାଶ ।।
କୁମାରୀ ନୁହେଁ ଯଉବନୀ
ଶୃଙ୍ଗାର ରସେ ନୁହେଁ ଧନୀ ।।
କିପରି ରଚିବେ ଶୃଙ୍ଗାର
କ୍ଷଣେ ବିଚାରି ମୁନିବର ।।
କମଳ କସ୍ତୁରୀ ଚନ୍ଦନ
କର୍ପୂର ସୌରଭ ସ୍ମରଣ ।।
କରି ମନ୍ତ୍ରିଲେ ଅର୍ଘ୍ୟଜଳ
ହୋଇଲା ସୁଗନ୍ଧ ଶୀତଳ ।।
ବାଳାକୁ ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରଜଳ
ଭାଷିଲେ ପାନକର ଜଳ ।।
ସେ ଜଳ ପାନେ ମତ୍ସ୍ୟଗନ୍ଧ
ଯାଇ କାୟାରୁ ଦିବ୍ୟଗନ୍ଧ ।।
ବାହାରି ଯୋଜନେ ପ୍ରବେଶ
ହେବାରୁ ମହର୍ଷି ହରଷ ।।
ଦେଲେ ଯୋଜନଗନ୍ଧ ନାମ
ହରଣ କଲେ ବାଳା ତମ ।।୮୨।
ଯୋଜନଗନ୍ଧା ନାମ ବହି
ଯତିଙ୍କ ତେଜେ ତନୁ ଦାହି ।।
ସହସା ହୋଇଲେ ଯୌବନୀ
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟେ ମଣ୍ଡାଇ ଅବନୀ ।।
ମୁଖ ନୟନ କୁଚ କର
ନିତମ୍ବ ଜଘନ ପୟର ।।
ଗଭୀର ନାଭି କଟି ଶୋଭା
ସର୍ବାଙ୍ଗ ବଢ଼ି ଦିବ୍ୟ ଆଭା ।।
ବିକାଶି ରତିରସେ ପୂରି
ଋଷି ମାନସ ଭାବଧରି ।।
କୁମାରୀ ହେଲେ ଯଉବନୀ
ଦେବ କାମିନୀ ରୂପ ଘେନି ।।
ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରୀତିଗାନ
ଶୁଣ ସୁମନେ ସାଧୁଜନ ।।
ତନୁଶ୍ରୀ ଚମ୍ପକ ବରଣୀ
ନୟନ ନୀଳୋତ୍ପଳ ଜିଣି ।।
ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗୀ ସଫରୀ ସମାନ
ଚଳାଇ ବିନ୍ଧେ କାମବାଣ ।।
ନାସିକା ତିଳପୁଷ୍ପ ସମ
ମୁଖେ ଖଞ୍ଜିଛି ମନୋରମ ।।
ଜବାଅଧରେ ମଞ୍ଜୁବାଣୀ
ଫୁଟାଇ ନିଏ ଚିତ୍ତ କିଣି ।।
କୁନ୍ଦରଦନା ହାସେ ଖେଳି
ରସିକ ଚିତ୍ତେ ପ୍ରୀତିକଳୀ ।।
ବିକାଶି ବଢ଼ାଏ ଆନନ୍ଦ
ପ୍ରେମେ ଭେଟାଏ ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ।।
ମୁଖପଦ୍ମରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଶୋଭା
ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରମା ତେଜି ପ୍ରଭା ।।
ଜଳଦ ମଧ୍ୟରେ ବିହରି
ଦେଖେ ସୁନ୍ଦରୀ ମୁଖଶୀରି ।।
କାଳିନ୍ଦୀ କୃଷ୍ଣ ମେଘମାଳ
କୁନ୍ତଳେ ଲୁଚି କରେ ଖେଳ ।।
ନୀଳ ଲହରୀ ମୃଦୁଳରେ
କୁନ୍ତଳ ଦେଖି ଗତିକରେ ।।
କମ୍ବୁ ସ୍ୱରୂପ କଣ୍ଠଶୋଭା
ମୁଖ ବକ୍ଷର ମଧ୍ୟେ ଉଭା ।।
ହୋଇ ଶିବଙ୍କ ଗୁଣଗାନ
କରି ବାଉଛି ମଧୁତାନ ।।
ବେନି କନକ ପୟୋଧର
ବକ୍ଷରେ ଉଠି କୁମ୍ଭାକାର ।।
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ଧୂସର ରଙ୍ଗ ପରି
ଶିଖାଗ୍ରେ ଖଞ୍ଜିଛି ବଦରି ।।
ରସିକ ହୃଦେ ପ୍ରୀତି ରସ
ସଞ୍ଚାରି କରୁଛନ୍ତି ବଶ ।।

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ଗଭୀର-ନାଭି-ବିଳ ଧରିଛି ପୁଣ୍ୟନଦୀ ଜଳ ॥
ହସ୍ତେ ଅଙ୍ଗୁଳି ମନୋହର ଚମ୍ପକ କଢ଼ିରୁ ସୁନ୍ଦର ॥
ଅଗ୍ରେ ପଳାସ ଦଳ ଧରି ଆହୁଲା ଚାଳି ନିଏ ତରୀ ॥
ସିଂହକଟିରେ ଝିନବାସ ଦୃଢ଼ ବନ୍ଧନେ କରି ବାସ ॥
ରତି ଭଣ୍ଡାର ଆବୋରିଛି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତେଜ ବଢ଼ାଉଛି ॥
ନିତମ୍ୱ-ରଥାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ଚଳନେ ଦେଖାଏ ହୃନ୍ଦର ॥
ଓଲଟ-ରମ୍ଭା ପଦ୍ମତେଜ ବହି ଜଘନ ପାଦ-ଅବ୍ଜ ॥
ଜଳେ ନିଜର ଅଙ୍ଗଶୋଭା ବିହରି ଧରେ ଜଳପ୍ରଭା ।୧୧୨।
ଚାତୁରୀ ଧୀବର ଦୁଲାଳୀ ହରଷେ ନିଜ ନାବ ଚାଳି ॥
ଯତିଙ୍କ ମୁଖ ଜ୍ୟୋତି ଦେଖି ଅନ୍ତରେ ପୂଜି ହୁଏ ସୁଖୀ ॥
ଏକାଳେ କନ୍ଦର୍ପ ବିଚାର ତାପସ ତପ କରି ଦୂର ॥
ସୁରତି-ରସେ ରସାଇବି ମୋ ଯଶ ତ୍ରିପୁରେ ରଖିବି ॥
ଏତେ ବିଚାରି ପଞ୍ଚଶର ମୁନିଙ୍କୁ କରିଲେ ପ୍ରହାର ॥
ମନ୍ମଥ ଜ୍ୱାଳା ଗୁରୁ ହେଲା ଯତିଙ୍କ ଶରୀର କମ୍ପିଲା ॥
ବ୍ରହ୍ମରେ ନ ରହିଲା ଲୟ ଶୃଙ୍ଗାର ଚେତନା ଉଦୟ ॥
ହେବାରୁ ଚିନ୍ତେ ପରାଶର ଚିନ୍ତିଲେ ରମଣ ବେଭାର ॥
ସହଜେ ଏତ ନଦୀ ଘାଟ ନାବ ଭିତରେ କେଳିନାଟ ॥
ରଚିବା ନୁହଁଇ ବିଧାନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ହୋଇଛି ବଖାଣ ॥
ଦିବାରେ ଦିବାକର ଜାତ ସଂସାରେ ସରବେ ସଚେତ ॥
ବିଳମ୍ୱେ ହେବ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଜଗତେ ଜନମିବେ ଦୁଷ୍ଟ ॥
ବିଶ୍ୱର ମଙ୍ଗଳ କାମନା ଚିନ୍ତିଲେ ହୋଇ ହୃଷ୍ଟମନା ॥
ମନ୍ତ୍ରେ ଚୌଦିଗ ଧୂମ୍ରମୟ ତହିଁଲେ ସୃଜିଲେ ବଳୟ ॥
ଲହରୀ ଫେନମାଳ ପ୍ରାୟେ ବଳୟ ପ୍ରସାରିତ ହୁଏ ॥
କୁହୁଡ଼ି ନାମ ଦେଇ ତାର କହିଲେ ଯଶସ୍ୱୀ ଧୀବର ॥
ରମିବା ଅର୍ଥେ ଦଶଦିଗ ଆଚ୍ଛାଦି ରଖ ମହାଭାଗ ॥
ଶିଶିର ହୋଇଲା ବିସ୍ତାର ଦିବସେ ଘୋଟିଲା ଅନ୍ଧାର ॥
ରଚିଲେ ମାୟା କେଳିଗୃହ ରମଣ ଅର୍ଥେ ମହାଶୟ ॥
ଶିଶିର ଝରି ଝରି ଧୀରେ ଯୋଜନଗନ୍ଧା ହୃଦ ଥରେ ॥
ସରାଗେ କୁମାରୀକୁ ଚାହିଁ ଷୋଡ଼ଶୀ କାନ୍ତି ତାରେ ଦେଇ ॥
କହିଲେ ଶୁଣ ପ୍ରିୟ ସଖି ପ୍ରୀତି ପ୍ରଦାନେ କର ସୁଖୀ ॥
ଅଧୋବଦନେ ଲଜ୍ୟାବତୀ ମହର୍ଷି ପୟରେ ପ୍ରଣତି ॥
କରି କହିଲେ ଶୁଣ ଦେବ ଅଚିରେ ଦେଲ ଯେ ବିଭବ ॥
ବିଭବେ ତବ ଅଧିକାର ଅର୍ପିଲି ଚରଣେ ତୁମ୍ଭର ॥

ଏମନ୍ତେ ନେତ୍ର-ଶର ମାରି   ସମ୍ମତି ଦେଲା ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ।।
ଅପରକ୍ଷଣେ ପିତା ସ୍ମରି   ଭବିଷ୍ୟ ଚିନ୍ତା ହୃଦେ ଭରି ।।
ମଉନେ ହୋଇଲେ ବିଷାଦ   ଚାହିଁ ମୁନିଙ୍କ ପଦ୍ମପାଦ ।।
ମାନସୀ ହୃଦ ଭାବଜାଣି   ଶୁଣାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ।।
ପ୍ରିୟାକୁ ଧରି ପରାଶର   କହିଲେ ପ୍ରୀତି ଦାନକର ।୧୪୨।
ତୋହର ରତିରସ ହରି   ସନ୍ତୋଷେ ଚିତ୍ତ ଯାଉ ପୂରି ।।
ଶିଶିର ବାତ ଆପେ ଯିବ   ପୂର୍ବ ଶରୀର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।।
ସାର୍ଥକ ହେଉ ତୋ ଜୀବନ   କହି ତୋଷିଲେ ତା'ର ମନ ।।
ନାବ ଲଂଗାଇ କୁଦ ତଳେ   ପ୍ରିୟାକୁ ଘେନି ନିଜ କୋଳେ ।।
କୋଇଲି ନାବ ଶଯ୍ୟାପରେ   ଶୃଙ୍ଗାରେ ମଜ୍ଜି ହରଷରେ ।।
ବ୍ରହ୍ମ ଶକତି କଲେ ଦାନ   ସମ୍ଭୋଗେ କ୍ରୀଡ଼ା କଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।।
ଧବଳ କାଶତଣ୍ଡୀ ମେଳେ   ଦ୍ୱୀପେ ବିହରି ପ୍ରୀତି ଭୋଳେ ।।
ପ୍ରିୟାର ଗର୍ଭର ଲକ୍ଷଣ   ମନ୍ତ୍ରେ ହରିଲେ ତତ୍‌କ୍ଷଣ ।।
ଯୋଜନଗନ୍ଧା ଗର୍ଭ ଚାହିଁ   ଚିତ୍ତେ ଚିନ୍ତିଲେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।।
ଏକାଳେ ବିଷ୍ଣୁ ତେଜ ବହି   ଗର୍ଭୁଁ ଜନମି ଭାବଗ୍ରାହୀ ।।
ତେଜେ ଶିଶିର ଦୂରକଲେ   ଜନନୀ କୋଳେ ବିଜେ ହେଲେ ।।
ଚୌଦିଗ ଚହଟି ଉଠିଲା   ସଧୀରେ ମଳୟ ବହିଲା ।।
ପୁଷ୍ପ ବରଷି ଦେବଗଣ   ଶିଶୁର ବାଞ୍ଛିଂଲେ କଲ୍ୟାଣ ।।
ବାଳ-ଅରୁଣ-କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ   ଦ୍ୱୀପରେ ସ୍ଥାପିଲେ ଚରଣ ।।
ଜନମି ବେଦ ଉଚ୍ଚାରିଲେ   ପିତା ମାତାଙ୍କୁ ତୋଷକଲେ ।।
ପୁତ୍ରକୁ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ   ବ୍ୟାସଦେବ ନାମ ଦେଇଣ
ଯୋଗମାୟାଙ୍କ କୃପାଫଳେ   ଜାତ ସଂସ୍କାର କର୍ମକଲେ ।।
ସତ୍ୟକୁ ପାଳି ସତ୍ୟବତୀ   ପୁତ୍ରକୁ ଲଭି ଭାଗ୍ୟବତୀ ।।
ବେନି ନାମ ପ୍ରିୟାକୁ ଦେଇ   ସନ୍ତୋଷେ ତାର ମୁଖ ଚାହିଁ ।।
ପୁତ୍ରକୁ ଧରି ପରାଶର   କୁହୁଡ଼ି କରାଇଲେ ଦୂର ।।
ଯଉବନୀକୁ କୁମାରୀତ୍ୱ   ପ୍ରଦାନ କଲେ ତପୋବନ୍ତ ।।
ପ୍ରିୟାର ପୂର୍ବ ଭାବସ୍ମରି   କହିଲେ ଶୁଣ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ।।
ତୋ ପିତା ରୋଗ ଦୂର ହେଉ   ତୋ ଯଶ ଚିରକାଳ ରହୁ ।।
ଭରତବଂଶୀ ପାଟରାଣୀ   ହୋଇ ଘୋଷିବୁ ମୋର ବାଣୀ ।।
ଅକ୍ଷୟ ଏ ଆମ୍ଭ ବଚନ   କଦାପି ନୋହିବ ଖଣ୍ଡନ ।।
ଏତେକ ଆଶିଷ ପ୍ରଦାନୀ   ଗୁମ୍ଫାକୁ ଗଲେ ମହାମୁନି ।।
ବିଦାୟ ନେଇ ଗଲେ ସତୀ   ଧନ୍ୟ ସେ ଧୀବରର ପୁତ୍ରୀ ।୧୬୯।

ଦାସରାଜାଙ୍କ ଗଡ଼େ ଥାଇ   ପୁତ୍ରକୁ ଗୋପନେ ପାଳଇ ।୧୭୦।
ସେଦିନୁଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ସେଠାରେ   ଶିଶିର ଲୀଳା ଖେଳାକରେ ।।
ବେଦ ପ୍ରଚାରି ଦ୍ୱୈପାୟନ   ଲଭିଲେ ବ୍ୟାସଦେବ ନାମ ।।
ଦେଖାଇ ମୁକ୍ତିପଥ ଦ୍ୱାର   ସଦା ଅମର ସନ୍ଥ ଧୀର ।।
କରନ୍ତି ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ   ଗୁପତେ ଭ୍ରମି ଭୂମଣ୍ଡଳ ।।
ଋଷି ଅପର ନାମ ଗାନ   କରେ ପାରାଶର୍ଯ୍ୟ କାନୀନ ।।
ବାଦରାୟଣ ସତ୍ୟବ୍ରତ   ସତ୍ୟଭାରତ ସତ୍ୟରତ ।।
ନାମାନୁସାରେ ଦିବ୍ୟ କର୍ମ   କରି ସ୍ଥାପିଲେ ଶାସ୍ତ୍ରଧର୍ମ ।।
ତାଙ୍କ ଆଶିଷେ ଜନ୍ମ ଗୀତ   ଗୋକୁଳ ବିହିଲେ ସମାପ୍ତ ।।
ରଚନା ଦୋଷ କ୍ଷମାକର   ଭାବକୁ ଘେନ ଋଷିବର ।।
ତବ ଆଶିଷେ ମାତାପଦ   ସେବାରେ ଭୁଲେ ଅବସାଦ ।।
ଏଣୁ ସୁଜନଙ୍କ ପୟରେ   ପ୍ରଣମି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଳି କରେ ।।
ଦାସରାଜାଙ୍କ ଗଡ଼ ସ୍ଥାନ   ଯା' ଥିଲା ଅରଣ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।।
ଏବେ ସେ ସ୍ଥାନେ ଖଳ ଲୋକ   ଅଛନ୍ତି ହୋଇ ବଡ଼ଲୋକ ।।
କୋଠା ନିର୍ମାଣି ତହିଁପରେ   ଅଛନ୍ତି ଭୋଗ ବିଳାସରେ ।।
କବି ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମ୍ମୁଖରେ   ଗଡ଼ର ମୁଖ୍ୟପୀଠ ପରେ ।।
ଗୋଶାଳା ଗଢ଼ି ସେଠ ଲୋକ   ସମାଜେ ସାଜି ଧର୍ମବକ ।।
ଶାସକ ଚିତ୍ତ ତୋଷୁଛନ୍ତି   ଜନଙ୍କୁ ନାହିଁ ଯାଙ୍କ ଭ୍ରାନ୍ତି ।।
ଜନ ଆପତ୍ତି ସରକାର   ନ-ଶୁଣି କରେ ଅବିଚାର ।।
ଉଠ ସକଳ ସୁପ୍ତଭାଇ   ଧର୍ମ ରକ୍ଷଣେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ।।
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କରିବା ଗୁହାରି   ଧର୍ମ ରଖିବେ ଚକ୍ରଧାରୀ ।।
ବ୍ୟାସଧାମର ପୁଣ୍ୟଯଶ   ବିସ୍ତାରି ଜନନୀ ଆଶିଷ ।।
ଲଭି ସମାଜ ଅବସାଦ   ହରି ବିତର ଦିବ୍ୟାନନ୍ଦ ।।
ଜନନୀ ହୋଇବେ ହରଷ   ସର୍ବ କଳ୍ମଷ ଯିବ ନାଶ ।।
ଜନମ ହୋଇବ ସଫଳ   ଲଭିବା ପ୍ରଭୁ ଆଦିମୂଳ ।୧୯୪।

ବିବର୍ତ୍ତନର ଶରବ୍ୟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼

ସମୟ ଚକ୍ରରେ କଥିତ ଦାରସାଜାଗଡ଼ ସହିତ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ଅବସାନ ଘଟିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଘୋର କଳିକାଳର ରାଜତ୍ୱ ଚାଲିଅଛି । ସତ୍ୟ, ଶାନ୍ତି, ଦୟା, କ୍ଷମା, ଧର୍ମ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ଆଦି ଦେବଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟାୟର ଛତ୍ର ଛାୟାତଳେ ଦଳିତ ନିସ୍ପେଷିତ ହୋଇ ନିଃଶେଷ ହେବାକୁ ବସିଛି । ରକ୍ଷକ ଭକ୍ଷକ ସାଜି ଦାନବ ହେବାରେ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁନାହିଁ । ସମ୍ଭବତଃ କଳିଖେଳ କୂଟନୀତିର ଅବସାନ ସମୟ ନିକଟତର ହେଉଅଛି । ଆଜିର ଆଧାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ବିହୀନ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନର ଚରମ ବିକାଶରେ ଅତୀତର ବୈଦିକ ବିଜ୍ଞାନ ଘଟଣା ପ୍ରବାହ ସମାଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ କପୋଳକଳ୍ପିତ ଭଳି ରୂପ ନେଉଛି । ଆଧାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତା ଚେତନାରୁ ପୃଥିବୀର ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଯେତିକି ଦୂରେଇ ଯାଉଅଛନ୍ତି; ଧରିତ୍ରୀରେ ସେତିକି ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତି ରୂପୀ ବେଦନାଦାୟକ ଘଟଣା ପ୍ରବାହ ବଢ଼ି ଚାଲିଅଛି । ଏହି ଭଳି ସମୟରେ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମରେ ବେଦ ବିଭାଜକ ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ, ମହାଭାରତ ରଚୟିତା ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମ୍ପର୍କିତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସ୍ମୃତିପୀଠ କେତେକ ଅବାଞ୍ଛିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ବାସଗୃହରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ ।

ଅଠେଇଶ (୨୮)ତମ ବ୍ୟାସଦେବ ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ-ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସମ୍ମୁଖସ୍ଥ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଙ୍ଗମ ଜଳରେ ବିଲୀନ ଯମୁନା ନଦୀ ଦ୍ୱୀପରେ (କୋଇଲି ନଦୀ ପଠାରେ) ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ। ଉକ୍ତ ଦ୍ୱୀପର ମୂକସାଖୀ ରୂପେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଙ୍ଗମର ମଧଭାଗରେ ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ ସମ୍ମୁଖରେ, ଏକ ପଥର ଭେଡ଼ା ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଅଛି । ଅପର ମୁଖ୍ୟସାକ୍ଷୀ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଦାସରାଜଗଡ଼, ଋଷି କୃଷ୍ଣ-ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମୟରୁ ପ୍ରାୟତଃ ବିଗତ ୧୯୫୫ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନଶୂନ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରକୃତିର ଅପରୂପ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବହନ କରି କୋଇଲି ନଦୀ ପୂର୍ବଦିଗ ତଟସ୍ଥ, ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ଉତ୍ତରଦିଗ ମୁଣ୍ଡରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା । ପ୍ରାଚୀନ ଗାଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାନୁରଞ୍ଜକ ରାଜା ସ୍ୱର୍ଗତ ରଘୁନାଥ ଶେଖର ଦେଓ ଏବଂ ନାଗରା ଜମିଦାର ବାଲିଙ୍ଗ ସିଂ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ରାଜତ୍ୱ ସମୟରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ଓ ତତ୍‌ସଲଗ୍ନ ସକଳ ପୌରାଣିକ, ପୀଠଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥୋଚିତ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇ ଏଗୁଡ଼ିକର ଆଧାତ୍ମିକ ବିକାଶର ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଆସିଥିବା ବିଷୟ ଜନଶ୍ରୁତି ଘୋଷଣା କରି ଆସିଅଛି । ଏମାନଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବଂଶଧରମାନେ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ବିଧିବିଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମାନିତ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଉକ୍ତ ସମୟରୁ ବହୁକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଗାଙ୍ଗପୁର-ନାଗରାର ମୁଖ୍ୟ ଭୂୟାଁ ପୀଢ଼ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ଗାଥା ଜନଶ୍ରୁତି କହେ । ନାଗରା ଲେଖକ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ଋଷି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ଆଲୋଚନା ତାଙ୍କର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ''ସିଂହାବଲୋକ'' (୧୯୮୫ ମସିହା) ଏବଂ ନାଗରା ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ''ନାଗରା'' (୧୯୯୨ ମସିହା)ପୁସ୍ତକ ଦ୍ୱୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଧାମ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ଆଲୋଚନା ନ କରି ଅଧୁନା ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାସ୍ଥ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ପୂର୍ବଦିଗରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ଖଣ୍ଡି ଉପରେ ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମ ଅବସ୍ଥିତ । ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ଭୂୟାଁ ପଡ଼ା ଉତ୍ତରଦିଗ ମୁଣ୍ଡରେ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସ୍ତୁପ ଆକାରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଗଡ଼ର ରକ୍ଷଣା ବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମର ଭୂୟାଁ ଗଞ୍ଜୁ ସ୍ୱର୍ଗତ ଚରଣ ସା ଏବଂ ତାଙ୍କର ପିତୃ-ପିତାମହମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଚରଣ ସା ଙ୍କ ଅମଳରେ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଗଡ଼ଶିରୀ (ଗଡ଼ଦେବୀ)ଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ୪ ମୁଲା ଖାଁ ନାମକ ଜନୈକ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାତସାରରେ ସେଠାରେ ସପରିବାର ବାସକଲା । ଦୈବ ବଶତଃ ମୁଲା ଖାଁ ଗଡ଼ଶିରୀଙ୍କ ପ୍ରକୋପର ଶିକାର ହୋଇ ବହୁ ଦୈବୀ ଅସୁବିଧା ଭୋଗୀ, ଦାସରାଜଗଡ଼ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଅନ୍ୟତ୍ର ବାସକଲା । ଉକ୍ତ ଘଟଣା ପରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଭଦ୍ରଖ ନିବାସୀ ଶ୍ରୀ ବୈଲୋଚନ ମହାପାତ୍ର ନାମକ ଜନୈକ ଶିକ୍ଷକ ସ୍ୱର୍ଗତ ଶିବ ଚରଣ ସା ଛେଣ୍ଡର ଗୁଞ୍ଜାଙ୍କ ଠାରୁ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଗଡ଼ଶିରୀସ୍ଥଳରୁ ଅଠର ଅବା ପଚାଶ ଡ଼ିସିମିଲ ଜମି କିଣି ତହିଁରେ ପକାଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରି ସପରିବାର ବାସକଲେ । ଉକ୍ତ ଗୃହରେ ବାସ କରିବା ପରଠାରୁ ବୈଲୋଚନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଗଳୀ ହୋଇ ଶେଷକୁ ଅଣାୟତ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ। ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରି ବୈଲୋଚନ ମହାପାତ୍ର ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସ୍ଥିତ ତାଙ୍କର ବାସଗୃହ ଏବଂ ଡ଼ିହକୁ ରାଉରକେଲାର ଜନୈକ ମାରୁଆଡ଼ୀ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ବିକ୍ରୀକରି ଅଧୁନା ବାସନ୍ତୀ କଲୋନୀରେ ରହିଥିବା ଘଟଣା ଜନଶ୍ରୁତିରୁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ।

ରାଉରକେଲାର ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ପରିଚାଳକ ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଗଡ଼ ଶୀରି ଉପରେ କ୍ରୟ କରିଥିବା ଘରଡ଼ିହକୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କରି ତହିଁରେ ନୂତନ ସୌଧ ଏବଂ ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନ ନିର୍ମାଣ କରି ରହିଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ତିନି ଜଣରୁ ତତୋଧିକ ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ବାହାରର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ମୁଖ୍ୟପୀଠର କେତେକାଂଶରେ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରି ବାସ କରିଅଛନ୍ତି ।

ସନ୍ ୧୯୯୧ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଆଲୋଚ୍ୟ ଲେଖକ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ପରିଚାଳକ ବର୍ଗଙ୍କୁ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଐତିହ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭିହିତ କରାଇ, ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ବେଦଖଲ ମୁଖ୍ୟପୀଠରେ ଦାସରାଜାଙ୍କ ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭ ଅଥବା ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଏକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ କାମନା କରିଥିଲା । ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ତତ୍କାଳୀନ ଜନୈକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲେଖକଙ୍କୁ ଯଥାଶକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ମୌଖିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ସନ୍ ୧୯୯୨ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ନାଗରା ଲେଖକଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଭଙ୍ଗକରି ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ମୁଖ୍ୟପୀଠ ଉପରେ, ଉଦ୍ୟୋଗର ପରିକଳ୍ପିତ ଗୋଶାଳା ଯୋଜନା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ-ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ମୃତିର ମୂକସାକ୍ଷୀ ଦାସରାଜାଗଡ଼-ମୁଖ୍ୟପୀଠର ବିଲୁପ୍ତ ଘଟଣା ପ୍ରବାହକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଲେଖକ ନିଜର ଅଭିସନ୍ଧିସୁ ଭାବଧାରାକୁ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କରିଅଛି ।

କଥିତ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ପରିଚାଳକ ସ୍ୱର୍ଗତ ଚରଣ ସାଙ୍କ ଦୁଇ ପୁତ୍ର ଶ୍ରୀ ଜନ୍ମେଜୟ ସା ଓ ଶ୍ରୀ ଜଗତ ସା ଉଭୟଙ୍କ ସରଳ ଉଦାସିଆ ଭୋଳା ପ୍ରକୃତିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରି, ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଅବଶିଷ୍ଟ ମୁଖ୍ୟପୀଠକୁ ସନ୍ ୧୯୯୧ ମସିହାରେ କିଣିନେବା ଗାଥା ଜନଶ୍ରୁତି କହେ ।

ସନ୍ ୧୯୯୨ ମସିହାଠାରୁ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ମୁଖ୍ୟପୀଠ ଉପରେ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ନିଜର ଗୋଶାଳା ନିର୍ମାଣ କରି ଉଦ୍ୟୋଗର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭବିତବ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହେଉଅଛନ୍ତି । ବର୍ଣ୍ଣିତ ଘଟଣାବଳୀ ପ୍ରବାହରେ ବ୍ୟାସମୁନି ଜନ୍ମର ମୂକସାକ୍ଷୀ ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ବିଲୀନ ହୋଇ ଅଦ୍ୟ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି । ଅଧୁନା ଆଲୋଚ୍ୟ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସ୍ଥଳୀରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଏକ ତେନ୍ତୁଳୀ ବୃକ୍ଷ ଏବଂ ଗଡ଼ର ପୂର୍ବ ସୀମାକୁ ଲାଗି ଏକ ସରନା ବୃକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉଅଛି । ଉପରୋକ୍ତ ତେନ୍ତୁଳୀ ବୃକ୍ଷ ୧୯୯୫ ମସିହାରେ ଧରାଶାୟୀ ହୋଇ କ୍ରମଶଃ ଅଦୃଶ ହୋଇଅଛି । ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା ଗଡ଼ଖାଇ ସନ୍ନିକଟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କ ଚଲାପଥରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼-ଖାଇର ଉତ୍ତର ତଟକୁ ଲାଗି କୋଇଲି ନଦୀ ଖଣ୍ଡିର ବେଦଖଲ ଥିବା ବିରାଟ ଭୂଖଣ୍ଡର କେତେକାଂଶକୁ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କିଣିନେବା ଗାଥା ସନ୍ନିକଟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ମୁଖରେ ମୁଖରିତ ହେଉଅଛି ।

ସନ୍ ୧୯୯୨ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଅବାଞ୍ଛିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ମହାନ ସିଦ୍ଧ ସାଧକ ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ-ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ମୃତିର ମୂକସାକ୍ଷୀ ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ବିଲୀନ କଲେ । ତେଣୁ ଆଲୋଚକ ତା'ର ରଚିତ ''ନାଗରା'' ପୁସ୍ତକର ସତ୍ୟତାକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରି ଉପରୋକ୍ତ ''ଦାସରାଜାଗଡ଼'' ସ୍ମୃତିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ନିମିତ୍ତ ସଂସ୍କୃତିପ୍ରେମୀ ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ କଥିତ ଗଡ଼ ଉପରେ ଘଟିଥିବା ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରକୁ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ପରିଶିଷ୍ଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ

(ପ୍ରଥମ)

(କ) ଉତ୍କଳ ଭାରତୀଙ୍କ ବରପୁତ୍ର ସ୍ୱଭାବ କବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କର ଅମର ଲେଖନୀରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ଚିର ଅମ୍ଲାନ ପ୍ରକୃତି ଏକାଧାରାରେ ଭକ୍ତି-ପ୍ରୀତି-ବାତ୍ସଲ୍ୟମମତା ପ୍ରଦାନ କରି ଅଗଣିତ ମୁନି ଋଷି କବି ଓ ଭାବୁକମାନଙ୍କୁ ଆବହମାନ କାଳରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା'ର ପୁଣ୍ୟ ପବିତ୍ର କୋଳରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ଆସୁଅଛି ।

ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ସତ୍ୟ-ଶିବ-ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱରୂପକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ରଙ୍ଗୀଜୀବ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ବାସ୍ତବ ରୂପଦେଇ ଉତ୍କଳର ମହନୀୟ ସାଂସ୍କୃତିକ ଧାର୍ମିକ ପୌରାଣିକ ପୀଠକୁ ଭାରତରେ ଯେଭଳି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିଯାଇ ଅଛନ୍ତି, ତାହା ଅନ୍ୟତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ବିରଳ । ସ୍ୱଭାବ କବି ଗଙ୍ଗାଧରଙ୍କ ବେଦବ୍ୟାସ ଗୀତିର କେତେକ ପଦ୍ୟାଂଶରୁ ବେଦବ୍ୟାସ ଗିରି ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଏବଂ ବ୍ୟାସଦେବ ଜନ୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ଯଥା :

ବେଦବ୍ୟାସ ଗିରି ମଞ୍ଜୁ କୁଞ୍ଜମୟ
ବେଦବ୍ୟାସ ପୂତ ଜନମ ନିଳୟ ।।
କାନନ କୁସୁମ ପରାୟେ କାନନ -
ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳେ କରିଛି ଆସନ ।।
ପୂର୍ବଭାଗେ ତାର ସୂତିକା କନ୍ଦର
ବିବିଧ ପାଦପ ପ୍ରସୂନେ ସୁନ୍ଦର ।।
ଭାରତ ମଣ୍ଡଳେ ଯଥା ନୀଳା ଚଳ
ହୋଇଅଛି ପୁଣ୍ୟ ନିଚୟେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।।
ସରସ୍ୱତୀ କୁଣ୍ଡୁଁ ବହେ ସରସ୍ୱତୀ
କ୍ଷୀଣାଙ୍ଗୀ ଉତ୍କଳେ ଯଥା ସରସ୍ୱତୀ ।।
ନିକଟରେ ଶଙ୍ଖ ସ୍ରୋତ ସଙ୍ଗପାଇ
ଦେଉଅଛି ନିଜ ଜୀବନ ମିଶାଇ ।।

.. .. ..

ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖ ଗୌତମ ପର୍ବତ
ବନଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଶ୍ୟାମ ତନୁବତ ।।
ତା ପଛକୁ ସାନୁ ଯୁଗଳ ବର୍ତ୍ତୁଳ
ମୁଖଶାଳା ସହ ଦେଉଳର ତୁଳ ।।
ତାଙ୍କ ପଛେ ରାଜେ "ପରାଶର ଗିରି"
ଧରି ଦୃଷ୍ଟି ରମ୍ୟ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ଶିରୀ ।।

ଥିଲା ପରାଶର ପୁଣ୍ୟାଶ୍ରମ ଖ୍ୟାତ
ତେଣୁ ସେହି ନାମେ ହୋଇଛି ଆଖ୍ୟାତ ॥
ଏହିଠାରୁ ଆସି ପରାଶର ଯତି
ଭେଟିଲେ ବାହ୍ମଣୀ କୂଳେ ସତ୍ୟବତୀ ॥
ସତ୍ୟବତୀ ପିତା ଥିଲେ ଦାସପତି
ପାଶେ ରହିଅଛି ତାହାଙ୍କ ବସତି ॥
ନାହିଁ ସିନା ତାଙ୍କ ନିବାସ ଆଗାର
ରହିଅଛି ବାସଭୂମି ସ୍ତୂପାକାର ॥
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ତାର ବେଢ଼ିଛି ପରିଖା
ନିକଟକୁ ଯାଇ କରତା ପରୀକ୍ଷା ॥
ଅଦ୍ୟାବଧି ଦାସ ବଂଶଧରମାନେ
ଅଛନ୍ତି ଏ ରାଜ୍ୟେ ବହୁ ପରିମାଣେ ॥
ଗଡ଼ଖାଇ ଦେଖି ଯଦି ବୋଲ ସାନ
କର୍କରେ ତୁଲ୍ୟ କି ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପାଷାଣ ॥
** ** **

ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ଅପ୍ରଶସ୍ତ ଧାର
କୁମାରୀ ନାବିକା କରୁଥିଲା ପାର ॥
ମୁନି ଦାସସୁତା ନଉକାରେ ବସି
ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ତାର ରମ୍ୟ ରୂପେ ରସି
ବାଞ୍ଛିଲେ ସଙ୍ଗମ ବିଧାନ ନ ହୁଡ଼ି
ଅନ୍ଧକାର ପାଇଁ ସୃଜିଲେ କୁହୁଡ଼ି ॥
** ** **

ଦାସକନ୍ୟା ବୋଲି ନ କରି ବିଚାର
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ କଲେ ପୀରତି ସଞ୍ଚାର ॥
ବ୍ରହ୍ମକ୍ଷଣେ କଲେ ବ୍ରହ୍ମରେତ ନ୍ୟାସ, ଜାତହେଲେ ତହିଁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ ବ୍ୟାସ ॥
କବିତା କଲ୍ଲୋଗ -ବେଦବ୍ୟାସ
ରଚୟିତା - ସ୍ୱଭାବକବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର

ପଦଟୀକା :

ଗୌତମ ପର୍ବତ (୧) କବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କ ରଚିତ ବେଦବ୍ୟାସ ଗୀତିରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ଗୌତମ ଆଶ୍ରମ ଗୌତମ ପର୍ବତ'' ନାମରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ବହୁକାଳୁଁ ଗୌତମ ପର୍ବତ ସ୍ଥାନୀୟ ପୁରାତନ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ଜନଶ୍ରୁତିରେ ''ଗୌତମ ଆଶ୍ରମ'', ''ଗୌତମ ଗୁମ୍ଫା'', ''ଗୌତମ ଘୋଟକୁରା'' ଓ ''ଗୌତମ ଘୋଟକୁଳା'' ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇ ଗୌତମ ଋଷିଙ୍କୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ

କରି ଆସୁଅଛି । ଅଧୁନା ଗୌତମ ଆଶ୍ରମ ଅବାଞ୍ଛିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ଆବାସ ସ୍ଥଳୀରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଜନଶ୍ରୁତିକୁ ବିଲୀନ କରୁଅଛି।

ପରାଶର ଗିରି (୨) : ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼, ପରାଶର ଗିରି ଉଭୟେ ମହାବୀର ପାର୍ବତ୍ୟମାଳାର ଦୁଇଗୋଟି ଅଂଶ ବିଶେଷ ଅଟନ୍ତି ।ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ମହାବୀର ପାର୍ବତ୍ୟମାଳ ବକ୍ଷ ଭେଦ କରି ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼ ଏବଂ ପରାଶର ଗିରି ବନ୍ଧନକୁ ଖଣ୍ଡିତ କରିଅଛି । ପରାଶର ଗିରିରେ ପରାଶର ମହର୍ଷିଙ୍କ ଗୁମ୍ଫା ବିଦ୍ୟମାନ । ଉକ୍ତ ଗୁମ୍ଫାରେ ପରାଶର ମୁନି ରୁଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଚୀନ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ଜନଶ୍ରୁତିରେ ''ପରାଶର ଗିରି'' ଝରିଆ ପାହାଡ଼ ଏବଂ ପରାଶର ଆଶ୍ରମ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ନାମରେ ପରିଚିତ ହୋଇ ଆସିଅଛି। ଅଧୁନା ରାଉରକେଲା ରେଳଷ୍ଟେସନର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା ଗୋପବନ୍ଧୁ ପଲ୍ଲୀର ଉତ୍ତରଦିଗ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଉପରୋକ୍ତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାରେ ବୈଷ୍ଣୋଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ସ୍ମୃତିକୁ ବିଲୀନ କରୁଅଛି ।

ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼

ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ପ୍ରାଚୀନ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବହୁ କାଳରୁ ନିର୍ଜନ ଅବସ୍ଥାରେ କୋଇଲି (ଅନ୍ୟନାମ ଯମୁନା) ନଦୀର ପୂର୍ବତଟ ଖଣ୍ଡି ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗଡ଼ର ରାଜା ଦାସରାଜା ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ (ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ) ଅଜା ଥିବା ଗଳ୍ପ; ଜନଶ୍ରୁତି ଅଦ୍ୟାବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୋଷଣା କରି ଆସିଅଛି ।

ପ୍ରାୟତଃ ଆଜକୁ ପଇଁତିରିଶି ଅବା ଚାଳିଶି ବର୍ଷ ତଳେ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଉପରେ ଶିମିଳି, ତେନ୍ତୁଳି, ଆମ୍ବୁଲ ଇତ୍ୟାଦି ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛମାନ ଥିଲା । ଏକ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ବାଉଁଶ ବୁଦା ଗଡ଼ର ପୂର୍ବ ସୀମା ଭିତରେ ଗତ ୧ ୯ ୯ ୧ ମସିହା ଶେଷ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ ଗଡ଼ର ପୂର୍ବ ଗୌରବ ବହନ କରିଥିଲା । ଅଧୁନା ଉକ୍ତ ବାଉଁଶ ବୁଦାଟି ଖଳ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୂଳେ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଇଅଛି । ଗଡ଼ ସୀମାକୁ ଲାଗି ଏକ ବୃହତ ପୁରାତନ ଅଶ୍ୱଥ (ଜଡ଼ି) ବୃକ୍ଷ ପୂର୍ବରୁ କଟା ହୋଇଅଛି । ଏହାଛଡା ଭଇଁଚ କଣ୍ଟେଇ କୋଳି ଆଦି କଣ୍ଟା ବୁଦା ଗୁଡ଼ିକରେ ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀ ଆଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ପୁରାତନ ଭଙ୍ଗା ଇଟା ଗଡ଼ ସ୍ଥଳରେ ଏଣେ ତେଣେ ବିଛାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।ଦାସରାଜାଙ୍କ ଇଷ୍ଟଦେବୀ ଗଡ଼ଶିରୀ ରୂପେ ଗଡ଼ ଭିତରେ ବିଚରଣ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନୂପୁର ଧ୍ୱନି ଶୁଣିବା କାହାଣୀ ବୃଦ୍ଧମାନଙ୍କ ମୁଖରେ ମୁଖରିତ ହେଉଥିଲା । ଉକ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଗଡ଼ ରକ୍ଷକ ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ନିବାସୀ ସ୍ୱର୍ଗତ ଗୋବିନ୍ଦ ସା, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସା ଏବଂ ଶିବ ଚରଣ ସା ଥିଲେ ।

ସମୟକ୍ରମେ ସ୍ୱର୍ଗତ ଶିବ ଚରଣ ସାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ଛେଣ୍ଡ ନିବାସୀ ଶ୍ରୀ ଜନ୍ମେଜୟ ସା ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଜଗତ ସା ବେନି ଭାଇ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ । ପ୍ରାୟ ବିଗତ ପଚିଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଶ୍ରୀଜେନ୍ମଜୟ ସା ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଜଗତ ସା ଉଭୟଙ୍କ ସରଳ-ଉଦାସୀଆ-ଭୋଳା ପ୍ରକୃତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ; କେତେକ ବାହାରିଆ ଲୋକେ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀ ଅଧିକାର କରି ଏହାକୁ ଆଧୁନିକ ଛେଣ୍ଡର ନୂତନ ଜନ-ବସତିରେ ପରିଣତି କରି ଚାଲି ଅଛନ୍ତି ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବିଲୁପ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ନାଳ ଅଛି । ନାଳର ଉତ୍ତର ପଟେ କୋଇଲି ନଦୀ ଖଣ୍ଡିରେ ବହୁକାଳୁଁ ଝରାମାନେ (ଶିଉଳୀ କେଉଟ) ଅସ୍ଥାୟୀ କୁଡ଼ିଆ ଘର କରି ସେମାନଙ୍କର ଜୀବୀକା ନିର୍ବାହ କରି ଆସୁ ଅଛନ୍ତି ।

ଦାରସାଜା ଗଡ଼ର ପୂର୍ବରେ ଥିବା ଘୋଟକୁରା ପାହାଡ଼ର ଗୌତମ ଆଶ୍ରମ ଆଜି ନୂତନ ଜନବସତିରେ ଲୁଚି ଯାଇଅଛି ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ପୂର୍ବରେ ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର କିସାନ ଟୋଲା (ପଡ଼ା) ଅଛି । ଏହି ପଡ଼ାର କିସାନମାନେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ପୁରାତନ ବାସିନ୍ଦା ଅଟନ୍ତି । କିସାନ ପଡ଼ାକୁ ଲାଗି ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲର ବାଘ ଭାଲୁ ଦେଖିଥିବା କଥା କିସାନମାନେ କୁହନ୍ତି । ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କିସାନମାନେ ପ୍ରତି ତିନି ବର୍ଷରେ ଥରେ ଲେଖାଁଏ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମସ୍ଥିତ ବ୍ରାହ୍ମଣୀରେ ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଦିନ ବୁଡ଼ ଦେଇ (ସ୍ନାନକରି) ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କୁ ପିଣ୍ଡଦାନ କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ ସୀମାକୁ ଲାଗି ଛେଣ୍ଡର ଭୂୟା ପଡ଼ା ଅଛି । ଏହି ପଡ଼ାକୁ ଲାଗି ଛେଣ୍ଡର ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଡ଼ା ଅଛି । ଉଭୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏବଂ ଭୂଁୟା ସମାଜ ଏଠିକାର ପ୍ରାଚୀନ ଅଧିବାସୀ ରୂପେ ପରିଚିତ ଅଟନ୍ତି ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ କୋଇଲି ଓ ଶଙ୍ଖ (ଅନ୍ୟନାମ ଗଙ୍ଗା) ନଦୀ ଦ୍ୱୟର ସଙ୍ଗମ ଜଳ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଅଛି । ଉକ୍ତ ଜଳ ପ୍ରବାହ ବେଦବ୍ୟାସରେ ସରସ୍ୱତୀ ସହିତ ମିଳିତ ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନାମ ଧାରଣ କରିଅଛି । ଗଡ଼ର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଥିବା ଶଙ୍ଖ ନଦୀରେ କାଠି ଟାଙ୍ଗର (ଇନ୍ଦ୍ରସହସ୍ରଯୋନି ପଥର) ଅଛି । ତ୍ରିବେଣୀର ଉତ୍ତରରେ ଯମୁନା ଡ଼ିପ ଅଛି । ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ କୋଣ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଉପତ୍ତିର ପଶ୍ଚିମ ତଟରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ବିରାଜମାନ କରି ଅଛନ୍ତି ।

ବର୍ଣ୍ଣିତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଅତୀତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତାବସ୍ଥାକୁ ଦେଖିଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ସମ୍ମତିର ସ୍ମାରକୀ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତାଙ୍କିତ ଦସ୍ତଖତରୁ ଅନୁମେୟ କରାଯାଇ ପାରେ । ଦସ୍ତଖତ ନିମ୍ନରେ କ୍ରମାନୁଯାୟୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଅଛି ।

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଦେଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ	ଗ୍ରାମ ନାମ	ଦସ୍ତଖତକାରୀଙ୍କ ବୟସ	ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଭିମତ
୧.	ଶ୍ରୀ ସାଧୁଚରଣ ବେହେରା	ହମିରପୁର	୫୬ ବର୍ଷ	ଦେଖିଥିବା ସାଦରାଜ ଗଡ଼ ସତ୍ୟ ଅଟେ । ଏହିଗଡ଼ ଆମ ଭୂୟାଁ ସମାଜର ପୁରାତନ ପିଢ଼ିଥିଲା ।
୨.	ଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ପ୍ରଧାନ	ହମିରପୁର	୬୦ ବର୍ଷ	ଉପର ଲେଖା ବିଷୟ ସତ ଅଟେ ।
୩.	ଶ୍ରୀ ବାଣେଶ୍ୱର ପାଢ଼ୀ	ଛେଣ୍ଡ	୧୦୦ ବର୍ଷ	
୪.	ଶ୍ରୀ କାଶିନାଥ ପାଢ଼ୀ	ଛେଣ୍ଡ	୬୫ ବର୍ଷ	ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଥିବାର ଏହା ପ୍ରକୃତ ସତ । ଏହା ପିଲାଦିନରୁ ମୁଁ ଦେଖି ଆସୁଅଛି । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଏହି ଯେ ଆମ୍ଭର ଗଉଁଟିଆ ସାହେବଙ୍କୁ ନାନା ରକମର ଲୋଭ ଦେଖାଇ ବାହାର ଲୋକେ କିଣି ନେଇଥାଇଚନ୍ତି ।
୫.	ଶ୍ରୀ ଗୌତମ ପାଢ଼ୀ	ଛେଣ୍ଡ	୮୦ ବର୍ଷ	
୬.	ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ମିଶ୍ର ବେଦବ୍ୟାସ ରାମଜି ପୂଝାରୀ	ବେଦବ୍ୟାସ	୬୨ ବର୍ଷ	ମୁଁ ଦାସରାଜାଙ୍କର ଗଡ଼ ପିଲା ଦିନଠାରୁ ଦେଖି ଆସିଅଛି ।

୭.	ଶ୍ରୀ ଉଦୟ ପ୍ରଧାନ	ବାଙ୍କିଆ	୫୨ ବର୍ଷ	ବ୍ୟାସମୁନି ଅଞ୍ଚଳ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଲିଷ୍ଟି ହେବା ଜାଣି ଦୁଃଖିତ । ଏ ଗଡ଼ ଆମ୍ଭ ସମାଜର ପିଢ଼ ଥିଲା ।
୮.	ଶ୍ରୀ ହୃଷିକେଶ ପଣ୍ଡା	ଝିରପାଣି	୭୮ ବର୍ଷ	ମୁଁ ବେଦବ୍ୟାସ ମେଳା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆମ ବାପାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମେଳା ଦେଖି ଯିବା ସମୟରେ ଆମ ବାପା ସ୍ୱର୍ଗତ ନିଶାକର ପଣ୍ଡା ଆମକୁ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖାଇ ଥିବାରୁ ଦାସଗଡ଼ ଦେଖିଥିଲି ।
୯.	ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ଦାଶ	ଚୁମକେଲା	୬୦ ବର୍ଷ	
୧୦.	ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ସିଙ୍ଗ	ବ୍ରାହ୍ମଣୀତରଙ୍ଗ	୬୫ ବର୍ଷ	मैं ब्यासध्याम का दाशराजा गड देखा
୧୧.	ଶ୍ରୀ ଗୋପୀ ଟପୋ	ଛେଣ୍ଡ କିଶାନପଡ଼ା	୯୫ ବର୍ଷ	ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ମୁଁ ପିଲାଦିନରୁ ଦେଖିଆସୁଛି

(ଟିପଚିହ୍ନ ସହି ଗୋପୀ ଟପୋଙ୍କର)
ସାକ୍ଷୀ- ଭିକା ମାଝି, ତା ୨.୩.୯୨

୧୨.	ଶ୍ରୀ ଗୋସାଇଁ କିଶାନ	ଛେଣ୍ଡ କିଶାନପଡ଼ା	୫୫ ବର୍ଷ	ଦାସ ରାଜାଙ୍କ ଗଡ଼ ମୁଁ ପିଲାଦିନରୁ ଦେଖିଆସୁଅଛି ।

(ଏ ଟିପଚିହ୍ନସହି ଗୋସାଇଁ କିଶାନଙ୍କର)
ସାକ୍ଷୀ- ସୁବଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମଲ୍ଲିକ, ତା ୨.୩.୯୨

୧୩.	ଶ୍ରୀ ଖୁନୁ ସିଂହ	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତରାଙ୍ଗ	୫୫ ବର୍ଷ	मैं दासराजा गड देखा हूँ । मेरी पिताजी स्वर्गत काशिनाथ सींग मुझे दासराजागड़ के बारे में बतायह थे ।
୧୪.	ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ କର	ରିଉଁ	୯୦ ବର୍ଷ	ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବିଷୟ ସତ । ସେଠାରେ ପ୍ରାଚୀନ ବାଉଁଶ ବୁଦା ଥିଲା । ବାଉଁଶ ବୁଦାର

କିଛି ଦୂରରେ ଗଡ଼ଶିରି ଥିଲା । ଗଡ଼ରେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ଇଟା ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହା ମୁଁ ମୋର ଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖି ଆସିଛି । ଦାସ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଅଜା ଥିଲେ ।

୧୫. ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ରାଜ୍ ବଲାଣି ୮୦ ବର୍ଷ

ଉତ୍କଳର ବରେଣ୍ୟ ପ୍ରକୃତି କବି ରଙ୍ଗାଜୀବ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ତାଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ପ୍ରକୃତି ଶୋଭା ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଲେଖିଥିବା ଏହି ବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫା, ସରସ୍ୱତୀ କୁଣ୍ଡ, ଇନ୍ଦ୍ର ସହସ୍ରାକ୍ଷ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ପାଷାଣ, ଅହଲ୍ୟା ପାଷାଣ, ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼, ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ଆଦି ମୁଁ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖି ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଛି ଏବଂ କରୁଅଛି ।
ମୁଁ ମୋର ନାଗରା ମହାତ୍ମ୍ୟ କବିତା ସଙ୍କଳନ - ପାଣ୍ଡୁଲିପିରେ ବ୍ୟାସ ଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ବୃତାନ୍ତ ନାବେ ନାବିକାର କୀର୍ତ୍ତି ଉଦନ୍ତରେ ମଧ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଅଛି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଆଜି ସେହି ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଅନ୍ୟରୂପ ଧାରଣ କରୁଅଛି

ଉପରୋକ୍ତ "ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼" ବିବରଣୀ ସିଂହାବଲୋକନ (ଯମସରା କେଶରୀ ଗଡ଼ ଓ ରାଉରକେଲା) ପ୍ରକାଶିତ କାବ୍ୟ ଏବଂ "ନାଗରା" ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ଲେଖକ ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର; ଠିକଣା ଗ୍ରାମ - ତାମରା, ପୋ.ଅ. - କାନପୁର, ଜିଲ୍ଲା - କଟକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଠିକଣା, ଘର ଡି-୨୯୪, ସେକ୍ଟର-୮, ପୋ.ଅ.- ରାଉରକେଲା-୯, ଜିଲ୍ଲା-ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଲେଖିଅଛି । ମୁଁ ମୋର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ "ସିଂହାବଲୋକ" ଏବଂ ଯନ୍ତସ୍ଥ ଥିବା "ନାଗରା" ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଉଭୟରେ "ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼" ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଅଛି ।

ଅଧୁନା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସ୍ଥଳୀ ରାଉରକେଲାର ଜନୈକ ମାରୁଆଡ଼ି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇ ନୂତନ ଜନବସତିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଅଛି । ମୁଁ ମୋର ଲେଖାର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାକୁ ଯାଇ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ପାନପୋଷ ମହକୁମାର ସ୍ଥାନୀୟ ପୁରାତନ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପନ୍ଦର ଜଣ ଦରଦୀ ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରେମୀ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କର ଦସ୍ତଖତ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଭିମତ (ସଂଗ୍ରହକରି) "ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼" ବିବରଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛି ।

ଆଶା ଦେଶର ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରେମୀ ଭାଇ ଭଉଣୀମାନେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମରେ ମହାନ ସାଧକ ଋଷି

କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ କୀର୍ତ୍ତି ସମ୍ପର୍କୀତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସ୍ମୃତି ପୀଠକୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ସନାତନ ସଂସ୍କୃତିର ମଙ୍ଗଳ ବିଧାନ କରିବେ ।

ରାଉରକେଲା   ॥ ଇତି ॥

ତା ୩୧.୩.୧୯୯୨ ମସିହା   "ସିଂହାବଲୋକ" ଏବଂ "ନାଗରା" ଲେଖକ

ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ଘର ଡି-୨୯୪, ସେକ୍ଟର-୮

ପୋ - ରାଉରକେଲା-୯, ଜିଲ୍ଲା - ସୁନ୍ଦରଗଡ, ଓଡ଼ିଶା

ଉପରୋକ୍ତ "ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼" ବିବରଣୀର ଅବିକଳ ନକଲ (ଫଟକପି) ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅନୁଧାନାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କଲି ।

୧. ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶରତ କୁମାର କର
   ପର୍ଯ୍ୟଟନ, କ୍ରୀଡ଼ା, ସଂସ୍କୃତି, ସୂଚନା ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ
   ସା/ପୋ - ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା
   ଉପରୋକ୍ତ ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବିବରଣୀର ଅବିକଳ ନକଲ
   (ଫଟ କପି) ଅନୁଧ୍ୟାନ୍ୟାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କଲି ।
୨. ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ସା/ପୋ - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା ।
୩. ଡକ୍ଟର ପ୍ରବୋଧ କୁମାର ମିଶ୍ର, ପି.ଏଚ୍.ଡି., ଡି. ଲିଟ୍ ।
   ମୁଖ୍ୟ ଇତିହାସ ପ୍ରଫେସର, ସି/୨୩, ସା/ପୋ - ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଜ୍ୟୋତି ବିହାର
   ପିନ୍ କୋଡ - ୭୬୮ ୦୧୯, ଓଡ଼ିଶା ।
୪. ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିଅମ, ସା/ପୋ - ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା ।
୫. ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅଭିଲେଖାଗାର, ସା/ପୋ - ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା ।
୬. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦାଶରଥି ପଟ୍ଟନାୟକ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଅରବିନ୍ଦ ସଂଗ୍ରହାଳୟ, ଗ୍ରାମ - ଉଦୟପୁର
   ପୋ.ଅ - ନୂଆଗାଁ - ୭୫୨୦୮୩, ଜିଲ୍ଲା - ନୟାଗଡ, ଓଡ଼ିଶା ।
୭. "ସମାଜ" ସମ୍ପାଦକ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ରାଧାନାଥ ରଥ, ସା- ସତ୍ୟବାଦୀ ପ୍ରେସ,
   ପୋ.ଅ - କଟକ-୧, ଓଡ଼ିଶା, ପିନ୍ କୋଡ - ୭୫୩ ୦୦୧ ।
୮. "ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର" ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭର୍ତ୍ତୃହରି ମହତାବ, ସା-ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଚାର ସମିତି ଏବଂ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର
   ପ୍ରେସ, ପୋ.ଅ - କଟକ-୨, ପିନ୍ କୋଡ - ୭୫୩ ୦୦୨, ଓଡ଼ିଶା ।
୯. "ସମ୍ବାଦ" ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୌମ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ସା - ପ୍ରିୟ ଦର୍ଶିନୀ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ,
   ବି/୨୮, ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ ଇଷ୍ଟେଟ୍, ପୋ.ଅ- ରାଉରକେଲା-୪, ଜିଲ୍ଲା - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା,
   ପିନ୍ କୋଡ -୭୬୯୦୦୪ ।
୧୦. ଡିରେକ୍ଟର ପ୍ରଡକ୍ସନ, ଦୂରଦର୍ଶନ କେନ୍ଦ୍ର, ସା - ତୁଳସୀପୁର, ପୋ- କଟକ-୮, ଓଡ଼ିଶା ।
୧୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ, ପୂର୍ବତନ ଏମ୍.ପି., ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ , ସା/ପୋ - ବଲାଣି,
   ଭାୟା - ଲାଠିକଟା, ଜିଲ୍ଲା - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା ।
୧୨. ମାନନୀୟ ସଭାପତି, ପ୍ରଗତି ଉତ୍କଳ ସଂଘ, ସା - ବି/୯, ଫକୀର ମୋହନ ନଗର, ସେକ୍ଟର-
   ୭, ପୋ- ରାଉରକେଲା-୩, ଜିଲ୍ଲା - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସାକ୍ଷୀବୃନ୍ଦଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ବିବରଣୀ

ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଅଧୁନା ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚ୍ୟ ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର'' ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଚୀନ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କର କଥିତ ''ଦାସରାଜାଗଡ଼'' ଉପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଦଶଗୋଟି ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି । ଯଥା :

(୧)

ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ନିକଟରେ ଥିବା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଉପରେ ଅଭିମତ

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ସିତାରାମ ସାହୁ ବୟସ ୭୪ ବର୍ଷ, ଝିରପାଣି ରିସେଟଲମେଣ୍ଟ କଲୋନୀରେ ରହୁଅଛି।

ଅତୀତରେ ମୁଁ ମୋର ପିତୃପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସାହିତ ନିଜ ଗ୍ରାମ ତୁମ୍ବକେଲାରେ ବାସ କରିଥିଲି ।

କୋଇଲି ଓ ଶଙ୍ଖ ନଦୀର ମିଳନରେ ଥିବା ନଦୀପଠାରେ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସ ମୁନି ଜନ୍ମ ହେବା ବିଷୟ, ବାପା ଏବଂ ଆମର ଗଞ୍ଜୁଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲି । ଆମ୍ଭର ଶିକ୍ଷକ ୰ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ୰ ଭଗବାନ ନନ୍ଦ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାସଜନ୍ମ ଏବଂ କୋଇଲି ନଦୀର ପୂର୍ବ କୂଳରେ ଥିବା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ (ବୁଦେଲ ଗଡ଼) ବିଷୟ ଟିପା ଖାତାରେ ଲେଖି ପଢ଼ାଇଥିଲେ । ପିଲାଦିନେ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଅଞ୍ଚଳ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା । ମୁଁ ଏହି ଗଡ଼ ଦେଖିଥିଲି । ଆଜି ଦାସରାଜାଗଡ଼ ବିକ୍ରିହୋଇ ବାହାରିଆ ଲୋକଙ୍କ ବାସଗୃହରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବା ଘଟଣା, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ-ଦାୟକ ଘଟଣା ।

ଲିଖିତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମୁଁ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ସିତାରାମ ସାହୁ । ବିନୀତ ।

ତା ୨୧.୯.୧୯୯୩ — ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ସିତାରାମ ସାହୁ

ଝିରପାଣି କଲୋନୀ — ଝିରପାଣି ରିସେଟେଲମେଣ୍ଟ କଲୋନୀ

ବର୍ତ୍ତମାନ ବୟସ ୭୪ ବର୍ଷ

(୨)

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ମଙ୍ଗୁଲୁ ସାହୁ, ସା - ପାନପୋଷ ମହକୁମାର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଥିବା ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ଭୂୟାଁ ଟୋଲାରେ ବାସକରେ । ମୋର ପିତା ୰ ଖରବୁଲା ସା, ଅଜା ବଣ୍ଡକୋ ସା ଏବଂ ଅଜାର ପିତା ୰ ଅର୍ଜୁନ ସା ଆମର ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରିଥିଲେ ।

ମୁଁ ମୋର ବାପା ଏବଂ ଗ୍ରାମର ଅନ୍ୟ ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆମ ଗାଁର ଉତ୍ତର ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ (ବୁଦେଲ ଗଡ଼) କାହାଣୀ ଶୁଣିଅଛି । ଏହି ଦାସରାଜା ଗଡ଼କୁ ପିଲାଦିନୁଁ ଆଜିଯାଏଁ ଦେଖି ଆସୁଅଛି ।

''ନାଗରା'' ପୁସ୍ତକର ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କ ରଚିତ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବିବରଣୀ ପଢ଼ି ଅଛି । ଉଣେଇଶିଶହ ବୟାନବେ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ଏକତିରିଶ ତାରିଖରେ ଏହି ବିବରଣୀ ଲେଖା ହୋଇଅଛି । ଏଥିରେ ଦସ୍ତଖତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି । ଏହି ବିବରଣୀ ସତ୍ୟଅଟେ ।

ବ୍ୟାସମୁନି ଅଜା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମୁଁ ଆମର ରାଜ୍ୟେଶ୍ୱରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗଦ୍ଦେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀ, ବୁଢ଼ାବର ଦେବତା ଏବଂ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ମଙ୍ଗୁଳୁ ସା — ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ମଙ୍ଗୁଳୁ ସା

ତା ୨୦.୧୦.୧୯୯୩ — ଗ୍ରାମ - ଛେଣ୍ଡ

ଗ୍ରାମ-ଛେଣ୍ଡ — ବୟସ ୮୦ ବର୍ଷ

(୩)

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଗୋଲାପ କଂସାରୀ, ଗ୍ରାମ - ବାଗୁଡ଼ିରେ ବାସ କରିଥିଲି । ମୋର ବାପା ୰ ହଟୀ କଂସାରୀ, ଜେଜେବାପା (ଅଜା) ୰ ଗଦା କଂସାରୀ ବାଗୁଡ଼ିରେ ବାସ କରିଥିଲେ । ଏମାନେ ନାଗରା ଜମିଦାରଙ୍କର ବାଣୁଆ ଥିଲେ । ବେଦବ୍ୟାସର ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମ ଉତ୍ତର ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ଦାସରାଜାଗଡ଼ ମୁଁ ପିଲାଦିନୁଁ ଦେଖି ଆସିଅଛି । ମୋର ବାପା ଅଜା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖିଥିଲେ । ଗଡ଼ ବିଷୟ ଆମକୁ କହିଥିଲେ । ଏହି ଗଡ଼ରେ ମୁଁ ଆମେ ଚଲାବୁଲା କରୁଥିଲୁ । ଏବେ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବିକ୍ରି ହେବା ଶୁଣି ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ହେଲି । ବ୍ୟାସମୁନି ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଗୋଲାପ କଂସାରୀ — । ଇତି ।

ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ଗୋଲାପ କଂସାରୀ

ତା ୮.୧୧.୧୯୯୩ — ଝିରପାଣି କଲୋନୀ

ଝିରପାଣି କଲୋନୀ — ବୟସ ୭୦ ବର୍ଷ

(୪)

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ପର୍ଶୁରାମ ପଣ୍ଡା, ଗ୍ରାମ - ଲାସେକୁମ ଜରିଆ, ଜିଲ୍ଲା-ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରେ ବାସ କରେ । ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଛେଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା ଦାସରାଜାଗଡ଼ର କିଛି ଭଗ୍ନାବଶେଷ ପିଲାବେଳେ ଦେଖିଅଛି । ସେଠାରେ ଗୌତମ ଋଷିଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୀଠ ଥିବାର କଥା ଜାଣିଛି । ତାକୁ ''ଗୌତମ ଗୁଟକା'' ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏହି ପୁରାତନ ଯାଗାଟି ବିକ୍ରି ହୋଇଯିବା କଥା ଶୁଣି

ଦୁଃଖିତ ହେଲି । ଉକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଜାଗାଟି ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲେ ବ୍ୟାସଧାମର ଗୌରବ ବଢ଼ିବ ।

। ଇତି ।

ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ପର୍ଶୁରାମ ପଣ୍ଡା

ତା ୧୩.୧୧.୧୯୯୩ ଗ୍ରାମ - ଲାସେକୁମଝରିଆ

ଝିରପାଣି ବୟସ ୮୬ ବର୍ଷ

(୫)

ଆମ୍ଭେ ଶ୍ରୀ ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦ, ଗ୍ରାମ - ବିଯୁବନ, ପିତା - ୰ ପରମାନନ୍ଦ ନନ୍ଦ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସମନ୍ଧେ ଯାହା ଜାଣୁ ତାହା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲୁଁ ।

ଯେ : କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ମାତାମହ ଦାସରାଜାଙ୍କ ଗଡ଼ କୋଇଲି ନଦୀ ପୂର୍ବପଟେ (ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥଳର ପୂର୍ବପଟେ) ଆଜକୁ ଅନେକ ଦିନରୁ ଖାଇ ରୁପରେ ଜଙ୍ଗଲି ଗଛ, ବାଉଁଶ ବଣ ଆକାରରେ ପଡ଼ିରହିଥିଲା ସନ୍ ୧୯୫୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେଇଦିନୁଁ ସେ ପଟେ ମୋର ଯାତାୟତ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଏଇ କିଛିଦିନ ହେଲା ମୁଁ ଯାତାୟତ ବେଳେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ସେଠାରେ କୋଠାବାଡ଼ି ତିଆରି ହୋଇଅଛି । ଏହା ଦେଖି ଜୀବନରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଧକ୍କା ଅନୁଭବ କଲି । ମୋର ଦରିଦ୍ରତା ହେତୁ ମୁଁ କିଛିତ କରି ପାରିବି ନାହିଁ, କେବଳ ଈଶ୍ୱର ହିଁ ଭରସା ।

ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦ

ତା ୨୭.୧୨.୧୯୯୩ ବିଯୁବନ, ଥା - ବିରମିତ୍ରପୁର

ବିଯୁବନ , ଥା : ବିରମିତ୍ରପୁର ବୟସ ୮୦ ବର୍ଷ

(୬)

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସିଂ, ପିତା ୰ ଗୋବିନ୍ଦ ସିଂ, ଅଜା ୰ ବାହାଦୁର ସିଂ ପ୍ରାଚୀନ ତୁମ୍ୱକେଲା ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରିଥିଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ତୁମକେଲାରେ ବାସ କରୁଅଛି ।

ମୁଁ ନାଗରା ରାଜ୍ୟ ଶେଷ ଜମିଦାର ୰ ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଙ୍ଗ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଅଧିନରେ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗରେ କାମ କରୁଥିଲି । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଙ୍ଗମର କୋଇଲି ନଦୀ ପୂର୍ବ ଖଣ୍ଡିରେ ଥିବା ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼କୁ ମୁଁ ପିଲାଦିନୁଁ ଦେଖି ଆସୁଅଛି । ଏହି ଗଡ଼ ଛେଣ୍ଡ ଭୂୟାଁ ବସ୍ତିର ଉତ୍ତର ମୁଣ୍ଡରେ ଅଛି ।

ଏହି ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ ଅଜାଙ୍କ ଗଡ଼ ଥିବା ବିଷୟ ମୁଁ ଗ୍ରାମର ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲି । ନାଗରା ଜମିଦାର ବଂଶ ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ଗଡ଼ ଅତୀତରେ ବଣ ବୁଦାରେ ପୂରି ରହିଥିଲା । ପୁରୁଣା ବାଉଁଶ ବୁଦା ଓ ଶିମିଳି ଗଛ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦାସରାଜାଗଡ଼ରେ ବାହାରିଆ ଲୋକେ ଘରକରି ରହିବା ଦୁଃଖଦାୟକ ଘଟଣା ଅଟେ । ପ୍ରଭୁ ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତୁ ।

। ବିନୀତ ।

ତା ୨.୧.୧୯୯୪ ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସିଂ

ଗ୍ରାମ - ତୁମ୍ୱକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ ବୟସ ୭୦ ବର୍ଷ

(୭)

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଅଓ୍ୱସ୍ତି, ପିତା ୰ ନନ୍ଦଲାଲ ଅଓ୍ୱସ୍ତି, ଅଜା ୰ ଗୋକୁଳ ଅଓ୍ୱସ୍ତି, ଗ୍ରାମ - ଟିମ୍‌ଯୋରରେ ବାସ କରେ ।

ରଘୁନାଥ ପାଲ୍ଲୀ ଥାନା ଅଧିନରେ ଥିବା ଛେଣ୍ଡଗ୍ରାମ ଭୁୟାଁ ପଡ଼ାର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଦାସରାଜାଗଡ଼ କୋଇଲି ନଦୀର ପୂର୍ବଧାର ଖଣ୍ଡିରେ ଅଛି । ପିଲାଦିନେ ମୁଁ କୁଆଁରମୁଣ୍ଡା ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବାବେଳେ, ଛେଣ୍ଡବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲି । ସମୟ ସମୟରେ ମୁଁ ମୋ ସାଥୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଦାସରାଜାଗଡ଼, ଗୌତମ ଘୋଟକୁରା, ନାଗରା ଗଡ଼ ଇତ୍ୟାଦି ଯାଗା ଗୁଡ଼ିକରେ ଖେଳି ବୁଲି ଯାଉଥିଲୁ । ଦାସରାଜାଗଡ଼ରେ ଶିମିଳି ବାଉଁଶ ଆକୁଲ ଗଛ ଥିଲା । ଭଙ୍ଗାଇଟା ଗଡ଼ ଭିତରେ ପଡ଼ିଥିବା ଦେଖିଥିଲୁ । ଏହି ଗଡ଼ ବେଦବ୍ୟାସର କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଅଜାଙ୍କ ଗଡ଼ ଥିଲା । ନାଗରା ଜମିଦାର ସ୍ୱର୍ଗତ ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଙ୍ଗ ମହାପାତ୍ର ସାଥିରେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଘେନି ନାଗରାଗଡ଼ ଏବଂ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଦେଖିବାକୁ ବରାବର ଆସୁଥିଲେ ।

ଆଜି ଏହି ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବାହାରିଆ ଲୋକଙ୍କ ଘର ବାଡ଼ିରେ ପରିଣତ ହେବା ଜାଣି ଅତିଶୟ ଦୁଃଖିତ ହେଲି । ମା ମଙ୍ଗଳା, ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ବ୍ୟାସମୁନି ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

। ଇତି ।

ତା ୧୦.୧.୧୯୯୪ ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଅଓ୍ୱସ୍ତି - ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଅଓ୍ୱସ୍ତି
ଗ୍ରାମ - ଟିମଯୋର ବୟସ ୮୬ ବର୍ଷ

(୮)

ଆମେ ଶ୍ରୀ ଗନ୍ଦଲ ପଣ୍ଡାଏତ, ପିତା ୰ ସାଧୁ ଚରଣ ପଣ୍ଡାଏତ, ଅଜା ସୁଖଲାଲ ପଣ୍ଡାଏତ ପୁରାତନ ବାଗବୁଡ଼ି ମୌଜା ଛେଣ୍ଡର ପ୍ରଜା ଥିଲୁଁ । ପ୍ରଜାସତ୍ୱ ହିସାବରେ ମୋର ଘରବାଡି ଖାତା ନମ୍ବର ଚାରି (୪) ଏବଂ ଅଣଶଠି (୫୯)ରେ ଥିଲା ।

ନାଗରା ଜମିଦାର ଦ୍ୱର୍ଗତ ଶିବରାନାୟଣ ସିଙ୍ଗ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ବାପା ଅଜା ସେବାକାରୀ ଥିଲୁ । ୰ ଶିବନାରାୟଣ ସିଙ୍ଗ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ମୋ ବାପା ବରାବର ଦାସରାଜା ଗଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲେ । ମୁଁ ପିଲାଦିନୁଁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖି ଆସୁଅଛି । ଏହି ଗଡ଼ କୋଇଲି, ଶଙ୍ଖ, ମୁହାଣର ପୂର୍ବ ଖଣ୍ଡିରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଗଡ଼ ଭିତରେ ଶିମିଳି, ବାଉଁଶବୁଦା, ଅଶ୍ୱସ୍ଥ ଓ ଆକୁଲ ଗଛ ଥିଲା । ଭଙ୍ଗାଇଟା ପଡ଼ିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଦାସରାଜା ଗଡ଼ରେ ବାହାରିଆ ଲୋକ କୋଠାବାଡ଼ି କରି ରହିଛନ୍ତି । ଗଡ଼ର ଅଳ୍ପ ଜାଗା ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ।

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥିତି ଦେଖି ମୁଁ ଅତିଶୟ ଦୁଃଖିତ । ବ୍ୟାସମୁନି ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଶ୍ରୀ ଗନ୍ଦଲ ପଣ୍ଡାଏତ

। ଇତି ।

ତା ୧.୨.୧୯୯୪ ସ୍ୱା- ଶ୍ରୀ ଗନ୍ଦଲ ପଣ୍ଡାଏତ
ଗ୍ରାମ - ବାଗବୁଡ଼ି (ଛେଣ୍ଡ) ସୁନ୍ଦରଗଡ ବୟସ ୫୫ ବର୍ଷ

ଓଁ

ଆମ୍ଭର ବଂଶଧରଙ୍କୁ ଯଥାକ୍ରମେ ୰ ରଘୁନାଥ ଶେଖର ଦେଓ ରାଜା ସାହେବ, ଗାଙ୍ଗପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଓ ୰ ବାଲଙ୍କି ମହାପାତ୍ର ଜମିଦାର କୁମାରମୁଣ୍ଡା, ଯବାଘାଟ, ଦୁର୍ଗାପୁର, ଚାନ୍ଦିପୋସ, ଗ୍ରାମ ଦାନ ବ୍ରହ୍ମତ୍ତର ସୂତ୍ରରେ ଦେଇଥିଲେ - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଓ କୁମାରମୁଣ୍ଡାରେ ଚଣ୍ଡିପାଠ ଓ ନାଗ୍ରାରେ ପୂରୋହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତଦ୍‌ଅନୁଯାୟୀ ଆମ୍ଭର ବଂଶଧର ତଥା ସ୍ୱର୍ଗତ ପିତା ରାଧାବଲ୍ଲଭ ପଣ୍ଡା ଓ ପିତାମହ ମାନଧାତା ପଣ୍ଡା ବରାବର ନାଗ୍ରା, କିଞ୍ଜିର, ସିଂହଭୂମିର କେତେକ ଗ୍ରାମ ଭୂୟାଁ ଖଣ୍ଡାଏତ ସମାଜ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ସମାଜ, ରାଉତିଆ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଘରେ ଅବଧି ପୁରୋହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଛୁ ।

ପ୍ରଥମେ ସମସ୍ତ ପରିବାର ଦୁର୍ଗାପୁର ଗ୍ରାମରେ ରହିଥିଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବାସନ୍ତି କଲୋନୀ, ଉଦିତ ଗନର ହୋଇଛି । ଅଧିକ କୁଟୁମ୍ବ ହେବାରୁ ଆମ୍ଭର ପିତା ୰ ରାଧା ବଲ୍ଲଭ ପଣ୍ଡା ଯବାଘାଟରେ ବାସକଲେ ୧୯୨୮ ମସିହାରୁ ।

ମୁଁ ପିଲାଦିନେ ବାପାଙ୍କ ସହ, ରାଣ୍ଟୋ, ବିରିକେରା, ଦଲକି, ମୂଷାପାଲି, ଗୋଏଲୋ, ଲାଠିକଟା, ଟାଇଁସର, ଟିମ୍‌ଯୋର, ବଲାଣି, ଦେଓଗାଁ, କୁମାରମୁଣ୍ଡା, କାଲୋ ସିହିରିଆ, ପଦ୍ମପୁର, ଜଗଦିଶପୁର, ଗୋପପାଲି, ଲୁଙ୍ଗେଇ, ଛେଣ୍ଡ, ବେଦବ୍ୟାସ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଉଥିଲି । ଅନେକ ସମୟରେ ଯମସରା ଗଡ଼, ଦାସରାଗାଗଡ଼, ବେଦବ୍ୟାସ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥିଲି ଓ ବାପା ମୋତେ ବୁଝାଉଥିଲେ।

୧୯୪୫ ମସିହା ଶିବରାତ୍ରି ଦିନ ବାପାଙ୍କ ସହ ବେଦବ୍ୟାସ ଯାଇଥିଲି । ବେଦବ୍ୟାସରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫା, ସହସ୍ରଯୋନୀ ପଥର, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ, ଗୌତମ ଘୋଟକୁଳା, ଦାସରାଜାଗଡ଼ ସଂପର୍କରେ ବାପାଙ୍କ ସହ ଯେଜମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା । ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣୁଥାଏ । ଶିବରାତ୍ରି ପରଦିନ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସରିଲାପରେ ଉପରୋକ୍ତ ଜାଗାସବୁ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲି । ବାପା ଯେଜମାନଙ୍କ ସହ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ତେଣୁ ମୋ ଉପରେ ରାଗିଯାଇ ଗାଲକୁ ଗୋଟାଏ ଚଟକଣା ମାଇଲେ । ଏହା ଦେଖି ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ର ଜମିଦାର କୁମାରମୁଣ୍ଡା, ୰ସୁଦର୍ଶନ କାଲୋ ପଦ୍ମପୁର, ୰ ଶ୍ରୀରାମ ନାଏକ ଗୋପପାଲି, ୰ ଦାମୋଦର ବେହେରା ଲୁଙ୍ଗେଇ ମୋ ପ୍ରତି ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ବାହାରିଲେ । ବ୍ୟାସଗୁମ୍ଫା, ରାମ ମନ୍ଦିର, ସହସ୍ରଯୋନୀ ପଥର ଦର୍ଶନ ପରେ ଛେଣ୍ଡ ଆସିଲୁ । ପ୍ରଥମେ ଗୌତମ ଘୋଟକୁଳା ପରିକ୍ରମା କରି, ଛେଣ୍ଡ କୋଇଲି ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦାସରାଜାଗଡ଼କୁ ଗଲୁଁ । ସେଠାରେ ଦେଖିଲି ବାଉଁଶ ବୁଦା, ତେନ୍ତୁଳୀଗଛ ଓ ଲଟା ବୁଦାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଯାତ୍ରୀମାନେ ଉକ୍ତ ବାଉଁଶ ଓ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛରେ ସିନ୍ଦୁର, ଚୂଡ଼ି ଓ ପଇସା ଦେଇ ନମସ୍କାର କରନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟି କଣା ପଇସା ଦେଇ ନମସ୍କାର କଲି ଓ ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି । ବାପା କହିଲେ '' ଏ ସିନ୍ଦୁର ଚୂଡ଼ି ଓ ଦାସରାଜାଙ୍କ ଝିଅ ଓ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନନୀ ଯୋଜନଗନ୍ଧାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମର୍ପଣ କରାଯାଏ ।''

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ଗଛ ବୃକ୍ଷ ଶେଷ । ଚୂଡ଼ି ସିନ୍ଦୁର ନାହିଁ । କେବଳ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ଜଣେ କଳାବଜାରୀ ମାରୁଆଡ଼ିର ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କାର ସୌଧ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ଶାସନର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା,

ଅଫିସରମାନଙ୍କ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଓ ଯମସରା କେଶରୀ ରାଜାଙ୍କ ଗଡ଼ ଜବର ଦଖଲ ହୋଇଛି ।

ମୁଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ଯେ ଭଗବାନ ଓଡ଼ିଶାର ଶାସକ ମାନଙ୍କୁ ସଦ୍‌ବୁଦ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ଏହି ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେଉ ।

ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା

ତା ୨୧.୩.୧୯୯୪
ଗ୍ରାମ - ଯବାଘାଟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ

ସ୍ୱା - ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା, ପୁରୋହିତ
ପୁରୋହିତ ଭବନ, ଯବାଘାଟ
ବୟସ ୬୦ ବର୍ଷ

(୧୦)

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ପୂର୍ବଦିଗ ବ୍ରାହ୍ମଣୀନଦୀ ଖଣ୍ଡିରେ ଛେଁଣ୍ଠ ଗ୍ରାମ ଅଛି । ଏହି ଛେଁଣ୍ଠ ଗ୍ରାମର ଉତ୍ତର ଦିଗ ମୁଣ୍ଡରେ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଅଛି । ଏହି ଗଡ଼ରେ ପୂର୍ବେ ଗଛଲତା ଭରିଥିଲା । ତେନ୍ତୁଳୀ ଗଛ, ବାଉଁଶ ବୁଦା ମୂଳରେ ଦର୍ଶକମାନେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରୁଥିଲେ । ନାଗରା ଜମିଦାର ସ୍ୱର୍ଗତ ହରିହର ସିଂ ମହାପାତ୍ର ଓ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ବାପା କଯୋଦର କାଲୋ, ଅଜା ବୃଷଭ କାଲୋ ଭାଇ ଶୁଦର୍ଶନ କାଲୋ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଥିଲୁଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ରେ ବାହାରିଆ ଲୋକେ ଘରକରି ରହିଛନ୍ତି । ଏହି ଗଡ଼ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ ଅଜା ଗଡ଼ ଥିଲା ।

ମା' ଝଗଡ଼େଶ୍ୱରୀ ଏବଂ ବ୍ୟାସମୁନି ଦାସରାଜା ଗଡ଼କୁ ଉଧାର କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗଲାଲ କାଲୋ । ଇତି ।

ତା ୮.୪.୧୯୯୪
ଗ୍ରାମ - ପଦ୍ମପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ

ସ୍ୱା - ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗଲାଲ କାଲୋ
ମା' ଝଗଡ଼େଶ୍ୱରୀଙ୍କ ସେବକ
ଗ୍ରାମ - ପଦ୍ମପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ
ବୟସ ୭୦ ବର୍ଷ

DASA RAJA'S PALACE NEAR VEDVYAS DHAAM

The ancient palace of 'Dasa Raja' is situated on the eastern bank of river Koel 'otherwise named as Jamuna' near the abode of Sage Vedvyas in the heart of Sundergarh district in the state of Orissa in a tranquil atmosphere. The king of this palace happened to be the maternal-grand father of the great Sage Vedvyas. Till time people speak of it Innumerable stories and folklores clamour this truth.

About 35 to 40 year ago big trees like Simili 'silk cotton plant', Tentuli 'Tamarind' and Ankula surrounded the dilapidated place of 'Dasaraja'. An ancient bamboo grove in the eastern side of the palace carried with it the past glory till be fag end of 1991. Of late the grove has been completely destroyed by some miscreants. Before the destruction of the grove another big old peepal tree annexed to the Palace also has been cut down. Besides these the dilapidated palace was covered with small thorny bushes like 'Vaincha' and 'Kantai'. Ancient broken pieces of bricks were lying scattered near palace area. The presiding deity of Dasaraja 'Gadashiri' roamed inside the Palace. The rattling of anklets of the goddes was being heard by the elders of that area. The story of the goddes presence in the dilapidated palace was being heard from the elders of that time.

The caretakers of this palace were Late Govind Sa, Laxman Sa and Sibacharan Sa, all being the inhabitants of chhend village. With the efflux of time, after the demise of Siba Charan Sa, Janmejaya Sa and Jagat Sa both of them being brothers and inhabitants of chhend village became the owners of the palace. Sri Janmejaya Sa and Jagat Sa are very innocent, simple and indifferent persons. Some outsiders have taken advantage of their simplicity and indifference and have started converting the palace area into the new Chhend village.

There was a canal in the northern side of the said palace. The The fishermen have been living on the bank of river Koel towards the north of this canal with temporary huts since a long time. The asharm of Sage Gautam on the hill of Ghatkura which was situated in the eastern side of the palace has lost it's identity in the newly born village.

To the East of the Dasaraja's palace is the Kissan Tola (village of peasants) is situated in the Chhend village.

The peasants of this village are the older inhabitants of this area. A dense forest was neighbouring the village. The Kissans (peasants) speak of having seen tigers, bears and other savage animals in this dense forest. The kissans of this village pay oblation to their ancestors in every

three years by giving a holly dip in the river Brahmani near Vedvyas (the abode of Sage Vedvyas) in the full-moon day in the month of Magha (February).

The Bhuyan Para (village of Bhuyans) is situated to the south of the palace. The Brahmin Para village of Brahmins) is adjacent to the Bhuyan Para. Both the Bhuyans and Brahmins are known to be the oldest inhabitants of this area.

The confluence of the river Koel and river Sankh (otherwise name 'Ganga') flows down in the west of the Dasaraja Palace. The confluence of the river Koel and river Sankh when meets 'Saraswati' near Vedvyas becomes Brahmani. The Indra Yogi Stone is seen in the 'Kathi Tangar' in the river of Sankh which flows towards the east of the palace. The 'Yamuna Heap' is seen in the northern side of the confluence of the three rivers. The abode of Sage Vedvyas is situated in the south-eastern side of the palace, i.e. on the western bank of the river Brahmani.

The present and past of the palace of Dasaraja as seen by the local inhabitants have been given in the annexure chronologically with their statements and signatures.

Sl. No.	Name Village and Age of these persons who have seen Dasaraja's Palace. S/Shri			Opinion and Signature of the people who have seen the palace.
1.	Sadhu Charan Behera	Hamirpur	56 Yrs.	The story of the Dasaraja's Palace is true. It was the ancestral palace of the Bhuyans. Sd/- Sadhu Charan Behera Dt. 20.2.92
2.	Indramani Pradhan	Hamirpur	60 Yrs.	The above said facts about the Dasaraja's Place is true. Sd/- Indramani Pradhan, Dt.
3.	Baneswar Padhee	Chhend	100 Yrs	Sd/- Baneswar Badhee, dt. 21.2.1992
4.	Kasinath Padhee	Chhend	65 Yrs	The Dasaraja's Palace's existence is true. I have seen it in my childhood. But it is a matter of regreat that outsiders have purchased the land from our Gountia (Caretakers of the palace) trickfully. Sd/- Kasinath Padhee, dt. 21.2.92
5.	Goutam Padhee	Cheend	80 Yrs.	Goutam Padhee, dt. 21.2.92
6.	Bamadev Mishra	Vedvyas	62 Yrs.	I have seen the palace of Dasaraja in my childhood. Sd/- Bamadev Mishra (Priest)
7.	Uday Pradhan	Bankia	52 Yrs.	I shocked to learn that the palace of Dasaraja (the grand father of Sage

				Vedvyas) has been sold. This was our ancestral land. Sd/-Uday Pradhan
8.	Hrushikesh Panda	R.S.Colony Jhirpani	78 Yrs.	While I use to go to Vedvyas to witness the fair at Vedvyas with my father (Late Nishakar Panda showed me the palace. I have seen it. Sd/- Hrushiikesh Panda, dt.22.2.92
9.	Anant Charan Das	Tumkela	60 Yrs.	Sd/- Anant Charan Das, dt.22.2.92.
10.	Raghunath Sing	Brahmani Taranga, Naditola	65 Yrs	I have seen the Dasaraja's palace at Vedvyas. Sd/- Raghunath Singh
11.	Gopi Toppto	Chhend Kisanapada	95 Yrs	I have been seeing the palace of Dasaraja. I see it. LTI of Gopi Toppto Witness : Bhika Majhi, dt.2.3.92.
12.	Gosain Kissan	-do-	55 Yrs	I have been seeing the Dasaraja's palace since my childhood. LTI of Gosain Kissan Witness : Subal Ch. Mallick, dt.2.3.92
13.	Khun Sing	Brahmani Tarang	55 Yrs	I have seen the palace of the Dasaraja. My father late Kasinath Singh told me about the palace. Sd/- Khun Singh
14.	Sudarsan Kar	Riun	90 Yrs.	The fact about the Dasaraja's Palace is correct. There was an ancient bamboo grove. The goddess (Gadashiri's) temple was not far away from the grove. Ancient brick pieces were lying scattered in the palace area. I have seen this when I was ten years old only. Dasaraja was the maternal grand father of Sage Vedvyas. Sd/- Sudarsan Kar, dt. 13.7.92
15.	Arjun Raj	Bolani	80 Yrs.	The renowned poet of Orissa, Gangadhar Meher has described the eternal beauty of the nature surrounding the abode of Sage Vedvyas (Vedvyas Dhaam) in his poems. I have seen the cave of Sage Vedvyas, Saraswati well Ahalya Stone, Indra Shashrakhya stone, the Dasaraja's palace, the cave of sage Parashar in my own eyes since my childhood. I have also described the story pertaining to the birth of Sage Vedvyas in my different poems like 'Nagara Mahatma', Poem Collections, etc. It is a matter of regret that the famours Dasaraja Palace is taking a different shape. Sd/- Arjun Raj, dt.14.7.92.

I, Shri Gokul Chandra Mishra, resident of Tamra, Po-Kanpur of Cuttack district, Orissa at present staying at Qrs. No. D/294, Sector-8, Rourkela-9, Dist-Sundargarh, Orissa have authorised the above said piece about the Dasaraja's palace. I have also authorised another book titled 'Simhabalokan', the story of Dasaraja's Palace takes place in this book and in the manuscript of 'Nagra' which is in the press.

As present the Palace of Dasaraja Has been occupied by Marwari and some other influencial individuals and has been converted into residential plots. In support of my findings I have collected the opinions and signature of the elderly inhabitants of Panposh Sub-division and have published it in the chapter.

I hope, my brotheren, those who love this nation and culture and who esteem the culture will definitely come forward to restore the Dasaraja's Palace which is so much linked with the great Sage Vedvyas.

Humbly Yours,
G. C. Mishra
D/294, Sector-8, Rourkela-9
Dist-Sundargarh, Orissa

Rourkela
Dt.31.3.92

The photo copies of this piece has been sent to the following dignitaries :

1. Srijukta Sarat Kumar Kar, Hon'ble Minister for Tourism, Sports, Culture, Information & Public Relation, Govt. of Orissa, Bhubaneswar, Orissa.
2. District Collector, Sundargarh.
3. Dr. Prabodha Kumar Mishra, Ph.D. Lit., Professor & HOD, C/23, Sambalpur University, Jyoti Vihar, Burla.
4. Supdt., Orissa State Museum, Bhubaneswar, Orissa.
5. Supdt., Orissa State Archieves, Bhubaneswar, Orissa.
6. Sri Dasarathi Patnaik, Founder Aurobinda Museum, Vill - Udaypur, Po - Nuagaon, Dist - Puri.
7. Dr. Radhanath Rath, Editor, The Samaja, Dist. - Cuttack, Orissa.
8. Sri Bhatruhari Mahatab, Editor, The Prajatantra, Cuttack-2.
9. Sri Soumyaranjan Pattanaik, Chief Editor, The Sambada, Rourkela, Orissa.
10. Director, Production Door Darsan Kendra, Cuttack, Orissa.
11. Sri Debananda Amat, Ex.MP, Sundargarh, Orissa.
12. President, Utkal Pragati Sangh, B/9, Sector-7, Rourkela, Orissa.

THE STATEMENTS OF THE EYE WITNESSES OF "DASARAJA GARH"

OPINION ON DASA RAJA GARH NEAR VEDVYAS DHAAM

(1)

I Sri Sitaram Sahu, aged about 74 years live in Jhirpani Resettlement Colony.

In the past I along with my ancestors lived in my native village Tumbakella.

I learnt about the birth of the great sage Krishna Dwaipayan Vyas from my father and our Ganju (village head man) on the valley where the river Koel and Sankha confluence. Our teachers Late Yogendra Mishra and Late Bhagaban Nanda taught us about the birth of Maharshi Vyas and Dasaraja Garh (Budelgarh) which is situated on the eastern bank of the river Koel. In my childhood the Dasaraja Garh area was amidst dense forest. I had seen this palace (garh). In the recent past Dasaraja Garh has been sold to outside parties and they have constructed their buildings there, it is a matter of great regret.

I pray to the Almighty to recover the Dasaraja Garh from the grab of the miscreants.

Humbly

Jhirpani Colony
21.9.93

Shri Sitaram Sahu
Jhirpani Resettlement Colony.

(2)

I Sri Mangalu Sa, resident of Bhuyan Tola, Village - Chhend, Panposh Sub-division which is situated in the eastern side of Vedvyas Dham. My father Late Kharbula Sa, Grand Father Bondko Sa and Great Grand Father Arjuna Sa also lived in this village Chhend.

I have heard the story of Dasaraja Garh Budelgarh) situated on the northern side of our village from my father and other elders of our village. I have been witnessing this Dasaraja Garh since my childhood.

I have read the report about the Dasaraja Garh in the book "Nagra" written by Sri Gokul Chandra Mishra. This report has been made on 1st March, 1992. I personally know all the signatories of this report and the report is true.

I pray to Goddess Sri Sri Jhagadeswari, the presiding deity of our estate, Lord Banyan Budhabar) and sage Vyas to recover the Dasaraja Garh, the ancestral maternal residence of sage Vyas.

Vill - Chhend
20.10.93

Shri Mangalu Sa
Village - Chhend
Age - 80 years

(3)

I, Sri Golap Kansari, lived in the village Baguri. My father late Hatti Kansari, Grand-father (maternal) Late Gada Kansari, lived in the village Baguri also. They were the hunters of Nagra Land lord. I have been seeing the Dasaraja Garh since my childhood which is situated on the northern side of the Chhend village. My father and grand father also saw the Garh. My father told me the story related to Dasaraja Garh. We were moving around this Garh area during my child hood days. I was greatly dis-heartened having heard that the garh has been sold for private occupation. Let Sage Vyas save the Garh.

Vill- Jhirpani Colony
8.11.93

Shri Golap Sansari
Jhirpani Colony
Age - 70 Years.

(4)

I, Sri Parsuram Panda, resident of Lasekumjheria of Sundergarh District have seen the remains of Dasa Raja Garh during my child hood which is situated on the northern side of Chhend village near Vedvyas. I have learnt that Sage Gautam had a seat here. It is known as Gautam Ghutkura (citadel of Sage Gautam). I was heavily shocked having heard that this ancient plot has been disposed for private occupation. The glory of the Vedvyas Dhaam can be heightened if the lost Dasaraja Garh is recovered.

Vill- Jhirpani
13.11.93

Shri Parsuram Panda
Lasekumjheria
Age - 86 Years.

(5)

I, Sri Iswar Chandra Nanda, S/o Late Paramananda Nanda, Village - Bijban, express in below whatever is known to me about the Dasaraja Garh and sign the statement.

That, Krishna Dwaipayan Vyas's maternal grand father's residence Dasaraja Garh was situated on the eastern bank of the river Koel (to the east of the confluence) was laying amidst bamboo groves and wild plants since 1957. Since then I had never gone there, while passing by that way recently, to my utter surprise I saw buildings have been built in that area. No more the remains of Dasaraja Garh is to be seen. Having seen this I received the heaviest blow in my life.

Being in poverty and helpless condition I can do nothing but can rely on the Almighty only to save the Dasaraja Garh.

Vill- Bijban, Biramitrapur PS
27.12.93

Shri Iswar Ch. Nanda
Vill- Bijban, Birmitrapur PS
Age - 80 Years.

(6)

I Sri Brundaban Singh, S/0 Late Gobinda Singh, Grand Son of Late Bahadur Singh lived in the old Tumbakela Village at present I live in Tumkela.

I worked under the last Zamindar of Nagra Estate late Siba Narayan Singh Mohapatra. I was working in the forest department. I have been seeing Dasaraja Garh since my childhood days which was situated on the eastern side of the confluence of the river Sankha and Koel. This Garh is situated on the northern side of BhuyanBasti of Chhend village.

I have heard from the elders of my village that this Garh was the ancestral residence of sage Vyas's maternal grand-father. The zamindar family of Nagra Estate used to respect the Garh. In the past the Garh was amidst bushes and wild plants, old bamboo groves and a silk cotton plants were also there. It is dis-heartening to learn that outsiders have built their residential buildings there. Let the God save the Dasaraja Garh.

Vill- Tumkela, Sundargarh
2.1.94

Shri Brundaban Singh
Age - 70 Years.

(7)

I, Sri Dibakar Awasthi, S/o Late Nandalal Awasthi, Grand Son of Gokul Awasthi live in Timjor village.

The Dasaraja Garh was situated on the northern side of Bhuyan Pada of Chhend village under Raghunathpalli Police Station. This was to the east of river Koel. In my childhood days I used to go to Kuanrmunda, Via - Chhend for schooling. Sometimes I used to visit the Dasaraja Garh, Goutam Ghutkura, Nagra Garh, etc. along with my friends and played

there. The Garh was surrounded by bamboo groves, silk cotton plants and ankul trees. We saw broken pieces of bricks lying around the Garh. This Garh belonged to the maternal grand father of Krishna Dwaipayan Vyas. The late Zamindar of Nagra Estate, Shivnarayan Singh Mohapatra used to visit the Nagra Garh and Dasaraja Garh regularly along with us with a gun in his hand.

I was sorry to learn that his Garh has been privately occupied by some outsiders. Let Goddess Mangala, Lord Radha Krishna and Sage Vyas save the Garh.

Vill- Timjor, Sundargarh — Shri Dibakar Awasthi
10.1.94 — Age - 86 Years.

(8)

I, Sri Gandal Pasayat, S/0 Late Sadhu Charan Pasayat, Grand Son of Late Sukhlal Pasayat was the subject of old Bagaburi Mouza of Chhend. My home steed land appeared in Khata No.4 and 59.

My family was devoted in the service of late Sibnarayan Singha Mohapatra, the ex-Zamindar of Nagra Estate. My father used to come to Dasaraja Garh along with Late Sibnarayan Singh Mohapatra, I have been seeing this Garh since my childhood days. This was situated on the eastern side of the confluence of Sankha and Koel river. Different Trees like Silk Cotton, Bamboo-groves, Peepal and Ankul were there in the premises of the Garh, broken pieces of bricks were also laying around. Now outsiders have built their buildings in the Garh premises, only a small patch of land has been left out.

I am heavily grieved having the present condition of the Dasaraja Garh. Oh ! Sage Vyas save the Garh.

Vill- Bagbudi (Chhend), Sundargarh — Shri Gandal Pasayat
1.2.94 — Age - 55 Years.

(9)

Our ancestors were given Jabaghat, Durgapur and Chandiposh villages on Jagir (lease) by Late Raghunath Sekhar Deo, Raja Saheb, Gangpur, Sundargarh and late Balanki Mohapatra, Zamindar of Kuarmunda for chanting Chandi Strotas (Humns to Goddess Chandi) and performing priestly jobs at Nagra estate. Accordingly my ancestors, my Grand Father Late Mandhata Panda and my father Late Radha Ballav panda had been doing priestly job at Nagra, Kinjiri and in some other

villages of Singhbhum, Bhuyan Khandayat Samaj, Brahman Samaj and Rautia Houses regularly. Till today we have been doing that job.

At first we lived at Durgapur village now which has been named Uditnagar and Basanti Colony. But when our family grew larger my father shifted to Jabaghat in the year 1928.

In my childhood days I along with my father used to visit Ranto, Birkera, Dulki, Musapali, Goela, Lathikata, Taisar, Timjor, Bolani, Deogaon, Kuanrmunda, Kalo Sihiria, Padmapur, Jagdishpur, Gopapalli, Lungei, Chhend and Vedvyas villages. Often I asked my father questions related to Jamsara Garh and Dasaraja Garh and my father answered them very clearly.

I had been to Vedvyas along with my father on Shiva Ratri Day in year 1945. While at Vedvyas I heard my father discussing with other elders of the areas about the Vedvyas cave, Sahashra Yoni Pathar, Brahmani River, Goutam Ghotkula and Dasaraja Garh. The following day when the Shiva Ratri rituals were over I insisted on visiting the places which the elders were discussing the previous day. At that time my father being busy in transacting his business got annoyed and slapped me. Having seen this Late Siba Narayana Singha Mohapatra, Zamindar, Kuanrmunda, Late Sudarsan Kalo of Padmapur, Late sriram Nayak of Gopapalli, Late Dambodar Behera of Lungei took pity on me and showed me the places which I insisted to see. After visiting Vyas Cave, Rama Mandir and Sahashra Yoni, we came to Chhend. First we had a parikrama of 'Goutam Ghotkula' we went to Dasaraja Garh situated on the bank of river Koel. I saw that the palace was encircled by bamboo groves, tamarind trees and other creepers. Pilgrims offer bangles and vermilion near the bamboo groves and tamarind tree and bow down. I also offered two copper paise (prevalent at that time) and bowed down. Having asked my father I came to know that the bangles and vermilion were offered as a homage in memory of 'Yojana Gandha', the daughter of Dasaraja, the mother of Lord Vyas.

Now I came to see that the trees are finished. No more the bangles and vermilion are to be seen there. The only thing that will come to one's sight is the mansion of a black marketeer. Because of the inactiveness of the administration and negligence of officers, Dasaraja Garh and Kessari Garh of Jamsara have been encroached.

I pray to God to inspire right thinking in the hearts of the rulers of the state so that these historic places can be recovered.

Vill- Jabaghat, Sundargarh
21.3.94

Shri Sibanarayana Panda
Priest, Purohit Bhaban,
Age - 70 Years.

(10)

The Chhend village is situated on the eastern side of River Brahmani near the Vedvas Dhaam of Sundargarh District. The Dasaraja Garh was situated to the north of Chhend village. The Garh premises was full of trees and bushes. The visitors used to pay their homage near the bamboo groove and tamarind tree in honour of the Dasaraja Garh. I along with my father Kambodar Kalo and brother Sudarsan Kalo used to visit the Dasaraja Garh with late Harihara Singh Mohapatra and Sibnarayana Singh Mohapatra, the Ex-Zamindars of Nagra Estate.

Now the Dasaraja Garh has been inhabited by outsiders. This Garh was the native land of Sage Vyasa's Maternal Grand Father.

Let Goddess Jhagadeswari and Sage Vyas save the Garh.

Vill- Padmapur, Sundargarh
8.4.94

Shri Rangalal Kalo
Age - 70 Years
(Priest of Godess
Jhagadeswari)

ଓଡ଼ିଶାର ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଲୁପ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ପ୍ରାଚୀନ ସ୍ଥାନୀୟ ସାକ୍ଷୀବୃନ୍ଦଙ୍କ ଫଟୋଚିତ୍ର ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି ।

କବିଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ରାଉ୍

ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗଲାଲ କାଲୋ

ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ କର

ଶ୍ରୀ ମଙ୍ଗଲୁ ସା

ଶ୍ରୀ ସୀତାରାମ ସାହୁ

ଶ୍ରୀ ଗୋଲାପ କଂସାରୀ

ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ
ସ୍ଥାନୀୟ ସାକ୍ଷୀବୃନ୍ଦଙ୍କ ଫଟୋଚିତ୍ର ।

ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସିଙ୍ଘ

ଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରମଣୀ ପ୍ରଧାନ

ଶ୍ରୀ ଉଦୟ ପ୍ରଧାନ

ଶ୍ରୀ ସାଧୁ ଚରଣ ବେହେରା

ଶ୍ରୀ ଗନ୍ଦଲ ପଶାଏଡ଼୍

୰ ଅନନ୍ତ ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା

ସଂଗ୍ରାହକ :
ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

୰ ଅନନ୍ତ ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା
ବେଦବ୍ୟାସରେ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କର
ଦର୍ଶନ ପାଇଥିଲେ ।
''ନାଗରା''
ପୃଷ୍ଠା - ୨୨୩

ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ
ସ୍ଥାନୀୟ ସାକ୍ଷୀବୃନ୍ଦଙ୍କ ଫଟୋଚିତ୍ର ।

ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଅନ୍ତ୍ରସ୍ତୀ

ଶ୍ରୀ ଇଶ୍ୱର ନନ୍ଦ

ଶ୍ରୀ ପର୍ଶୁରାମ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶିବ ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା

ନାଗରା ଇତିହାସ ସଂକେତ ପ୍ରଦାନକାରୀ

ଂ ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା

Shri Sarat Kumar Kar
Minister
Sports, Culture, Youth Services and
Information & Public Relations
Orissa

Phones : Off. 400600
PBX 357
FAX 405923
Res. 405923

BHUBANESWAR
Date 15.4.92

D. O. No. 7198/MSCYS & I&PR.

Dear Mishra,

I am in receipt of your letter No. Nil dated 31.3.92 along with details of Dasaraja Gada for Survey by Suptd. Archeology.

The same has been sent to Secretary, Culture for necessary action who will keep you informed regarding further development in the matter.

Thanking you.

Yours Sincerely

11/4

(SARAT KUMAR KAR)

Shri Gokul Ch. Mishra
Plot No.294, Sector-8
Po - Rourkela-9, Sundargarh.

OFFICE OF THE SUPERINTENDENT ORISSA STATE ARCHIEVES
BHUBANESWAR : NO. 1037/B-IV-2/92/A - DATE - 9TH JULY'92.

From :

Dr. M.P. Dash, M.A., Ph.D.
Superintendent
Orissa State Archieves, Bhubaneswar.

To

Shri Gokul Ch. Mishra
House No. D/294, Sector-8
Po - Rourkela-9, Sundargarh.

Sub: "Bedvyasa Sannikata Dasa Rajagarh"
Supply of Photo copy.

Sir,

In inviting a reference to your letter dt. 3.3.92 on the subject noted above, I acknowledge with thanks the receipt of the Photo copy of the "Bedvyasa Sannikata Dasarajagarh".

Yours faithfully,

Sd/- Superintendent
Orissa State Archives
Bhubaneswar

ଅନ୍ତଃ-ପ୍ରାଦେଶିକ ଭୂୟାଁ ମହାସଭା ସଭାପତି ଏବଂ ପୂର୍ବତନ ଲୋକସଭାର ସଦସ୍ୟ (ସୁନ୍ଦରଗଡ଼) ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତଙ୍କର ମାନ୍ୟବର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ଉପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ତିନିଗୋଟି ଆବେଦନ ପତ୍ର ।

To

The Honourable Minister,
For Services, Information, and Public Health,
Government of Orissa, Bhubaneswar.

Sub : Protection and preservation of ancient monument of "DAS RAJA GARH" at Village Chhend, now under N.A.C. Rourkela, Under Article 49 of the Constitution of India.

Sir,

On behalf of the Inter-Provincial Bhuyan Maha Sabha, comprising Madhya Pradesh, Bihar and Orissa, I beg to bring to your kind knowledge with a fervent hope, for your expedition intervention and prompt action for which act of your extreme kindness we shall be ever grateful.

1) That in the 13th Inter-Provincial Bhuyan Maha Sabha, held on 18th and 19th April 1992, held at Vedavyas, unanimously passed a resolution that the Monumental place of "DAS RAJA GARH" be protected and preserved, at village Chhend, now under N.A.C., Rourkela, be protected and preserved, without woundings the religious sentiment of the people.
2) That this sacred place is situated on the left bank of river Koil, near the confluence of rivers Shankha, Koil and Saraswati; Till recently this place was kept untouched and unecroached by any body.
3) That now this spot has been occupied by some unscrupulous business persons and even pucca structure are erected on the very site, to the utter dismay and disappointment of the people.
4) Sir, that this place has been ascertained as the place of DAS RAJA, who is said to be the father-in-law, RUSHI PARASHARA and Grand-father of KRISHNA DWIPAYANA VYAS MUNI, the original writer of Mahabharat. He is also said to have defined the four Vedas.
5) That this sacred place is used as the emersion ghat of the Kisan Tribe, up till to-day. So the tribal people esteem and revere this place as a holy place.
6) That this place has been visited by many History Writers, Anthropologists, Religious persons, other eminent peoples.
7) That Veda Vyas is the birth place of Krishna Dwipayana Vyas. Some History writers claim beyond doubt and interrogation that this is the very holy place where Vyas Dev was born. There are other evident also which complement their claim. A famous Mela is also annually being celebrated, as Veda Vyas in his memory.

So submitted for favour kind consideration.

I beg to remain.

Place : Balani
Date. 29.7.92

Sd/- Debananda Amat, Ex.M.P.
Sundargarh &
President Inter Provincial Bhuyan Maha Sabha

Copy to : 1) Dr. M.P. Dash, M.A. Ph.D., Suptd., Archive, Govt. of Orissa.
2) Collector Sundargarh for information.
3) Sri Gokul Ch. Mishra, Nagara Writer.

Sd/- Debananda Amat, Ex-M.P.

To

The Honourable Minister,
of Services, Information, and Public Health,
Government of Orissa, Bhubaneswar.

Ref. : My application No. Nil dated the 29th. July-92.
Regarding the protection and preservation of
"Das Raja Garh", at village Chhend, now under
N.A.C. Rourkela, under Article-49 of the Constitution
of India.

Respected Sir,

With reference to my application referred to above I am to request your goodself again to look into it for remedial step, in view of the day-by-day encroachment, upon the very spot, to the utter disappointment of the people of this area.

Sir, again I pray to be excused for having encroached upon your valuable time.

With regards.

Yours faithfully,

Place : Balani
Date. 8.11.92

Sd/- Debananda Amat, Ex.M.P.
Sundargarh &
President Inter Provincial Bhuyan Maha Sabha

Copy to :
Sri Gokul Ch. Mishra
Nagara Writer.

To

The Honourable Minister of Tourism and Cultural Affairs, Government of Orissa, Bhubaneswar.

Sub : Protection and preservation of ancient monument of "DAS RAJA GARH" at Village Chhend, now under N.A.C. Rourkela, Under Article 49 of the Constitution of India which read as :

Art.49 : It shall be the obligation of the State to protect every monument of place or object of artistic or object of artistic or historical interest (declared by or under : law made by Parliament) to be national importance, from spolitation, diafigurement, destruction, removal, disposal, export as the case may be."

Sir,

That the 15th All India Bhuyan Maha Shava, held on 12th April'93, at Subdega (Talsara Dam) unannimously resolved that the "Das Raja Garh" be protected and preserved, under Article mentioned above.

This is a holy place being the birth place of Das Raja, father-in-law of Krishna Dwipayana Vyas.

It is being encroached by unscrupulous business man and pucca structure are erected there.

So it is requested that immediate steps be taken to save the holy place.

Sincerely yours'

12/4/93

Place : Subdega (Talsara Dam)
Dated 12th April'93.

1)- (Debananda Amat) Ex-M.P. Sundargarh & president Inter provincial Bhuyan Maha Shava

2)- (Gadadhar Majhi) Ex-Minister, Orissa

3)- (Mukhram Naik) Ex-M.L.A. Rajgangpur Assembly Constituency.

4)- (Ranjit Bhitiria) M.L.A. Talsara Assembly Constituency
12.4.93

Copy to :
Sri Gokul Ch. Mishra
Nagara Writer.

ମାନ୍ୟବର ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା

ମହୋଦୟ .... ସମୀପେଷୁ ।

ବିଷୟ : ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଋଷି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମଭୂମି ସଂପର୍କୀତ ପବିତ୍ର ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ର ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ଆବେଦନ ।

ମହାଶୟ,

ନିବେଦନର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହି କି ଯେ, ଅଧୁନା ଆମ ସୁଂଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ପାନପୋଷ ମହକୁମା ସ୍ଥିତ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ ଓ ମହାଭାରତ ରଚୟିତା ଅଠେଇଶତମ ବ୍ୟାସଦେବ, କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସ ମୁନିଙ୍କ ପବିତ୍ର ଜନ୍ମଭୂମି ସମ୍ପର୍କୀତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସ୍ଥଳୀ (ସତ୍ୟବତୀଙ୍କ ବାପଘର) କେଉଁ ଆବହମାନ କାଳରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ଉତ୍ପତ୍ତି-ସଂଗମର ଉତ୍ତର ଭାଗ କୋଇଲି ନଦୀ ଧାରର ପୂର୍ବ ଖଣ୍ଡିରେ ଛେଣ୍ଡ ମୌଜା ଭୂୟାଁପଡ଼ା ଉତ୍ତର ଦିଗ ମୁଣ୍ଡରେ ଅବସ୍ଥିତ, ତାହା ଉନ୍ମୋଚିତ ହେବା ଗବେଷଣାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ।

ଉତ୍କଳର ପୁରାଣକାର ଏବଂ ପ୍ରକୃତି କବି ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କ ଅମର ଲେଖନୀରେ ଘୋଷିତ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀ ପ୍ରାଚୀନ ନାଗରା ଏବଂ ଗାଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ମହାନ ଧାର୍ମିକ ସାଂସ୍କୃତିକ ପୀଠ - ପରେ ଭୂୟାଁ ପୀଢ଼ ରୂପେ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଛେଣ୍ଡର ଭୂୟାଁ ଗଂଙ୍କୁ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ରକ୍ଷଣା-ବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲେ । ଦାସରାଜା ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀ କାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପତ୍ତି ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ଐତିହାସିକ, ଧାର୍ମିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ପୀଠ ରୂପେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନଶ୍ରୁତିରେ ଘୋଷିତ ହୋଇ ଆସିଅଛି ।

ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ବିଗତ ଛୟାଳିଶ ବର୍ଷର ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀ କ୍ରମଶ ସୁଂଦରଗଡ଼ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ରାଉରକେଲାର ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟକେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ବାସଗୃହରେ ପରିଣତ ହୋଇ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଅଜା ଦାସରାଜାଙ୍କ ସ୍ମୃତିକୁ ବିଲୀନ କରିଅଛି । ଗଡ଼ର ମୁଖ୍ୟ ପୀଠରେ ପୂର୍ବର ତେନ୍ତୁଳୀ ବୃକ୍ଷ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଦାସରାଜା ଗଡ଼ର ଉକ୍ତ ପୀଠରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ବାଉଁଶ ବୁଦା ଅସାଧୁ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଟାଯାଇ ସେହି ଜାଗାରେ ଗୃହସ୍ଥୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ଗୋଶାଳା ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଅଛି ।

ଏଣୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ଦୟାପରବଶ ପୂର୍ବକ ଉପରୋକ୍ତଦାସରାଜା ଗଡ଼ସ୍ଥଳୀରେ ଅନଧୀକାର ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ବିରାଟ ଅଟ୍ଟାଳିକା ତତ୍‌ସଲଗ୍ନ ଫୁଲ ଉଦ୍ୟାନ, ଗୋଶାଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାସଗୃହ ଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଛେଦ କରାଇ, ଓଡ଼ିଶା - ଭାରତର ମହାନ ସିଦ୍ଧ ସାଧକ ଋଷି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପବିତ୍ର ଜନ୍ମସ୍ଥଳୀ ସଂପର୍କକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇ ଆପଣଙ୍କର ମହାନୁଭବତାରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଚିରୋପକୃତ କରାଇବା ହେବେ ।

। ଇତି ।

୧୩.୬.୧୯୯୫ — ଅପଣଙ୍କର ଗୁଣମୁଗ୍ଧ

ବଲାଙ୍ଗିର — ବିନୀତ

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଜନସାଧାରଣ

କ୍ର.ସଂ.	ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ	ବୟସ	ଗ୍ରାମ ନାମ	ବୃତ୍ତି	ସ୍ୱାକ୍ଷର
୧.	ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ	୬୯	ସା/ପୋ-ବଲାଣି	ଚାଷ	ଦେବାନନ୍ଦ ଅମାତ
୨.	ମୁଖରାମ ନାଏକ	୪୮	ଗ୍ରାମ-ବଙ୍କଟି ପୋ-ବିରଙ୍ଗାଚୋଲ	ଚାଷ	ମୁଖରାମ ନାଏକ
୩.	ଗଙ୍ଗାଧର ମାଝୀ	୫୨	ନି-ଝୁପୁରଂଗୀ ପୋ-ଗୋପାଳପୁର ଜି-ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଗଙ୍ଗାଧର ମାଝୀ
୪.	ବ୍ରଜ ମୋହନ କିଶାନ	୮୨	ସା - କୁତ୍ରା ପୋ-କୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବ୍ରଜମୋହନ କିଶାନ
୫.	ରଣଜିତ୍ ଭିତ୍ରିଆ	୩୮	ସା/ପୋ-ସବଡ଼େଗା ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ରଣଜିତ୍ ଭିତ୍ରିଆ
୬.	ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ	୫୧	ଚଉନ ପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ	ଚାକିରୀ	ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ
୭.	ମହାଦେବ ମୁଣ୍ଡାରୀ	୩୬	ମିଟିକୁନ୍ଦରୀ, ସୁନ୍ଦରଗଡ	କୃଷି	ମହାଦେବ ମୁଣ୍ଡାରୀ
୮.	ଫକୀର ମୋହନ ନାଏକ	୪୨	ସେମର୍ଣ୍ଣା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଫକୀର ମୋହନ ନାଏକ
୯.	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେହୁରୀ	୫୮	କେଶ୍ରାମାଳ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେହୁରୀ
୧୦.	ମଧୁସୂଦନ ଅମାତ	୪୦	ଝିରପାଣି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ମଧୁସୂଦନ ଅମାତ
୧୧.	ବିରବର ରାଉତ	୫୦	ସେମେର୍ଣ୍ଣା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବିରବର ରାଉତ
୧୨.	ବାଞ୍ଛାନିଧି ନାୟକ	୫୨	ସେସେର୍ଣ୍ଣା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବାଞ୍ଛାନିଧି ନାୟକ
୧୩.	ଶିବଦୟାଲ କୁଜୁର	୪୦	ଜଗଦା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଶିବଦୟାଲ କୁଜୁର
୧୪.	ଯୁଗଳ କିଶୋର ଗିରି	୪୪	କୁଣ୍ଡରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଯୁଗଳ କିଶୋର ଗିରି
୧୫.	ଚୈତନ୍ୟ ନାଏକ	୪୦	କୁଣ୍ଡରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଚୈତନ୍ୟ ନାଏକ
୧୬.	ରାଜନ ନାଏକ	୩୯	କୁଣ୍ଡରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ରାଜନ ନାଏକ
୧୭.	ଅଜାମ୍ବର ନାଏକ	୭୫	ବରଟୋଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଅଜାମ୍ବର ନାଏକ
୧୮.	ଦୀନବନ୍ଧୁ ନାଏକ	୪୯	ଖଇରଟୋଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଦୀନବନ୍ଧୁ ନାଏକ
୧୯.	ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ନାଏକ	୩୮	ହାତିବାଡି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ନାଏକ
୨୦.	ମୋହନ ମାଝି	୩୮	ତଲପୋସ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ମୋହନ ମାଝି
୨୧.	ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ସାହୁ	୭୨	କୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ସାହୁ
୨୨.	ପରୀକ୍ଷିତ ସାହୁ	୬୨	କୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ପରୀକ୍ଷିତ ସାହୁ
୨୩.	ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଧାନ	୪୯	ମଧୁପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ପ୍ରଧାନ
୨୪.	ଡୁବରାଜ ସିଂ	୩୮	ଲିମିଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଡୁବରାଜ ସିଂ
୨୫.	ସତ୍ୟନାରାୟଣ ସିଂ	୪୯	ଲିମିଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ସତ୍ୟନାରାୟଣ ସିଂ
୨୬.	ଛେଦି ସାହୁ	୬୯	ଖୁଟାଗାଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଛେଦି ସାହୁ
୨୭.	ଭଗବନ୍ତ ଅମାତ	୨୬	ବେଲୁଆଡିହି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଭଗବନ୍ତ ଅମାତ
୨୮.	ଡାଃ ହୃଷିକେଶ ରାୟ	୬୬	ହମିରପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ହୋମିଓ	ଡାଃ ହୃଷିକେଶ ରାୟ
୨୯.	ଶିବନାଥ ଭୂମିଜ	୫୩	ରିଉଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଶିବନାଥ ଭୂମିଜ
୩୦.	ପଲଟନ୍ ସିଙ୍ଘ୍	୪୭	ଗଦ୍ଧେଇ(ଗଞ୍ଜୁ), ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ପାଲଟନ ସିଙ୍ଘ
୩୧.	ଚୁଡାମଣି ନାଥ	୫୧	ପାଙ୍ଗଡିହି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଚୁଡ଼ାମଣି ନାଥ
୩୨.	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମାଝୀ	୩୫	କୁକୁଡ଼ାମୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମାଝୀ

୩୩.	ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା	୩୬	ଜବାଘାଟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
୩୪.	ହରିହର ସଲିଆ	୬୧	ବାରସୁଆଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ହରିହର ସଲିଆ
୩୫.	ହିମାଦ୍ରି ମାହାନ୍ତ	୩୪	ଲସଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ହିମାଦ୍ରି ମାହାନ୍ତ
୩୬.	ବାସୁଦେବ ମାହାତ	୩୭	ଜବାପାନପୋଷ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବାସୁଦେବ ମାହାତ
୩୭.	ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ରଣା	୭୫	ଜବାପାନପୋଷ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ରଣା
୩୮.	ଜଗମୋହନ ମାଝୀ	୫୮	ଦଲପୋଷ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଜଗମୋହନ ମାଝୀ
୩୯.	ଯଦୁମଣି ବେହେରା	୩୦	ବିରକେରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଯଦୁମଣି ବେହେରା
୪୦.	ନିଧି ନାଏକ	୪୩	ଦଲପୋଷ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ନିଧି ନାଏକ
୪୧.	ଶିବ ଚରଣ ମାହାତ	୪୪	ବରଟୋଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଶିବ ଚରଣ ମାହାତ
୪୨.	ରଘୁନାଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	୪୮	ଜବାଘାଟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ରଘୁନାଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
୪୩.	ରାଜ କିଶୋର ନନ୍ଦ	୪୮	ଚୁମକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବାଣେଶ୍ୱର ପ୍ରଧାନ
୪୪.	ବାଣେଶ୍ୱର ପ୍ରଧାନ	୪୫	ବାଙ୍କିଆ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବାଣେଶ୍ୱର ପ୍ରଧାନ
୪୫.	ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ଡବସବା	୨୮	ସଚରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ଡବସବା
୪୬.	ଗିରିଧାରୀ ପ୍ରଧାନ	୧୯	ବାଙ୍କିଆ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବେକାରୀ	ଗିରିଧାରୀ ପ୍ରଧାନ
୪୭.	ମାନସିଂ ଭୂମିଜ	୧୯	ନୂଆଗାଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ମାନସିଂ ଭୂମିଜ
୪୮.	ସାନିକା ଏକ୍କା	୩୫	ନୂଆଗାଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ସାନିକା ଏକ୍କା
୪୯.	ସାଧୁଚରଣ ଗହୀର	୪୦	ଏରଗେଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ସାଧୁ ଚରଣ ଗହୀର (ଭୂତପୂର୍ବ ସରପଞ୍ଚ)
୫୦.	ବସନ୍ତ କୁମାର ବେହେରା	୪୦	ବାଉଁଶ ଝର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବସନ୍ତ କୁମାର ବେହେରା ୱାର୍ଡମେମ୍ବର
୫୧.	ଉପେନ୍ଦ୍ର ଗୁହପର	୪୫	ପିତାଗାଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଶ୍ରୀ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଗୁହପର
୫୨.	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମାଝୀ	୫୨	ତରକେରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଶିକ୍ଷକତା	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମାଝୀ (ମ.ଇ ସ୍କୁଲ ହେଡ୍ ମାଷ୍ଟର)
୫୩.	ଅନନ୍ତ କୁମାର ନାଏକ	୪୩	ସେମେର୍ଭା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଅନନ୍ତ କୁମାର ନାଏକ
୫୪.	ସୁବୋଧ ଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ	୪୪	ଲହଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ସୁବୋଧ ଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ
୫୫.	ସତ୍ୟବାଦୀ ସାହା	୫୦	ସାଗଯୋର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ସତ୍ୟବାଦୀ ସାହା
୫୬.	ମିତ୍ରଭାନୁ ବେହେରା	୫୮	ପଦ୍ମପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ମିତ୍ରଭାନୁ ବେହେରା
୫୭.	ସାଧୁଚରଣ ରାଉତ	୨୭	କୁଲାମୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ସାଧୁଚରଣ ରାଉତ
୫୮.	ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ପହ୍ଲାର	୫୦	ପିତାଗାଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପହ୍ଲାର
୫୯.	ବୃନ୍ଦଦେବ ରାଉତ	୩୨	କୁଲାମୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ବୃନ୍ଦଦେବ ରାଉତ
୬୦.	ଜରୀ ବେହେରା	୪୦	ଗମ୍ଭରଡିହି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ଜରୀ ବେହେରା
୬୧.	ନେତ୍ର ମଲ୍ଲିକ	୪୫	ମଲ୍ଲିକପାଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ନେତ୍ର ମଲ୍ଲିକ
୬୨.	ଜିତେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାଶ	୩୨	ଝଗରପୁର,ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଜିତେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାଶ
୬୩.	ସାଧୁ ଚରଣ ନାଏକ	୫୦	ଗୋପପାଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ମେମ୍ବର	ସାଧୁ ଚରଣ ନାଏକ
୬୪.	ବିଶ୍ୱନାଥ ଅମାତ	୭୫	ବଲାଣି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବିଶ୍ୱନାଥ ଅମାତ
୬୫.	ବୀରବର ରାଉତ	୫୦	ସେମେର୍ଭା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବୀରବର ରାଉତ
୬୬.	ଋଷୁ ଅମାତ	୫୦	ଖଡକୁରବାହାଲ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଋଷୁ ଅମାତ
୬୭.	ମସତ ଗଡ଼ତିଆ	୫୮	ଲାଇଙ୍ଗ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ମସତ ଗଡ଼ତିଆ
୬୮.	ବିଶ୍ୱକସେନ ସାମନ୍ତ	୫୬	କଲେଇପୋଷ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ବିଶ୍ୱକସେନ ସାମନ୍ତ

୬୯.	ଭରଚ ଚନ୍ଦ୍ର ଦଣ୍ଡସେନା	୩୦	ଚନ୍ଦ୍ରପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଭରତ ଚନ୍ଦ୍ର ଦଣ୍ଡସେନା
୭୦.	ଚିନ୍ତାମଣି କାଲୋ	୪୦	କୁଟନିଆ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଚିନ୍ତାମଣି କାଲୋ
୭୧.	ଉଦ୍ଧବ ନାଏକ	୩୭	ଝଣ୍ଡାଲବୁଡ଼, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଉଦ୍ଧବ ନାଏକ
୭୨.	ପ୍ରଦିପ କାଲୋ	୨୪	ଗବରପେଟି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ପ୍ରଦିପ କାଲୋ
୭୩.	ଅଭିମନ୍ୟୁ ମୁଲିୟା	୭୧	ବାରମୁଆଁ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଅଭିମନ୍ୟୁ ମୁଲିୟା
୭୪.	ରାମ ପ୍ରସାଦ ସାହୁ	୪୬	ଡୁମକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ରାମପ୍ରସାଦ ସାହୁ
୭୫.	ଗିରିଧାରୀ ସିଂହ	୩୦	ଝିରପାଣି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଗିରିଧାରୀ ସିଂହ
୭୬.	ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା	୩୨	ଅଟାଘାଟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା
୭୮..	ପ୍ୟାରା ମିଞ୍ଜି	୩୮	ଖଜୁରଡିହି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ପ୍ୟାର ମିଞ୍ଜି
୭୯.	ଦିଲିପ କୁମାର ଟପ୍ପୋ	୩୯	ଭେଲୁଆଡିହି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଦିଲିପ କୁମାର ଟପ୍ପୋ
୮୦.	ହେମାଦ୍ରୀ ଓରାମ	୪୮	କଦଳୀବାହାଲ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ହେମାଦ୍ରୀ ଓରାମ
୮୧.	ସୁଲେମାନ ମିଞ୍ଜି	୩୯	ଲାଇଙ୍ଗ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ସୁଲେମାନ ମିଞ୍ଜି
୮୨.	ବିଜୟ କୁମାର ତନ୍ତି	୩୪	ଉଣ୍ଡ୍ରା କଲୋନି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ବିଜୟ କୁମାର ତନ୍ତି
୮୩.	ସହଜ ମାହାନ୍ତ	୫୪	ଲମସି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ସହଜ ମାହାନ୍ତ
୮୪.	ଶୁଖଲାଲ ମୁଣ୍ଡାରୀ	୫୭	ବରକାନି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଶୁଖଲାଲ ମୁଣ୍ଡାରୀ
୮୫.	ଶଙ୍କର ନାଏକ	୭୮	ବନ୍ଧମୁଣ୍ଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଶଙ୍କର ନାଏକ
୮୬.	ଓସ୍କାର କୁଲୁ	୪୫	ହମିରପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଓସ୍କାର କୁଲୁ
୮୭.	ଶଶୀମଣି ନାଏକ	୪୨	ବରପାଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଶଶୀମଣି ନାଏକ
୮୮.	ରାମଚନ୍ଦ୍ର କଂସାରି	୮୩	ଲୁଆକେରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ରାମଚନ୍ଦ୍ର କଂସାରି
୮୯.	ରବିନ୍ଦ୍ର କଂସାରୀ	୨୯	ଲୁଆକେରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ରବିନ୍ଦ୍ର କଂସାରୀ
୯୦.	ଉପେନ୍ଦ୍ର ଦାଶ	୫୬	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଉପେନ୍ଦ୍ର ଦାଶ
୯୧.	ଦାଶରଥି ପାତ୍ର	୬୫	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଦାଶରଥି ପାତ୍ର
୯୨.	ଦିଲାବର ବାଡାଇକି	୮୬	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଦିଲାବର ବାଡାଇକି
୯୩.	ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ତନ୍ତି	୬୨	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ତନ୍ତି
୯୪.	ମଙ୍ଗଲ ସିଂ ମାନକୀ	୬୮	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ମଂଗଳ ସିଂ ମାନକୀ
୯୫.	ଉଦିତ ପ୍ରତାପ ପାତ୍ର	୩୦	ଗର୍ଜନ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଉଦିତ ପ୍ରତାପ ପାତ୍ର
୯୬.	ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	୬୫	ବରଟଲି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
୯୭.	ଜୟଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା	୪୨	ଟିକିଲିପଡ଼ା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଜୟଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା
୯୮.	ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ	୨୨	ସୋରଡା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ
୯୯.	ଘନଶ୍ୟାମ ପାଢ଼ୀ	୪୦	ଟାଇଁସର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାକିରୀ	ଘନଶ୍ୟାମ ପାଢ଼ୀ
୧୦୦.	ଚିତ୍ରସେନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	୩୬	ଉସୁରା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଚାଷ	ଚିତ୍ରସେନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ
୧୦୧.	ରଣଜିତ୍ ମଛୁଆ	୪୨	ରାଓଗାଆଁ, ରାଞ୍ଚି	ଡ୍ରାଇଭର	ରଣଜିତ୍ ମଛୁଆ
୧୦୨.	ବିଭୁପଦ ରାଏ	୪୨	ହାତିବାରି, ସୁନ୍ଦର	ଚାକିରୀ	ବିଭୁପଦ ରାଏ

ସର୍ବମୋଟ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୨ (ଏକଶତ) ମାତ୍ର

ବିଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ :

ଉପରୋକ୍ତ ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଉଦ୍ଧାର ଜନିତ ଭୂୟାଁ ମହାସଭା ତରଫରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ତିନୋଟି ଆବେଦନପତ୍ରର ଅବିକଳ ନକଲ ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ଓଡ଼ିଶା ମହୋଦୟଙ୍କ ଅବଗତ ନିମିତ୍ତ ଉକ୍ତ ଆବେଦନପତ୍ର ସହିତ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଅଛି ।

Copy to :

1. Srijukta Hemananda Biswal, Honourable Dy. Chief Minister, Govt. of Orissa, Bhubaneswar (Orissa)
2. Srijukta Bhupindar Singh, Honourable Minister for Tourism and Culture, Government of Orissa, Bhubaneswar (Orissa)
3. The Commissioner - cum-Secretary, Culture, Bhubaneswar (Orissa).
4. The Superintendent, Orissa State Archives, Bhubaneswar (Orissa).
5. The Revenue Divisional Commissioner, Northern Division, Sambalpur, At/Po - Sambalpur, Orissa.
6. The Honourable Collector and District Magistrate, Sundargarh, Orissa.
7. The Honourable A.D.M., Rourkela, At/Po - Uditnagar, Dist - Sundargarh (Orissa).
8. The Tahasildar, Kuarmunda, At/Po - Kuarmunda, Dist - Sundargarh (Orissa).

Copy to writer Sri Gokul Chandra Mishra

Debananda Amat

Sd/- 13.6.95

Debananda Amat

Ex.M.P. Sundargarh and President inter - Provincial Bhuyan Mahasabha (Bihar, Madhya Pradesh and Orissa)

At/Po - Balani, Dist - Sundargarh (Orissa)

Bolani
Dt. 9.9.1995

To

The Honourable Chief Minister of Orissa,
Government of orissa, Bhubaneswar, Orissa.

Sub : Reminder of the appeal made to you on 13.6.95 regarding the restoration and protection of "Dasaraja Garh" situated near Vedvyas Dham which is closely associated with the birth place of sage Krishna Dwaipayan Vyas.

Respected Sir,

With due reference I would like to draw your kind attention to the matter said in the subject. An appeal regarding the matter said in the subject was sent to you on 13.6.95 by mail having signed by one hundred people from sixty eight villages of Sundargarh District. Till date we have not heard anything from your end in this regard.

Therefore we remind your good office once again at our appeal made on 13.6.95. We hope for a reply at an early date.

Thanking you,

Yours faithfully,

Sd/- 13.6.95

Debananda Amat

Ex.M.P. Sundargarh and President inter - Provincial Bhuyan Mahasabha (Bihar, Madhya Pradesh and Orissa)
At/Po - Balani, Dist - Sundargarh (Orissa)

Copy to :

1) Srijukta Hemananda Biswal, Hon'ble Dy. Chief Minister, Govt. of Orissa, Bhubaneswar.
2) Srijukta Bhupindar Singh, Hon'ble Minister for Tourism & Culture, Govt. of Orissa, Bhubaneswar.
3) The Commissioner-cum-Secretary, Culture, Bhubaneswar.
4) The Superintendent, Orissa State Archives, Bhubaneswar.
5) The Revenue Divisional Commissioner, Northern Division, Sambalpur, Orissa.
6) Hon'ble Collector & DM, Sundargarh, Orissa.
7) Hon'ble ADM, Rourkela.
8) The Tahasildar, Kuarmunda, Sundargarh, Orissa.
9) Copy to writer Sri Gokul Chandra Mishra.

(ଙ) ରାଉରକେଲାରୁ ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ପତ୍ରିକାରେ ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ଉପରେ ଆଧାରିତ ପୂର୍ବପ୍ରକାଶିତ ବିବରଣୀର ନକଲ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯଥା :

ପ୍ରଥମ ବିବରଣୀ

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ - ୪ର୍ଥ ଓ ୫ମ ସଂଖ୍ୟା - ୧୧ ଏବଂ ୧୨ - ୧୯୯୨

ସଂପାଦକ : ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ ମହାପାତ୍ର

୮, ସଞ୍ଜୟ ମାର୍କେଟ, ରାଉରକେଲା - ୭୬୯ ୦୦୪

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ - ଅନୁଦ୍‌ଘାଟିତ ରହସ୍ୟ -

''ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼''

''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକର ଲେଖକ ରଚିତ ''ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ବିବରଣୀ ଏବଂ ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ପ୍ରକାଶିତ ''ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବିବରଣୀ'' ଉଭୟର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମାନ ଥିବାରୁ ଉକ୍ତ ବିବରଣୀ ଏଠାରେ ପୁନଃ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ନାହିଁ । ବିବରଣୀର ଆଦ୍ୟ, ପ୍ରାନ୍ତର ସୂଚନା ଦିଆଯାଇ ପାରେ -

ଓଡ଼ିଶାରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ମଧସ୍ଥ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ପ୍ରାଚୀନ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବହୁ କାଳରୁ ନିର୍ଜନ ଅବସ୍ଥାରେ କୋଇଲି (ଅନ୍ୟନାମ ଯମୁନା) ନଦୀର ପୂର୍ବତଟ ଖଣ୍ଡି ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗଡ଼ର ରାଜା ଦାସ ରାଜା ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ (ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ) ଅଜା ଥିବା ଗଳ୍ପ ଜଗଶ୍ରୁତି ଅଦ୍ୟାବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୋଷଣା କରି ଆସୁଅଛି । .... ଏହାର ସମ୍ବାଦଦାତା ଲେଖାର ସତ୍ୟତା ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାକୁ ଯାଇ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ପାନପୋଷ ମହକୁମାର ସ୍ଥାନୀୟ ପୁରାତନ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପନ୍ଦର ଜଣ ଦରଦୀ ସଂସ୍କୃତିପ୍ରେମୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଦସ୍ତଖତ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଭିମତ ସଂଗ୍ରହ କରି ''ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସନ୍ନିକଟ ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ବିବରଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଅଛନ୍ତି । ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼ର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ସେ ସରକାରକୁ ପତ୍ରଲେଖି ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି।

*****

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବରଣୀ

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ - ୫ମ ସଂଖ୍ୟା - ୧୨ - ୧୯୯୩

ସଂପାଦକ : ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ ମହାପାତ୍ର

ସହ-ସମ୍ପାଦକ : ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ଦେବତା

୮, ସଞ୍ଜୟ ମାର୍କେଟ, ରାଉରକେଲା - ୭୬୯ ୦୦୪

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ - ପାତାଳବାଣୀ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରୁ -

''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼ ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗ''

ରାଉରକେଲା ୧୯୯୨ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ''ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ''ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଛେଣ୍ଡ ମୌଜାରେ ଥିବା ଦାସରାଜାଗଡ଼ର ଅବସ୍ଥା : ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଜବର ଦଖଲ ଓ ସେ ଜମିରେ ବିରାଟ ଅଟ୍ଟାଳିକାରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ''ଗୃହସ୍ଥି'' ଉଦ୍ୟୋଗ ମସଲା କାରଖାନା ।

ଗତ ତା ୭.୬.୯୩ ରିଖରେ କୁଆରମୁଣ୍ଡା ତହସିଲଦାର ରଘୁନାଥ ପାଲ୍ଲୀ ଆର୍.ଆଇ.କୁ ଛେଣ୍ଡ ମୌଜା (ଦାସରାଜାଗଡ଼) ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଓ ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ କି ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗର ଡି.ଏସ୍.ପି. ରାଉରକେଲା, ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (ଆର୍.ଆର୍.ଆଇ.ଟି.) ଅଥରେଟି ଏବଂ ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରୋପାଇଟର ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ପ୍ରସାଦ ବାଡେଡ଼ିଆଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଚିହ୍ନଟ କରି ଜଣାଇବା ପାଇଁ ।

ରଘୁନାଥ ପାଲ୍ଲୀ ଆର୍.ଆଇ. ଗତ ୧୪.୬.୯୩ ରିଖରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଡି.ଏସ୍.ପି., ରାଉରକେଲା ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (ଆର୍.ଆର୍.ଆଇ.ଟି)ର କର୍ମଚାରୀ, ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ମ୍ୟାନେଜର ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଚିହ୍ନଟ କକ୍ଷ ତହସିଲଦାର କୁଆରମୁଣ୍ଡାଙ୍କୁ ତା ୧୪.୬.୯୩ ରିଖରେ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ପ୍ରସାଦ ବାଗେଡ଼ିଆ ସରକାରୀ ଜମିକୁ ଜବର ଦଖଲ କରି ଘର କରିଛନ୍ତି ।

ଦୀର୍ଘଦିନ ବିତି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ମାପଚୁପ କରି ସାରିଲା ପରେ ବିଭାଗୀୟ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି, ତା'ପରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଯିଏ କି ଦୁର୍ନୀତି ମୂଳ ତାଡ଼ିବା ତାଙ୍କର ଧର୍ମ ଏ ସବୁ ଥାଇ କୌଣସି ପ୍ରତିକାର ହେଲା ନାହିଁ, ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ କି ରିପୋର୍ଟ ଦେଲେ ସରକାରଙ୍କୁ ଯେ ସବୁ ଚୁପ ହୋଇଗଲେ । ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ନୂତନ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ କି ?

(ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିବୁ)

****

ତୃତୀୟ ବିବରଣୀ

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ - ୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା - ୧ - ୧୯୯୨

ସଂପାଦକ : ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ ମହାପାତ୍ର

ସହ-ସମ୍ପାଦକ : ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ଦେବତା

୮, ସଞ୍ଜୟ ମାର୍କେଟ, ରାଉରକେଲା - ୭୬୯ ୦୦୪

ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ - ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସମ୍ବାଦ -

''ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ କି ?''

ଗତ ସଂଖ୍ୟାରେ ''ଅଗ୍ନି ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ''ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗ କୁଆରମୁଣ୍ଡା ତହସିଲଦାର ୭.୬.୯୩ ତାରିଖରେ ରଘୁନାଥ ପାଲ୍ଲୀ ଆର୍.ଆଇ.କୁ ଜମି ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ରଘୁନାଥ ପାଲ୍ଲୀ ଆର୍.ଆଇ. ୧୪.୬.୯୩ ତାରିଖରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଡି.ଏସ୍.ପି., ଆର୍.ଆର୍.ଆଇ.ଟି. କର୍ମଚାରୀ ଓ ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଜମି ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ।

ତା ୧୪.୬.୯୩ ରେ ଆର୍.ଆଇ. କୁଆରମୁଣ୍ଡା ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ କୁଆଡେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ କି ଗୃହସ୍ଥି ଉଦ୍ୟୋଗର ମାଲିକ ସରକାରୀ ଜମି ଦଖଲ କରି ସେଥିରେ ଘର କରିଛନ୍ତି ।

କୁଆଡେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ ସେଇ ଫାଇଲଟି (ଆର୍.ଆର୍.ଆଇ.ଟି) ରାଉରକେଲା ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥାରୁ ଜବତ କରି ଦୀର୍ଘଦିନ ହେବ ରଖିଛନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ କରି ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥିବେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣା ।

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଭୂୟାଁ ମହାସଭା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଜାଗାଟି ଏକ ଐତିହାସିକ ଜାଗା, ଦାସରାଜାଗଡ଼ ନାମରେ ନାମିତ ଥିଲା ।

ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦୃଷ୍ଟିଦେଇ ଏହାର ପ୍ରତିକାର କରିବା ପାଇଁ ଦାବି ହେଉଛି ।

****

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ - ୧୬୨ ସଂଖ୍ୟା, ପୃଷ୍ଠା ୨, ଈଶ୍ୱର, ୧୭ ଅକ୍ଟୋବର - ୧୯୯୬ ଗୁରୁବାର
Owned, Published and Edited by Manjulita Nayak and Printed by her at Neelachala Publication Pvt. Ltd.,
TT-13, Civil Township, Rourkela-4.

ପୌରାଣିକ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନର ଅବହେଳା

ରାଉରକେଲା, ତା ୧୬.୧୦ : ରାଉରକେଲା କେବଳ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନୁହେଁ, ମହାଭାରତ ପ୍ରଣେତା ମହର୍ଷି ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପୀଠ ସ୍ଥଳୀରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଦବ୍ୟାସ ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପରାଶର ମୁନି, ଗୌତମ ଋଷି ମଧ୍ୟ ଥିଲେ, ଦାସରାଜା (କୈବର୍ତ୍ତ ରାଜା) ଯାହାଙ୍କର କନ୍ୟାକୁ ହସ୍ତିନା ନରେଶ ଶାନ୍ତନୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଗଡ଼ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଥିଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ଅବହେଳାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଜନୈକ ମାରୱାଡ଼ି ଦାସରାଜାଗଡ଼ ଦଖଲ କରିଛନ୍ତି । ପରାଶର ମୁନୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ରାଉରକେଲାର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ପୂର୍ବରୁ ପଶ୍ଚିମକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା ପାହାଡର ପାଦଦେଶରେ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ନାମାନୁସାରେ ଏହି ପାହାଡ଼ର ନାମ ପରାଶର ପାହାଡ଼ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ପରେ କିନ୍ତୁ କେଉଁମାନେ କେଜାଣି ଏହାର ନାମ ବଦଳାଇ.ଝରିଆ ପାହାଡ଼ ରଖିଦେଲେ । ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋପବନ୍ଧୁ ପାଲ୍ଲୀ ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଏହାର ଦ୍ୱାରଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଅଳ୍ପ କିଛି ଦିନ ତଳେ କିଛି ମାରୱାଡ଼ି ସେଠାରେ ବୈଷ୍ଣୋଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ମନା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେଇଟି ପରାଶର ମୁନୀଙ୍କ ଗୁମ୍ଫା, ମନ୍ଦିର ଯେବେ କରିବେ ଟିକେ ଦୂରରେ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନା ସେମାନେ ମାନି ନ ଥିଲେ । ଶୁଣାଯାଏ ଅର୍ଥ ବଳରେ ସେମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରସାସନକୁ କିଣି ନେଇଛନ୍ତି । ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସକ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ନ ଦେଖିଲା ପରି, ଜାଣି ମଧ୍ୟ ନ ଜାଣିଲା ପରି ବୋଧହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ନୀରବ ରହିଯାଉଛନ୍ତି ।

****

ବଡ଼ଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ

ରାଧାଦେଈପୁର, ଢେଙ୍କାନାଳ

ସ୍ଥାପିତ - ୧୯୮୭, ରେ.ନ. ୧୬୭୬/୧୯ ଡି.କେ.ଏଲ୍ - ୧୯୮୮ - ୮୯

ଚିଠି ନଂ : ୧ ତାରିଖ ୬.୧୨.୯୫

ଅଧିବେଶନ - ୬୪, ତାରିଖ ୨୯.୧୧.୯୨

ତା ୨୯.୧୧.୯୨ରିଖ ରବିବାର ଦିବା ୧୨ ଘଡ଼ିକା ସମୟେ ବଡ଼ଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦର ଅଧିବେଶନ ଶ୍ରୀ ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସାହିତ୍ୟ ଆସରରେ ସଂଯୋଜନା କରିଥିଲେ ଶ୍ରୀ ନିର୍ମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ ।

ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ସଂପାଦକ ପୂର୍ବାଧିବେଶନ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ ।

***

ବଡ଼ଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନିତ କବି ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କ ରଚିତ ''ନାଗରା'' ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ସଂସଦର ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ କବି ଶ୍ରୀ ବଂଶୀଧର କବି ଶତପଥୀ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ପୁସ୍ତକଟିର ଗୁଣାତ୍ମକମାନ ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା କରି ଅଧ୍ୟାପକ ଶଂକର୍ଷଣ ଜେନା ମତ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ, ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଅନାବିଷ୍କୃତ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବାରେ ''ନାଗରା'' ଗ୍ରନ୍ଥଟି ବିଶେଷ ସହାୟକ ହୋଇଅଛି । ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲେଖକଙ୍କର ଏହି କୃତୀଟି ଏକ ସାର୍ଥକ ପଦକ୍ଷେପ । ରଚନାଟିରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଓ କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ସଂପର୍କୀୟ ସନ୍ନିବେଷିତ ତଥ୍ୟ ଆସରରେ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆସରରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଲେଖକ ଓ କବିଗଣ ''ନାଗରା'' ଗ୍ରନ୍ଥଟିର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଗୋକୁଳ ବାବୁଙ୍କ ଉଦ୍ୟମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରି ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । Resolution ର ଏକକିତା ନକଲ ଗ୍ରନ୍ଥାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଦ୍ୟ ଆସରରେ ସଂପାଦକଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଅର୍ପଣ କରାଗଲା ।

******

ସର୍ବଶେଷରେ ସଭାପତି ମହାଶୟ ଓ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ ପୂର୍ବକ ସଭାକାର୍ଯ୍ୟ ସାଙ୍ଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସ୍ୱା - ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା
ତା ୨୯.୧୧.୯୨
ସଭାପତି, ବଡଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ
ରାଧାଦେଈପୁର, ଢେଙ୍କାନାଳ

ସ୍ୱା - ଶଂକର୍ଷଣ ଜେନା
ତା ୨୯.୧୧.୯୨
ସଂପାଦକ, ବଡଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ
ରାଧାଦେଈପୁର, ଢେଙ୍କାନାଳ

ସର୍ବଶ୍ରୀ
ସାରଙ୍ଗ ଧର ମିଶ୍ର
ଶଂକର୍ଷଣ ସାମଲ
ବଂଶୀଧର କବି ଶତପଥୀ

ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ଶତପଥୀ
ବିପିନ ବିହାରି ଶତପଥୀ
ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ହୋତା
ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ରାଉତ
ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ସାହୁ
ଯୋଗୀନାଥ ରାଉଳ
ଅଜୟ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ
ନିର୍ମଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ
କାହ୍ନୁ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ବିଜୟ ସାହୁ
କୃତ୍ତିବାସ ରାଉଳ
ସତ୍ୟାନନ୍ଦ କବି ଶତପଥୀ
ଅଶୋକ କୁମାର କବି ଶତପଥୀ
ବିନୋଦିନୀ ରାଉଳ
ଅଳକା ରାଉତ
ପୁଷ୍ପଲତା ପାଣୀ
ଅନୁସୟା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ଶତପଥୀ
ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ବାରିକ
ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ
ପ୍ରଶାନ୍ତ ଦାସ
ନବୀନ କୁମାର ପତି

True copy of the Resolution No. 64 dt. 29.11.92 of Badajena Sahitya Sansad Radhadeipur, Dhenkanal is Attested.

ସ୍ୱା - ଶଂକର୍ଷଣ ଜେନା
ତା ୨୯.୧୧.୯୨
ସଂପାଦକ, ବଡଜେନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ
ରାଧାଦେଈପୁର, ଢେଙ୍କାନାଳ

BENGAL GAZETTEERS

FEUDATORY STATES OF ORISSA

GANGPUR STATE, PAGE 175

CHAPTER IX

GANGPUR STATE

x xxxxxxx

RIVER SYSTEM

The principal rivers are the Ib, which enters the State from Jashpur and passes through it from north to south to join the Mahanadi in Sambalpur, the Sankh from Ranchi, and the South Koel from Singhbumi. The two latter meet at Panposh in the Nagara Zamidari in he east of Gangpur, and the united stream, under the name of the Brahmani flows south into the plains of Orissa. The confluence of the Koel and Sankh is one of the prettiest spots in Gangpur, and it is said by the local tradition to be the scene of the amour of the sage Parasara with the fishermans daughter Matsya Gandha, the offspring of which was Vyasa, the reputed compiler of the Vedas and Mahavarat.

Bengal Gazetteers
Feudatory States of Orissa
by
L.E.B. Cobden - Ramsay
Indian Civil Service
Firma Klm Private Limited
Calcutta 1982.

Published by
S.P. Ghosh
Firma KLM (P) Ltd.
Box - 7818
Calcutta - 700012
India.

First Edition :
Bengal Secretariat Book Dept - 1910
Reprint : Calcutta - 1982
Printed by :
S. K. Mehra at Mehra Offset Press,
New Delhi.

(ଢ଼) ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାନ ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ସୁଧୀବୃନ୍ଦଙ୍କ ନାମାବଳୀର ଏକ ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଅଛି ଯଥା : -

କ୍ର.ସଂ.	ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ	ଗ୍ରାମ ନାମ	ଜିଲ୍ଲା	ପ୍ରଦେଶ
	ସର୍ବଶ୍ରୀ			
୧.	ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଣ୍ଡା	ଢବାଘାଟ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨.	ସହଦେବ ବଡ଼ାୟକ	ସାନକୁଚଲୁ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩.	କାଳି ପ୍ରସାଦ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪.	ସାଧୁଚରଣ କେରାଇ	ସାନଝରଣ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫.	ନାଥ ତନ୍ତି	ହମିରପୁର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬.	ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦ୍ୱିବେଦୀ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୭.	ଶ୍ରୀମତୀ ଦୁଃଖୀ କିସାନ	ବାଣ୍ଡୁପଡ଼ା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୮.	ସର୍ବଶ୍ରୀ କଲମ ବସ ମୁଣ୍ଡା	ବାର୍ତ୍ତାଗୋଟା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୯.	ରତନ ବାଗ୍	ମହୁଲପାଲି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୦.	ଡାକ୍ତର ବିଜୟ ନାଏକ	ଅରବାଝରାବାହାଲ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୧.	ମହଲି ଓରାମ	ଦୁର୍ଗାପୁର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୨.	ବେନୁ ଓରାମ	ଥୋପବେରଣା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୩.	ବାନ୍ଦେ ଓରାମ	ଟାଇଁସର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୪.	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମାଝୀ	କୁକୁଡା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୫.	ରମେଶ ମୁଣ୍ଡା	ସୋନପୋଖର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୬.	ଅଜୟ କୁମାର ବିଲୁଙ୍ଗ	ଫଲସାକାନି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୭.	କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର କୁଅଁର	ଅବନକେଲା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୮.	ଶିବନାଥ ଭୂମିଜ୍	ରିଉଁ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୯.	ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଛଦିଆ	ଧୁଡ଼ୀ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୦.	ବେନଜାମିନି ମିଞ୍ଜି	କେଶରାମାହାଲ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୧.	ବିରସା ଟପୋ	ଛେଣ୍ଡ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୨.	ତ୍ରିନାଥ ପଣ୍ଡା	ଟାଇଁସର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୩.	ବାମଦେବ ପାଢ଼ୀ	ଟାଇଁସର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୪.	ଫକୀର ମୋହନ ନାଏକ	ସେମେର୍ତ୍ତା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୫.	ବୈଦ୍ୟନାଥ ପଣ୍ଡା	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୬.	କୁମର ମଣି ନାଏକ	ହମିରପୁର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୭.	ଲଳିତ କୁମାର ବେହେରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୮.	ଲମ୍ବୋଦର ବେହେରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୯.	ଜନ୍ମେଜୟ ନନ୍ଦ	ଢବାଘାଟ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା

୩୦.	ଭଗବାନ ପ୍ରଧାନ	ହମିରପୁର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୧.	ଡମ୍ବରୁଧର ସାହୁ	ତୁମ୍ବକେଲା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୨.	ବିଜୟ କୁମାର ନନ୍ଦ	ବିଯୁବନ୍ଧ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୩.	ନୀଳମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	କୁଶୁମ ଟୋଲି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୪.	ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ପତ୍ରୀ	ହାତୀବାରି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୫.	ଗୋପବନ୍ଧୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୬.	ବୈକୁଣ୍ଠବାସୀ ମିଶ୍ର	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୭.	ମହେନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୮.	ରାଧେଶ୍ୟାମ ପଣ୍ଡା	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୩୯.	ବାଳ ମୁକୁନ୍ଦ ଦେହୁରୀ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୦.	କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଉଡ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୧.	ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଣ୍ଡା	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୨.	ବାନୁ ଷେଟେଟ୍	ଗର୍ଦ୍ଦେଇ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୩.	ପଲଟନ୍ ସିଂହ	ଗର୍ଦ୍ଦେଇ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୪.	ତୁଳସୀ ସିଂହ	ଗର୍ଦ୍ଦେଇ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୫.	ସୁନନ୍ଦ ସିଂହ ରାଉତିଆ (ସାନ୍ଦ୍ରି କବି)	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୬.	ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପାତ୍ର	ବାବୁନୂଆଗାଁ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୭.	ପାଉଲୁସ୍ ଟୋପ୍ପୋ	ଆମ୍ବଗାଁ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୮.	ଅନନ୍ତ ଚରଣ ଦାଶ	ହମିରପୁର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୪୯.	ଶ୍ରୀମତୀ ହାରାମଣି ସେଠୀ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୦.	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଲୋଚନା ପ ଣ୍ଡା	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୧.	ଶ୍ରୀମତୀ ଚଞ୍ଚଳା ପ୍ରଧାନ	ବାଙ୍କିଆ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୨.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ବ୍ରଜ ମୋହନ କର	ରିଙ୍ଗୁ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୩.	ମୋଘ କାଣ୍ଡୁଲନା	ବାରିଲେପ୍ଟା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୪.	ଜୟରାମ କିସାନ	ଉଲସୁରେ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୫.	ବଳରାମ ପଟେଲ	ଦଲଦଲି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୬.	ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରେମଲତା ପଣ୍ଡା	ସୁନ୍ଦରଗଡ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୭.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ଲଖନ ଟପୋ	ଛେଣ୍ଡ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୮.	ଉଦିତ ଚନ୍ଦ୍ର ଅମାତ	ରଙ୍ଗାବିରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୫୯.	ଶ୍ରୀମତୀ ମନୋରମା ଅମାତ	ଜପକାକୋନା	ଗୁମଲା	ବିହାର
୬୦.	ଶ୍ରୀମତୀ ସାବିତ୍ରୀ ପତ୍ରୀ	ଉଷୁରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬୧.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ପତ୍ରୀ	ଉଷୁରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା

୬୨.	ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ପାଣିଗ୍ରାହୀ	ଉଷୁରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬୩.	ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	ଉଷୁରା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬୪.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ଶିବ ଚରଣ ଅମାତ	କାଶିଢୋଢ	ସିଂହଭୂମି	ବିହାର
୬୫.	ଭୋଳା ପ୍ରସାଦ	ସରୟାବଜାର	ମୁଜାଫରପୁର	ବିହାର
୬୬.	ଗୁରୁପଦ ମହାପାତ୍ର	ବଡ଼ମୁକୁରୁ	ପୁରୁଲିଆ	
ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ				
୬୭.	ନେପାଳ ପ୍ରଧାନ	କୁମ୍ଭାରୀ	ବରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬୮.	ଶଙ୍କର ମାହାନ୍ତ	ହରେକୃଷ୍ଣପୁର	ଦେବଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୬୯.	ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ପଣ୍ଡା	ଢଡ଼ା	ବରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୭୦.	କୁମୁଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି	ଚକ୍ରଧରପୁର	ସିଂହଭୂମି	ବିହାର
୭୧.	ବ୍ୟାସ ନାଥ	ଦେଓଗାଁ	କଳାହାଣ୍ଡି	ଓଡ଼ିଶା
୭୨.	ବେଣୁଧର ପ୍ରଧାନ	ସୋଣୁଆଁ	ସିଂହଭୂମି	ବିହାର
୭୩.	ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ଘୋଷ	କେନ୍ଦୁବିଚା	ସିଂହଭୂମି	ବିହାର
୭୪.	କାମିନୀ ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ	ନୂଆପଡ଼ା	କଳାହାଣ୍ଡି	ଓଡ଼ିଶା
୭୫.	ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ	ଶାଳପଡ଼ା	କେନ୍ଦୁଝର	ଓଡ଼ିଶା
		ରଘୁନାଥପୁର ଶାସନ		
୭୬.	ଗୋପୀନାଥ ବାରିକ	ରାଙ୍କି	କେନ୍ଦୁଝର	ଓଡ଼ିଶା
୭୮.	ପାରାହ୍ ମାଝୀ	ବୁଡ଼ାଦର୍ହ	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୭୯.	ବେଣୁଧର ମହାନ୍ତି	ଗୟଳକଟା	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୮୦.	ରବିନ କୁମାର ପୃଷ୍ଟି	କରଞ୍ଜିଆ	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୮୧.	କେଦାର ନାଥ ମହାନ୍ତ	ଗଣ୍ଡିଦା	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୮୨.	ହରେଶ କୁମାର ଦାଣ୍ଡିଆ	ଇନ୍ଦଖୋଳି	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୮୩.	ଶ୍ରୀମତୀ କବିତା ଦାସ	ବାରିପଦା	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୮୪.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ତ୍ରିନାଥ ପ୍ରଧାନ	ବେଣିପଲ୍ଲି	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୮୫.	ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ଦାଶ	ଜଉଗଡ଼	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୮୬.	ମୁରଲୀ ଧର ପ୍ରଧାନ	କଲୁହା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୮୭.	ଶ୍ରୀମତୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ପ୍ରଧାନ	ଢମକୋଇ	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୮୮.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ ପାତ୍ର	ରୁମାଗଡ଼	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୮୯.	କୃଷ୍ଣ ପ୍ରଧାନ	ଡାକରଡ଼ା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୦.	ସୀତାରାମ ଚୌଧୁରୀ	କୋଦଳା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୧.	ଗଗନ ଚନ୍ଦ୍ର ବେବର୍ତ୍ତା	ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି	ଗଜପତି	ଓଡ଼ିଶା
୯୨.	ସୁଧାକର ପାଢ଼ୀ	ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି	ଗଜପତି .	ଓଡ଼ିଶା
୯୩.	ଶ୍ରୀମତୀ କୁମୁଦିନୀ ଦାଶ	ପାଇଲି ପୋଡ଼ା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା

୯୪. ଶ୍ରୀମତୀ ଲାବଣ୍ୟ ବତୀ ନାୟକ	ତନରଙ୍ଗା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୫. ସର୍ବଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ପାଢ଼ୀ	ବାହାଳପୁର	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୬. ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଇଁ	ବିଷ୍ଣୁଚକ୍ର	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୭. ଭରତ ବିଶୋୟୀ	କଇଠଡ଼ା	ଗଜପତି	ଓଡ଼ିଶା
୯୮. କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ	ବ୍ରହ୍ମପୁର	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୯୯. ନାରାୟଣ ଖଟାଇ	ବେଲଗୁଠା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୦. ବିରଜା ଶଙ୍କର ଦାସ	ବାରିପଦା	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୧. ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନିଗ୍ଧା ଦାଶ	କମଳପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୨. ସର୍ବଶ୍ରୀ ସୁଭଦ୍ର କର	ମୂଳବସନ୍ତ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୩. ମାଗୁଣି ଚରଣ ଦାସ	ଦଶରଥ ପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୪. କ୍ଷୀରୋଦ କୁମାର ମିଶ୍ର	ଡ଼ିହାସାଇବୀର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୫. ପଣ୍ଡିତ ଦିଗମ୍ବର ମହାପାତ୍ର	ପୁରୁଣାପାଣି (ବାଙ୍କୀ)	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୬. ଧରଣୀଧର ପଟ୍ଟନାୟକ	ଋଷିପଡ଼ା	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୭. ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ପଣ୍ଡା	ପରାହାଟ	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୮. ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟନ୍ତିକା କର	କଟକ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୦୯. ସର୍ବଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସ୍ୱାଇଁ	କଣ୍ଟାପାଟ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୦. କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର	ନୂଆଗାଁ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୧. କବି ବଂଶୀଧର ପଣ୍ଡା	ବଡ଼ଭୂଇଁ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୨. କୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ମିଶ୍ର	ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର	ପୁରୀ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୩. ଶ୍ରୀମତୀ ଉଷାକାନ୍ତି ମହାପାତ୍ର	ନୂଆପଡ଼ା	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୪. ମନୋରମା ଜେନା	ଦଣ୍ଡୁଆସିପଡ଼ା	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୫. ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ମହାପାତ୍ର	ବଢ଼ିଆସାହି	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୬. ସର୍ବଶ୍ରୀ ଅନିଲ କୁମାର ଦାଶ	ସପନପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୭. ଭାଗୀରଥି ସାହୁ	ପାଇକରାପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୮. ଭାଗବତ ମିଶ୍ର	ଡାମରା	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୧୯. ସନାତନ ମିଶ୍ର	ଗୋପାଳପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୦. ଲୋକନାଥ ରଣା	ନରସିଂହପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୧. ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଦେହୁରୀ	ଉଲ୍ଲାସକୋଟ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୨. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦାଶ	ପାର୍ବତୀପୁର ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୩. ମହେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର	ଜେମାଦେଇପୁର ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୪. ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର ଦେବଶର୍ମା	ଜେମାଦେଇପୁର ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୫. କୁଳମଣି ଦାସ	ହରିଚନ୍ଦନପୁର ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୬. ଶ୍ରୀମତୀ ନୀତିମୟୀ ଦାଶ	ହରିଚନ୍ଦନପର ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା

୧୨୭. ଶ୍ରୀମତୀ ଝରଣା ଦାସ	ବାଦାମ ବାଡ଼ି	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୨୮. ଶ୍ରୀମତୀ ନିରୁପମା ମିଶ୍ର	ସୋନାକଡ଼ା	ମେଦିନପୁର	ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ
୧୨୯. ସର୍ବଶ୍ରୀ ହରମୋହନ ମିଶ୍ର	ତାଳଚେର	ଅନୁଗୁଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୦. କୁମାରୀ ପୁଷ୍ପା ତ୍ରିପାଠୀ	ସାନକେରଢାଙ୍ଗ	ଅନୁଗୁଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୧. କୁମାରୀ ବିଜୟା ମିଶ୍ର	ଆଠମଲ୍ଲିକ	ଅନୁଗୁଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୨. ଶ୍ରୀମତୀ ଉଷାରାଣୀ ମିଶ୍ର	ଆଠମଲ୍ଲିକ	ଅନୁଗୁଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୩. ଶ୍ରୀମତୀ ବାଳା ଦାଶ	ଖାରିଆଗୁଡ଼ା	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୪. ସର୍ବଶ୍ରୀ ନଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସ୍ୱାଇଁ	ଭିତର ଅଂଧାରୀ	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୫. ନିରଞ୍ଜନ ଦାସ	ବାଲିଆବଣି	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୬. ଅଜୟ କୁମାର ସାହୁ	ଧୁସାଳ	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୭. ହୃଷିକେଶ ମହାନ୍ତି	ମଣ୍ଡାସାହି	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୮. ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରାୟ	ଖଇରାଗଡ଼	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୩୯. ନୃସିଂହ ଚରଣ ରାୟ	ବାଗଲପୁର	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୦. ଚୌଧୁରୀ ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ	କୋଡିଆଁ	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୧. ଶ୍ରୀମତୀ ନିତମ୍ବିନୀ ମଲ୍ଲିକ	ମଙ୍ଗରାଜପୁର	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୨. ସର୍ବଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ପ୍ରସନ୍ନ ନନ୍ଦ	ପାଟପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୩. ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ସାହୁ	ଚୁଆଣିଆଁ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୪. ସ୍ୱରାଜ କୁମାର ପ୍ରଧାନ	ଡଙ୍କୈକଳା	ସିଂହଭୂମି	ବିହାର
୧୪୫. କାଙ୍ଗାଳି ଚରଣ ସାହୁ	ଚାନ୍ଦବାଲି	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୬. ଧ୍ରୁବ ଚରଣ ପଲାଇ	ସାବରଙ୍ଗ	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୭. କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ପରମାରିକ	ହରିପୁର	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୮. ଡାଃ ପ୍ରଣବ କୁମାର ପରମାଣିକ	ଦରଲିପାଲି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୪୯. ଶ୍ରୀମତୀ ଶୋଭନିକା ପରମାଣିକ	ଦରଲିପାଲି	ସୁନ୍ଦରଗ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୦. ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନେହଲତା ନାୟକ	ଅନ୍ନପାଳ	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ସାହୁ	ଅଲବଗା	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୨. କୃଷ୍ଣ ବେହେରା	ସାବରଙ୍ଗ	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୩. ଅମୂଲ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ଦାସ	ଇରମ	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୪. ବଳରାମ ଜେନା	ସଙ୍ଖୁଳା	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୫. ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବେହେରା	ସାବରଙ୍ଗ	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୬. ଶ୍ରୀମତୀ କାଞ୍ଚନପ୍ରଭା ନାୟକ	ସୋଧପାଟଣା	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୭. ଶ୍ରୀମତୀ ରୁକ୍ମଣୀ ପାଗଳ	ନାରାୟଣପୁର	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୫୮. ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦେବୀ	ପ୍ରତାପପୁର	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା

୧୫୯.	ଶ୍ରୀମତୀ ସାବିତ୍ରୀ ନାୟକ	ଗୁଡ	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୦.	ଶ୍ରୀ ପଞ୍ଚାନନ ସେଠୀ	ଜାନୁଗଞ୍ଜ	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୧.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ମଲ୍ଲିକ	କେଶରପୁର	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୨.	ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଚରଣ ଯୋଷୀ	ପାଟଣାଗଡ଼	ବଲାଙ୍ଗିର	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୩.	ଲବାର ମଛଖଣ୍ଡ	ଛତାମଖନା	ବଲାଙ୍ଗିର	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୪.	ଶ୍ରୀମତୀ ଜସେଶ ପିନୀ ନାଗ	ପରାଲଗୁଡ଼ା	କୋରାପୁଟ	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୫.	ଶ୍ରୀମତୀ ସଂକୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ବେବର୍ତ୍ତା	ଗୁଡ଼ାରୀ	ରାୟଗଡ଼ା	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୬.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ବାଇଧର ନାୟକ	ଆର୍ତ୍ତୁଂ	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୭.	ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା	କଲ୍ୟାଣପୁର	ଭଦ୍ରକ	ଓଡ଼ିଶା
	(ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକ, ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ସମ୍ମିଳନୀ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼)			
୧୬୮.	କାତ୍ରୁ କିସାନ	ଛେଣ୍ଡ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୧୬୯.	ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ସାହୁ	କାନପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୦.	ବିକ୍ରମ କେଶରୀ ରାଉତରାୟ	କୁମ୍ଭକା	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୧.	ଶ୍ରୀମତୀ ରେଣୁକା ରାୟ	ଶୁଶୁଆ	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୨.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ବ୍ରଜ ବିହାରୀ ଦାଶ	ଅରଙ୍ଗାବାଦ	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୩.	ଅଶୋକ ଜେନା	ସୁଲତାନପୁର	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୪.	ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	ଅଢ଼ଙ୍ଗା	କେନ୍ଦ୍ରପଡ଼ା	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୫.	କଲ୍ୟାଣ କୁମାର ସାହୁ	ବରୁଣା	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୬.	ନଟବର ରାଉତ	କେରଡାଗଡ଼	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୮.	ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସୂତାର	ଡ଼ାଳିକାଏନ୍ଦା	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୭୯.	ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ	ବୋଧଗାଁ	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୦.	ନଳିନୀକାନ୍ତ ପଣ୍ଡା	ଅରେହି କଣା	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୧.	ବଙ୍କିମ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି	କେଶପୁର	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୨.	ବଂଶୀଧର ବାରିକ	ତରାସ	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୩.	ନାରାୟଣ ବାରିକ	ଦେସାହି	କେନ୍ଦ୍ରପଡା	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୪.	ଶ୍ରୀଧର ବେହେରା	ବଡ଼ଧଳପୁର	ଢେଙ୍କାନାଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୫.	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନିଗ୍ଧା କର	ଖରପ୍ରସାଦ	ଢେଙ୍କାନାଳ	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୬.	ଶ୍ରୀମତୀ କମଳା ଶତପଥୀ	ତିଳୋତ୍ତମାଦେଇପୁରଶାସନ	ଗଞ୍ଜାମ	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୭.	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଷମା ଦେବୀ ମହାପାତ୍ର	ରଣପୁର	ନୟାଗଡ	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୮.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ସୁବାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ	ବାଲୁଗାଁ	ନୟାଗଡ	ଓଡ଼ିଶା
୧୮୯.	କୃପାସିନ୍ଧୁ କର	ଜୟପୁର-ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ	ପୁରୀ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୦.	କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ	ପୁରୀ	ପୁରୀ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୧.	ମହେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପରିଡ଼ା	କୁହୁଡ଼ି	ଖୋର୍ଦ୍ଧା	ଓଡ଼ିଶା

୧୯୨.	ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତିଲତା ପରିଡା	ହରିରାଜପୁର	ଖୋର୍ଦ୍ଧା	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୩.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ଫକୀର ମୋହନ ଗେଛ	ବଉଦ	ବଉଦ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୪.	ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଗତି ମଞ୍ଜରୀ ଗେଛ୍	ବଉଦ	ବଉଦ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୫.	ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ	ବଉଦ	ବଉଦ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୬.	ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଦାନୀ	ସୋନପୁର	ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୭.	ଶ୍ରୀ ଅବଧୂତ ସେଠୀ	ବଡ଼ଝାରକଟା	ବଉଦ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୮.	ଶ୍ରୀମତୀ ଶକୁନ୍ତଳା ଦାଶ	ସପନପୁର	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୧୯୯.	ସର୍ବଶ୍ରୀ ଭ୍ରମର ମହାକୁଡ	କଣ୍ଡାପାଳ	ଢେଙ୍କାନାଳ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୦.	ପାଣ୍ଡବ ଚରଣ ରାଉଳ	କୁଶିଆ	ଢେଙ୍କାନାଳ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୧.	ଗୁରୁଦତ୍ତ ଦାଶ	ବରଡ଼ାମଧ ଶାସନ	କଟକ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୨.	କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ମଲ୍ଲିକ	ଛେନୁଅଁ	ପୁରୀ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୩.	ପରମାନନ୍ଦ ମାଝୀ	ଲହଣ୍ଡା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୪.	ବିର୍ଷା ଓରାମ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୫.	ଅର୍ଦ୍ଧାମ୍ବିକେଶ ଦାଶ	ଏ/୨୨୧କୋଏଲନଗର	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୬.	ବଟ ବାରିକ	ବାଲିସାହି	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୭.	ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ	ପାରେଶ୍ୱର ସାହି	କଟକ.	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୮.	ଚିତ୍ତ ରଞ୍ଜନ ମହାପାତ୍ର	ଖଣ୍ଡପଡ଼ାଗଡ଼	ନୟାଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୯.	ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ପଣ୍ଡା	ଶେରଗଡ଼	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୦.	ନୃସିଂହ ଚରଣ ବିଶ୍ୱାଳ	ମହୁକୁଦ(ରେଢ଼ାଖୋଲ)	ସମ୍ବଲପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୧.	ମାୟାଧର ରାଉତ	ଚକଡ଼ା ଗୋଗୁଆ	କେନ୍ଦ୍ରପଡ଼ା	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୨.	ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ସେନାପତି	ମାରିକ ସିମୁଳିଆ	ବାଲେଶ୍ୱର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୩.	ଦୋଳ ଗୋବିନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ	ଗୁହାଳି	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୪.	ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ବିଶ୍ୱାଳ	ଗୁହାଳି	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୫.	ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ଦାସ	ସାଲେପୁର	ଯାଜପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୬.	ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର	ରାଉରକେଲା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୭.	ଶ୍ରୀମତୀ ଦୀପ୍ତି ମହାନ୍ତି	ସୁକିନ୍ଦା, ମାଛଗାଁ	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୮.	ଶ୍ରୀମତୀ ମଞ୍ଜୁଲତା ଦ୍ୱିବେଦୀ	ରାଉରକେଲା	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୧୯.	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁନନ୍ଦା ମିଶ୍ର	ଡ଼ିହସାଇବିର	ଜଗତସିଂହପୁର	ଓଡ଼ିଶା
୨୨୦.	ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ୍ୱର ସାହୁ	ଝିରପାଣି	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୨୧.	ଶ୍ରୀ ବିର୍ଷା ଟପୋ	ଛେଣ୍ଡ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୨୨.	ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ	ସିକ୍ରୁଳାପାଟ	ଅନୁଗୁଳ	ଓଡ଼ିଶା
୨୨୩.	ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପାତ୍ର	ମାନପୁର	ନୟାଗଡ଼	ଓଡ଼ିଶା
୨୨୪.	ଶ୍ରୀ ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଅଙ୍କସାହି,ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି	ଗଜପତି	ଓଡ଼ିଶା

(ସର୍ବମୋଟ ଦାତା ଦୁଇଶହ ଚବିଶ ଜଣ)

(ଣ) ୧୯୪୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୮ରେ ତାରିଖରେ ଅହିରାବନ୍ଧରେ ପ୍ରାଚୀନ ନାଗରା ରାଜ୍ୟର ''ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା ରାଜ୍ୟରେ ''ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା -'' ନାମରେ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜର ଏକ ଅଧିବେଶନ ଅହିରାବନ୍ଧ ଅଧୁନା ସେକ୍ଟର ତିନି ଏବଂ ଚାରି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । କଥିତ ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ଉପରେ ସଂଗୃହୀତ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ବୀବରଣୀରେ ଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଂହ ଜମିଦାର କୁଅରମୁଣ୍ଡା ଏବଂ ଶ୍ରୀ ରାଜା ବଲ୍ଲଭ ପଣ୍ଡା ଜବାଘାଟ ଉଭୟଙ୍କ ନାମ ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା - ବିବରଣୀରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା - ବିବରଣୀ ତତ୍କାଳୀନ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜର ସତ୍ୟଚିତ୍ର ବହନ କରିଥିବାରୁ ଏହାର ଏକକିତା ସତ୍ୟ ନକଲ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ ନିମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଗଲା ।

ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା -

ଓଁ ତତ୍ ସତ୍

ଅହିରାବନ୍ଧ, ତା ୧୮.୧୧.୪୭

ଶ୍ରୀମାନ ଖଣ୍ଡାୟତ ଓ ସଂସ୍କାର - ନାଗରା - ଅଦ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ - ଶ୍ରୀମାନ ଖଣ୍ଡାୟତ ସଭା ମୁଁ ଅହିରାବନ୍ଧ କେମ୍ପ ନାଗରା ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରୋକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭବିଷ୍ୟତ ଉନ୍ନତି ସକାଶେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାମାଜିକ ଆଇନ ଗଢ଼ିଲୁଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ନୀୟମସବୁ ଗଢ଼ାଯାଇଅଛି ଉକ୍ତ ନୀୟମମାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଆମ୍ଭର ପାଳନ କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏହି ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ସମାଜୀୟ ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ (ଧର୍ମକୁ) ଅନାଇ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଓ ସଂସ୍କାର ଏବଂ ଉନ୍ନତିର ନୀୟମାବଳୀ ନିଶ୍ଚିୟ ପାଳନ କରିବାକୁ ବାଧ ହେବୁଁ ଅତଏବ ସ୍ୱୀକାରକରି ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲୁଁ ।। ଇତି ।

୧. ଅହିଂସା, ୨. ଏକତା, ୩. ଧର୍ମ, କର୍ମ, ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଶିକ୍ଷା, ୪. ନ୍ୟାୟ ଓ ଦଣ୍ଡ ।

୧. ଅହିଂସା : ସତ୍‌ପଥରେ ଚାଲିବା (ପତନ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉତ୍ଥାନ କରିବା)

୨. ଏକତା : ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଜ୍ୟଦାନ କରିବେ । ଯଥା - ପାଣିସଂଗ୍ରହ, ଚାଷ, ଗୃହ ତୟାର ଆପଦ ବିପଦ ଆଦି ।

୩. ସପ୍ତାହିକ ସଭା : ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଆବାଳବୃଦ୍ଧ ସହିତ କରାଯିବ, ମାସିକ ସଭା (କେନ୍ଦ୍ର ସଭା) କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର ମେମ୍ବରମାନେ ଗ୍ରାମସଭାର ସାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ମର୍ମ୍ମ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ର ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ । ସବ୍ -କେନ୍ଦ୍ର ସଭା ବର୍ଷରେ ୨ଥର ସବ୍ - କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାନରେ ଗ୍ରାମିୟ ମେମ୍ବର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ମେମ୍ବର ଓ ସବ୍ -କେନ୍ଦ୍ର ମେମ୍ବରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହେବ ।

ଶିକ୍ଷା: କୁଶିକ୍ଷା ବର୍ଜ୍ଜନ କରି ସୁଶିକ୍ଷାର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର

(କ) ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟିପାତ

(ଖ) ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଜନଗହଳକୁ ଯିବା ନିଷେଧ

(ଗ) ସମାଜରୁ ସୁରାପାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକବାରିକ ଲୋପ ହେବ । ମଦ-ରକ୍ଷା ଆଦି ମଧ ହୋଇ ନ ପାରେ - ବିବାହ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ ସମାଜ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିଶା ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

(ଘ) ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମିତ୍ତ ଉଚିତ ଉପହାର ନେଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ଉଚିତ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାଗାରେ ବାଧ୍ୟତା ସ୍ୱରୁପରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ ।

୪. ଧର୍ମ୍ମ ଓ କର୍ମ୍ମ :ଖଣ୍ଡାୟତ ସମାଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ (ଧନୁର ବିଦ୍ୟା, ଯୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ଆଦି ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ)

(କ) ପର୍ବ ଓ ପର୍ବାଣୀ ଶାକ୍ତ କର୍ମ୍ମ (ଦଶହରା, ମଙ୍ଗଳବାର ଆଦି ଦେବୀପୂଜା)

(ଖ) ବାଧବା ଓ ବୃଦ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ନିତାନ୍ତ ପକ୍ଷେ ତୁଳସୀ ସେବା ଓ ବ୍ରତ ଆଦି ପାଳନ ।

୫. ନ୍ୟାୟ :(କ) ପକ୍ଷପାତି ବିଚାର ନିଷେଧ (ନିରପେକ୍ଷ ବିଚାର) ପିତା, ପୁତ୍ର, ଆତ୍ମୀୟ ନିର୍ବ୍ୟିଶେଷେ ଉଚିତ ଦଣ୍ଡ ।

(ଖ) ଆଦେଶ ଅମାନ୍ୟେ ଟ ୫୦.୦୦ଙ୍କା ଜୋରିମନା ଓ ବିଚାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତର ।

(ଗ) ସଂସ୍କାର ନିୟମ ଅପାଳନ କଲେ ଦ୍ୱୀଗୁଣିତ ଦଣ୍ଡନୀୟ ହେବେ ।

(ଘ) ପକ୍ଷପାତୀ ପ୍ରତି ଦ୍ୱୀଗୁଣିତ ଦଣ୍ଡ (ଦୋସାନୁରୂପେ)।

(ଙ) ସୁରାପାନରେ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଟ୫୦.୦୦ ଙ୍କା ପୁନରାୟକୁ ସମାଜରୁ ଅନ୍ତର ।

୧. (କ) ଅସ୍ପୃସ୍ୟ ଜାତିର ସଂସର୍ଗତା ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ସଂସର୍ଗତା ହେବାର ପ୍ରମାଣମାତ୍ରେ ଚିରଦିନ ସକାଶେ ସମାଜ ପକ୍ଷରୁ ସନନ୍ଦ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେବ ।

(ଖ) ଅନ୍ୟାୟ ପକ୍ଷେ ସଂସର୍ଗତାକୁ ଧର୍ମ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଶଙ୍ଗତ ବିଚାର କରାଯିବ । ବାରମ୍ବାର କଲେ ସମାଜରୁ ଅନ୍ତର ।

୨.ରାଜଦଣ୍ଡ (କ) ନ୍ୟାୟ ପକ୍ଷେ ଅପରାଧି ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ଭୁକ୍ତ ହେବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲେ ଶାସ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗତ ଶୁଚି ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ପାଇଁ ହଠାତ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦିଆଯିବ ।

(ଖ) ଅନ୍ୟାୟ ପକ୍ଷେ ଟ୫୦.୦୦ଙ୍କା ସମାଜକୁ ଜୋରିମନା ଦେଇ ଶାସ୍ତ୍ରସଙ୍ଗତ ଶୁଚି କରାଯିବ ।

୩. ମାଛିଆ ପାତକ : ଧୋବା, ଭଣ୍ଡାରୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦ୍ୱାରା ସଂସ୍କାର ହୋଇ ସମାଜକୁ ଟ୧.୦୦ଙ୍କା ପୂଜା କରିବ ।

୪. ଗୋ-ବାଧକ :ସବ୍‌କେନ୍ଦ୍ରରେ ଆପତ୍ତି ଓ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।

୫. ବିଦେଶୀ ଉପାର୍ଜନ ପକ୍ଷରେ ୬ ମାସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବିଦେଶରେ ରହି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ନିୟମ ଅପାଳନ କଲେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉଚିତ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡନୀୟ ହେବ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପରିବାର ନେଇ ପାରିବେ । ବେସରକାରୀ ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

୬. କୌଣସି ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ଯେ ନୂତନ ଶିକ୍ଷା କରିବ ଓ ଯେ କରାଇବ ଉଭୟଙ୍କୁ ପଚିଶ ପଚିଶ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଜୋରିମନା ଦେବାକୁ ହେବ ।

୮. ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟମାନଙ୍କର ମେମ୍ବର ସଭାପତିଙ୍କୁ ଉପରୋକ୍ତ ସଭା ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ ସଭ୍ୟମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣକ୍ଷମତା ଦେବେ ।

୯. ପିତୃ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯଥାଶକ୍ତି ପାଳନ କରିବେ ।

୧୦. ନୀଚ ସେବା ନିଷେଧ (ନୀଚ ସେବାକଲେ ପତିତ କରାଯିବ)

୧୧. ସମାଜର ପାଣ୍ଠି ଯାହା ଜମା ହେବ ସେସବୁ କେନ୍ଦ୍ରକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଜମାହୋଇ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରୀଭୁକ୍ତ ହେବ ।

୧୨. ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟରେ କର୍ତ୍ତା ସମାଜକୁ କିଛି ନା କିଛି ପାଣ୍ଠି ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ ।

ସଂସ୍କାର

୧. (କ) ଜନ୍ମ ଓ କର୍ମ : ୬ ଦିନେ ଷଷ୍ଠି ୧୧ ଦିନେ ନୂତନ ହାଣ୍ଡି ୨୧ ଦିନେ ଏକୋଇଶା ବା ନାମକରଣ ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଧୋବା, ନାପିତ ଦ୍ୱାରା ଏକୋଇଶା ଦିନ ଶୁଦ୍ଧ ହେବ । ନିତାନ୍ତ ଗରିବ ପକ୍ଷେ ଉପରୋକ୍ତ ତିନି ଜାତି ଓ ସମାଜରୁ ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ।

(ଖ) କର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ଧ ଓ ବ୍ରତ : ନିତାନ୍ତ ଗରିବ ପକ୍ଷେ ବିବାହ ମଙ୍ଗଳାରୋପଣ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ହେବ ।

(ଗ) ବିବାହରେ ସ୍ତ୍ରୀ ବରାତ ଯିବାର ବନ୍ଦ, ଡୋଲା ଓ ଘୋଡା ପ୍ରଚଳନ ।

(ଘ) ବରକନ୍ୟାଙ୍କୁ ସ୍ନାନ ସମୟରେ ନଚାଇବା ଓ ନାଚିବା ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ।

(ଙ) ବେଦୀ କିମ୍ବା ବାହାରେ ତେଲ ହଳଦି ମଖା ଓ ମୁଣ୍ଡକୁଣ୍ଡା ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ।

(ଚ) ଲଗ୍ନ ଜାଣି ଅଣା ମୂଲ୍ୟ ଟଂଙ୍କା (ଚାରିଅଣାମାତ୍ର) ଧାର୍ଯ୍ୟ ।

(ଛ) ବିବାହ ବେଦୀର ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ କନ୍ୟା ତରଫରୁ ହେବ କିନ୍ତୁ ଘିଅ ଓ ଦକ୍ଷିଣା ବର ପକ୍ଷ ଦେବେ ।

(ଜ) ବିବାହ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ ହେବ ।

(ଝ) ପାଟ ମୁଦୀ ବିବାହ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ହେବ କିନ୍ତୁ ପାଟ ମୁଦୀ ସାମଗ୍ରୀ ବରପକ୍ଷ ଦେବେ ।

(ଞ) କୁଲେଇ ବୁହା ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ।

(ଟ) ମଙ୍ଗଳାରୋପଣ ଦିନ ବରର *ମା ଓ ବାପ କଙ୍କଣ ମୁଷ୍ଟି ବାନ୍ଧିବେ* ବର ମଙ୍ଗଳା-ରୋପଣରେ ସିଂହାରବେଶରେ ବରାତ ଯିବେ (ବ୍ରହ୍ମବୁଜୁଳୀ ଧରି ବରାତ ଯିବେ)

(ଠ) ବରଯାତ୍ରୀ କନ୍ୟାଘରକୁ ପହଁଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରେ ସେହି ରାତ୍ରରେ ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟ ଲଗ୍ନ ଅନୁଯାୟୀ ନିଷ୍ପନ କରାଯିବାର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ବିବାହ ବେଦୀରେ ତେଲ ହଳଦୀ ବନ୍ଦ କରି ଘିଅଦିପ ୧ ଗୋଟି ଜଳାଯିବ ।

(ଡ଼) ବିଦାୟ : ବିବାହ ପରେ ବେଦୀଶାଳରେ ବରଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦିଆଯିବ । ବେଦୀଶାଳାରେ କନ୍ୟା ତରଫରୁ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ, କନ୍ୟା ତରଫରୁ ପୁରୁଷମାନେ ଆସିବେ ।

(ଢ଼) କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କାମରେ କେହି ବାଧା ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

(ଣ) ବରକନ୍ୟା ନଦୀଘାଟ ଗାଧୋଇଯିବା ମୁଣ୍ଡକୁଣ୍ଡା, କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ଆଦି ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ବିବାହ ପଇତା ଗାଣ୍ଠିଦୁର୍ବା ତଳେ ପୋତିବେ ।

(ତ) ବାଳକମାନେ ପାଇକ ବେଶରେ (ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ) ନାଚି ପାରିବେ ।

(ଥ) ନୀୟମିତ (ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ) ପାଦ ପ୍ରକ୍ଷାଳୀତ ହେବ ।

(ଦ) କନ୍ୟା ଫେରସ୍ତ ନେବା ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ।

(ଧ) କନ୍ୟା ଉପଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ଆଠ ମଙ୍ଗଳା ଦିନ ଦୁର୍ବାକ୍ଷତ ନିଶ୍ଚିତ ହେବ ।

(ନ) ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବିବାହ ବେଦୀର ବାକି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପରମ୍ପରାକ୍ରମେ ପ୍ରଚଳିତ ହେବ।

ମୃତାହ କ୍ରିୟାକର୍ମ

୧. ଅନ୍ତେଷ୍ଟି କ୍ରିୟା : ନବମ ଦିନରୁ କ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହେବ (ନିତାନ୍ତ ଗରିବ ପକ୍ଷେ) ଦଶମ ଦିନରେ ଦଶାହ ଏକାଦଶ ଦିନ ଶୁଦ୍ଧ; ମୃତାହ କର୍ମରେ ଖସି ଆଦି ଦେବା ବନ୍ଦ ।

୨. ମୃତ ଶବକୁ ପାଣିଶ୍ପର୍ଷ ଜାତି ଅର୍ଥାତ (ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ଗଉଡ଼, ଭଣ୍ଡାରୀ, ଆଦି) ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ବୋହିବା ପାଇଁ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବୋହିନେଇ ପାରିବେ ଏବଂ ସଦ୍ୟ ଶୁଚି ହେବେ ।

୩. ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ : ଗାଈ, ଗୋରୁ, ଛେଳି, ପୋଢ଼ ଆଦି ଏସବୁକୁ ସଂସ୍କାର କରି ସଦ୍ୟ ଶୁଚି ହେବା ଦରକାର; ନିର୍ମାଲ୍ୟ ଓ ତୁଳସୀ ଦ୍ୱାରା ଶୁଚି ହେବେ । ଗୋରୁ, ଗାଈ ହଜି ଯାଇଥିଲେ ନ ମିଳିବା ପକ୍ଷେ କର୍ତ୍ତାର ୧ ଦିନ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ ନିଷେଧ ।

ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଗ୍ରାମାମନଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଥରେ ମାତ୍ର ଡ଼କାଯିବ ଏବଂ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ଘର ଘର ବୁଲାଇବା ବନ୍ଦ ।

ମେମ୍ବର ଓ ସଭ୍ୟ ନିର୍ବାଚିତ

କେନ୍ଦ୍ର	ଗ୍ରାମ	ଗ୍ରାମ୍ୟ ମେମ୍ବର	କେନ୍ଦ୍ର ମେମ୍ବର
ବୀରକେଲା	ବୀରକେଲା	୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ମଣିଧର ନାୟକ	୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ମଣିଧର ନାୟକ
		୨. ନଟବର ନାୟକ	୨. ଚରଣ ବେହେରା
		୩. ଚରଣ ବେହେରା	୩. ଉଛବ କାଲୋ
		୪. ବୃଷଭ ସା	୪. ଜଗବନ୍ଧୁ ନାୟକ
	ରାଣ୍ଡୋ	୧. ଉଛବ କାଲୋ	୫. ନାରାୟଣ ବେହେରା
		୨. ବଳରାମ ବେହେରା	
		୩. ନାରାୟଣ ବେହେରା	
	ଅର୍ବା- ଝରାବାହାଲ	୧. ସତ୍ୟବାଦୀ ନାୟକ ୨. ଗୋପିନାଥ ନାୟକ	
	ସିଙ୍ଗେର	୧. ଭାଗବତିଆ ନାୟକ	
		୨. ମଣିକର ନାୟକ	
	ଗମ୍ଭାରିଡ଼ିହୀ	୧. ଗଜିନ୍ଦ୍ର (ଦ୍ର) ମାଝୀ	
		୨. କମାର ଫଂଦକାର	
	ଟାଏଁସର	୧. ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ସାମନ୍ତ	

ଝରତରାଙ୍ଗ	ଝରତରାଙ୍ଗ	୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ପରମାନନ୍ଦ ସାହୁ	୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ପରମାନନ୍ଦ ସାହୁ
		୨. ଦେବାନନ୍ଦ ମାଝୀ	୨. କୃପାସିନ୍ଧୁ କାଲୋ
		୩. ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ	୩. ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ
	କୁଲାଙ୍ଗା	୧. କହ୍ନା କାଲୋ	
	କୁଆଗାଁ	୧. ଜଗବନ୍ଧୁ ନାୟକ	
	ଜଗଦିସପୁର	୧. କୃପାସିନ୍ଧୁ କାଲୋ	
		୨. ଚଲୋ ନାୟକ	
	ମଦଲି ଆମାଲ	୧. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ	
	କିଲିଙ୍ଗା	୧. ଲମ୍ବୋଦର ତନସନା	
ଦେଓଗାଁ	ଦେଓଗାଁ	୧. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେହୁରୀ	୧. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେହୁରୀ
	ମିଲମିଲି -	୧. ବିଦ୍ୟାଧର ତନସନା	୨. ଅଭିରାମ ଦେହୁରୀ
	ଝରାବାହାଲ	୨. ରାଜୀବ ନାୟକ	୩. ରାମ୍ପା ବେହେରା
		୩. ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ଦେହୁରୀ	୪. ଲମ୍ବୋଦର ନାୟକ
	ହାତୀବନ୍ଧା	୧. ରାମ୍ପା ବେହେରା	୫. ବିଦ୍ୟାଧର ତନସନା
	ବଲାଣି	୧. ଲମ୍ବୋଦର ନାୟକ	
ଅହିରାବନ୍ଧ	ଅହିରାବନ୍ଧ	୧. ବୃନ୍ଦାବନ ମାଝୀ	୧. ବୃନ୍ଦାବନ ମାଝୀ
	ହମିରପୁର	୧. ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା	୨. ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା
	ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି	୧. ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ	୩. କୁମରମଣି ନାୟକ
	ଡୁମକେଲା	୨. କୁମରମଣି ନାୟକ	୪. ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରଧାନ
		୩. ଗୁରୁ ଚରଣ କାଲୋ	୫. ଚିନ୍ତାମଣି ସା
	ବଲପୋଷ	୧. ବିଷ୍ଣିକେଶନ ମାଝୀ	
	ବରହାବାସ	୧. କୁକୁଲା ନାୟକ	
	ବାଙ୍କିଆ	୧. ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରଧାନ	
	ବନ୍ଦପୋଷ	୧. ବିଷ୍ଣି କାଲୋ	
		୨. ମହେଶ୍ୱର କାଲୋ	
	ଛେଣ୍ଡ	୧. ଚିନ୍ତାମଣି ସା	
ରାଉରକେଲା	ରାଉରକେଲା	୧. ମଣିନ୍ଦ୍ର ନାୟକ	୧. ମଣିନ୍ଦ୍ର ନାୟକ
		୨. ପୁଡ଼ୀ ନାୟକ	୨. ଗଦାଧର ସରଲିଆ
		୩. ବଳଭଦ୍ର ନାୟକ	୩. ପୁଡ଼ୀ ନାୟକ
	ଡୁମେର୍ତା	୧. ବଳଭଦ୍ର ମାଝୀ	
	ମନକୋ	୧. ଗଦାଧର ସରଲିଆ	
	ସୁଇଡ଼ୀହୀ	୧. ଗଦାଧର ସରଲିଆ	
ବାରସୁଆଁ	ବାରସୁଆଁ	୧. କ୍ଷୀରଧର ସରଲିଆ	୧. ଶ୍ରୀ କ୍ଷୀରଧର ସରଲିଆ
		୨. ପଲଦା ନାୟକ	୨. ମଣିଧର ନାୟକ
	ବିଶ୍ରା	୧. ଖଗେଶ୍ୱର ନାୟକ	୩. କଳେବର ସରଲିଆ

	କାଳିଆପୋଷ	୧. ସର୍ବଶ୍ରୀ ମଣିଧର ନାୟକ	
	ଭାଲଲତା	୧. କୁଅଁର ପ୍ରଧାନ	
ଜରେଇକେଲା	ଜରେଇକେଲା	୧. ବିଦ୍ୟାଧର ପ୍ରଧାନ	୧.ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ପ୍ରଧାନ
	ଡ଼ମଲେଇ	୧. ବାଣେଶ୍ବର ସରଲିଆ	୨. ବାଣେଶ୍ବର ସରଲିଆ
	କାତେପୁର	୧. ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ପ୍ରଧାନ	୩. ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ପ୍ରଧାନ
ତେନ୍ତୁଲୀକେଲା	ତେନ୍ତୁଲୀ କେଲା	୧. ସଦାଶିବ ପ୍ରଧାନ	୧. ସଦାଶିବ ପ୍ରଧାନ
	କୁଇଲସୁତା	୧. ସାମ ନାଏକ	
		୨. ମହେଶର ନାଏକ	୨. ମହେଶ୍ବର ନାୟକ
	ଉଦୁଷୁ	୧. ଛବିଲ ନାଏକ	୩. ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ବେହେରା
	ବାଙ୍କୁରୁକେଲା	୧. ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ବେହେରା	
ସତରା କେନ୍ଦ୍ର	ସତରା	୧. ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ନାୟକ	୧. ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ନାୟକ
	ବରେଗଡ଼ା	୧. ମିଟକୁ ନାୟକ	
	ରାମପୁର	୧. କ୍ଷୀରୋଦ୍ର ସା	୨. କ୍ଷୀରୋଦ୍ର ସା
		୨. ଝରିଆ ସା	୩. ବିହଙ୍ଗା ଦେହୁରୀ
	ଲୁକୁମ ବେଡ଼ା	୧. କର୍ମ୍ମ ନାୟକ	
	ସାତକୁଆଡ଼ୀ	୧. ହବଲି ନାୟକ	
	କକେରସା	୧. ଭୋଳା ଦେହୁରୀ	
	ହାତୀବାରୀ	-	
୧୦.	ସବ୍-କେନ୍ଦ୍ର	୧. ବୃନ୍ଦାବନ ମାଝୀ	
		୨. ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା, କ୍ଲର୍କ	

ମହାସଭାର ସଭ୍ୟ

ସଭାପତି : ଶ୍ରୀମାନ ଶିବ ନାରାୟଣ ସିଂହ ଜମିଦାର କୁଅଁରମୁଣ୍ଡା

ସଭ୍ୟ : ସର୍ବଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ମାଝୀ, ଅହିରାବନ୍ଧ
ସଦାଶିବ ପ୍ରଧାନ, ତେନ୍ତୁଲୀକେଲା
ମଣିକର ନାୟକ, ବୀରକେଲା
ଡ଼ମ୍ବରୁଧର ପ୍ରଧାନ, କାତେପୁର
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେହୁରୀ, ଦେଓଗାଁ

ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଭ୍ୟ : ଶ୍ରୀ ରାଧା ବଲ୍ଲଭ ପଣ୍ଡା, ଜବାଘାଟ
ଜୟଦେବ ପଣ୍ଡା, ଦୁର୍ଗାପୁର
ମଦନ ମୋହନ ଦାସ, ତୁମକେଲା

ପ୍ରକାଶଥାଉକି ଅଦ୍ୟ ତାରିଖ ୧୮.୧୧.୪୭ ଦିନରୁ ଏଣିକି ଯେଉଁ ଦୋସମାନ ହେବ, ତାହା ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯ୍ୟାୀ ବିଚାର ହେବ ଓ ଇତି ପୂର୍ବେ ଯାହା ଘଟିଅଛି ତାହା ପୂନରବିଚାର ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାଜରୁ ଅନ୍ତର ଥିବେ ।

ତଫସିଲ :

ସର୍ବଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ସିଂହ, କୁଅଁର ମୁଣ୍ଡା
ବୃନ୍ଦାବନ ମାଝୀ, ଅହିରାବନ୍ଧ
ସଦାଶିବ ପ୍ରଧାନ, ତେନ୍ତୁଳୀ କେଲା
ଅଭିରାମ ଦେହୁରୀ, ଦେଓଗାଁ
ଗଯିନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ, ଗମ୍ଭାରୀଡିହୀ
ମଣିଧର ନାୟକ, ବୀରକେଲା
ବୃନ୍ଦାବନ ବେହେରା, ହମିରପୁର
କ୍ଷୀରୋଦ୍ର ସା, ରାମପୁର
ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରଧାନ, ବାଙ୍କିଆ
ବିଦ୍ୟାଧର ସା, ଝାରତରଙ୍ଗ
ବାଣେଶ୍ୱର ସରଳିଆ, ଡ଼ମଲେ
ଲମ୍ବୋଦର ନାଏକ, ଡ଼ମଲେ
ଦୁଃଖୁ ଦେହୁରୀ, ଦେଓଗାଁ
ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାଏକ, ହମିରପୁର
ଦେବାନନ୍ଦ ମାଝୀ, ଝାରତରଙ୍ଗ
ଘାସି ଦେହୁରୀ, ହମିରପୁର
ସତ୍ୟବାଦୀ ନାଏକ, ଅର୍ଦା ଝରାବାହାଲ
ବିଶ୍ୱେଶର କାଲୋ, -
ନିଳାମ୍ବର ବେହେରା, ହାତିବନ୍ଧା
ଭାଗବତିଆ ନାଏକ, ସିଙ୍ଘେର
ବନମାଳୀ ନାଏକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
ନଟବର ନାଏକ -
ଦାସରଥି ସାହୁ, -
ଗୋପି ନାଏକ, -
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେହୁରୀ, ଦେଓଗାଁ
ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
ଭାଗିରଥି ବେହେରା, ତେନ୍ତୁଳୀକେଲା
ଚରଣ ବେହେରା, ବୀରକେଲା
କଟୀ ସା, ହାତୀବନ୍ଧା
ମାଲ୍ଲ ପ୍ରଧାନ, ହମିରପୁର
ଝରିଆ ସା, ରାମପୁର
ବୃଷଭ ସା, ବୀରକେଲା
ସରସରଳିଆ, ରାମପୁର
ବିଦ୍ୟାଧର ଡ଼ନସନା, ମିଳିମିଳି ଝରାବାହାଲ
ସର୍ବଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଜନ ସା, ବାଙ୍କିଆ
ପୃଢ଼ି ନାୟକ, ରାଉରକେଲା
ମାର୍କଣ୍ଡ ଡ଼ନସନା, ରାମପୁର
ପାଣ୍ଡୁ ନାଏକ, ବୀରକେଲା
ମହି ଦେହୁରୀ, ଝରାବାହାଲ
ପବନ ନାଏକ, ବୀରକେଲା
ନଟ ନାଏକ, ସାତ କୁଆଡ଼ୀ
କମାର ନାଏକ, ରାମପୁର
ହୀରା ନାଏକ, ବାରସୁଆଁ
ଉଚ୍ଛବ କାଲୋ ରାଣ୍ଡୋ
ନାରାୟଣ ବେହେରା, ରାଣ୍ଡୋ
ପୁର ଦେହୁରୀ, ହମିରପୁର
ଜଗନ୍ନାଥ ମାଝୀ, ଅହିରାବନ୍ଧ
ପିତାମ୍ବର ବେହେରା, ହମିରପୁର
ମଙ୍ଗଳା ଦେହୁରୀ, ହମିରପୁର
ମହେଶ୍ୱର କାଲୋ, ଅହିରାବନ୍ଧ
ଘାସି ନାଏକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
କୁମର ମଣି ନାଏକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
ସୁଦର୍ଶନ ନାଏକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
ଗୁରୁ ଚରଣ କାଲୋ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପାନି
ବୁଧ ନାଏକ, ହମିରପୁର

କେତେକ ଅକର୍ଭବ୍ୟୋ ପଡ଼ି ପ୍ରାୟ ୧୦/୧୨ ଜଣ ଚାଲିଗଲେ ।

ପରିଶିଷ୍ଟ - ଦ୍ୱିତୀୟ

ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ସମ୍ପର୍କିତ ପରାଶର ଆଶ୍ରମ

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼ ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ପର୍କିୟ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଫଳନ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ତଥା ଓଡ଼ିଶାର ସୁପ୍ତ ଜନଚେତନାକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ଅବସରରେ, ରାଉରକେଲା ସହର ମଧ୍ୟରେ ବିରାଜମାନ କରିଥିବା ମହାବୀର ପାର୍ବତ୍ୟମାଳର ଝରିଆ ପାହାଡ଼ସ୍ଥ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପିତା, ଦାସରାଜାଙ୍କ ଜାମାତା, ମହର୍ଷି ପରାଶରଙ୍କ ଗୁମ୍ଫା (ପରାଶର ଆଶ୍ରମ) ଆଜିର ଘଟଣା ପ୍ରବାହରେ ଭିନ୍ନ କଳେବର ଧାରଣ କରୁଅଛି ।

ପାନପୋଷ ମହକୁମାସ୍ଥ ଲାଠିକଟା ସନ୍ନିକଟ ବଲାଣି ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦା କବି ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ରାଜ୍ ସନ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଉପରୋକ୍ତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । କବିଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ସ୍ୱହସ୍ତ ଲିଖିତ ''ମହାବୀରର ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ଦର୍ଶନ'' ବିବରଣୀରୁ ଗୁମ୍ଫାର ତତ୍‌କାଳୀନ ଭୌଗଳିକ ଚିତ୍ର ଅନୁମିତ ହୁଏ ଯଥା :

ମହାବୀରର ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ଦର୍ଶନ :

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ରାଜ୍, ପିତା ସ୍ୱର୍ଗତ ବଟୋ ରାଜ୍, ଗ୍ରାମ - ବଳାଣି, ଭାୟା, ଲାଠିକଟା, ଜିଲ୍ଲା - ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶାରେ ବାସକରେ । ସନ୍ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ମୁଁ ଉକ୍ତ ନଗରରେ ଥିବା ରେଭେନ୍ୟୁ ବିଭାଗରେ ଟାଇମ କିପର ଭାବେ ଚାକିରୀ କରୁଥିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଐତିହାସିକ ବି.ସି. ମଜୁମଦାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରୁ ନାଗରା ଇଷ୍ଟେଟର ଐତିହାସିକ ପୀଠଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ପାନପୋଷ ଆସିଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ତିନିଜଣ କର୍ମଚାରୀ ମଧ ଆସିଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ ମୁଁ ବି.ସି. ମଜୁମଦାର ସାହେବଙ୍କ ସାଥିରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ, ଗୌତମ ଘୁଟକୁରା ଓ ଦାସରାଜା ଗଡ଼ ବୁଲି ଦେଖିଲୁଁ ।

ତା'ପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବି. ସି. ମଜୁମଦାରଙ୍କ ସହିତ ମହୁଲ ପାଲି ଗଲୁଁ । ମହୁଲପାଲିରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ ଶ୍ରୀ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ବହିଦାର ଏବଂ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାମର ଦୁଇଜଣ ବୟବୃଦ୍ଧ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ସହିତ ଝରିଆ ଘାଟୀର ପଶ୍ଚିମରେ ଥିବା ମହାବୀର ପର୍ବତର ଶିଖରାଞ୍ଚଳର କିଞ୍ଚିତ ନିମ୍ନ ଭାଗରେ ଥିବା ପରାଶର ମୁନିଙ୍କ ଗୁମ୍ଫା ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁଁ । ଗୁମ୍ଫା ସମ୍ମୁଖରେ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମକୁ ଆୟତାକାରରେ ଏକ ସମତଳ ସ୍ଥଳୀ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ସ୍ଥଳୀର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଥିବା, ମହାବୀରର ଶିଖରାଞ୍ଚଳରୁ ଏକ ବୃହତ ଶିଆଳୀ ଲତା ପରାଶର ଆଶ୍ରମର ଶିରୀ ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଥିଲା । ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ମଜୁମଦାର ସାହେବ ତାଙ୍କର ଜନୈକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଟର୍ଚ୍ଚ ଦେଇ ପଠାଇଲେ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଦୁଇଟି ବାଟ । ଗୋଟିଏ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ପଶ୍ଚିମକୁ ବିସ୍ତାରିତ ଥିବା ବିଷୟ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଲୁଁ । ମହାବୀରରେ ବ୍ୟାସ ମୁନିଙ୍କ ପିତା ପରାଶରଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଅପାର ଭଗବତ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କଲୁଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପରୋକ୍ତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାର ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଦେବୀ ମନ୍ଦିର ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବିଷୟ ଶୁଣା ଯାଉଅଛି ।

ବଲାଣି — ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ରାଜ୍

ତା ୩.୫.୧୯୯୬ — ବୟସ ୮୫ ବର୍ଷ

ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ

ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାର ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ପତ୍ର :

କଥିତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାର ଉଦ୍ଧାର ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ, ପାନପୋଷ ମହକୁମାର ଯବାଘାଟ ଗ୍ରାମ ନିବାସୀ ଶ୍ରୀ ଶିବ ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା, ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ମାନନୀୟ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ ରେଭିନ୍ୟୁ କମିଶନର, ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା, ମହୋଦୟଙ୍କୁ ତା ୭.୬.୧୯୯୬ ମସିହା ଦିନ ଏକ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ନିମ୍ନରେ ଆବେଦନ ପତ୍ରର ସତ୍ୟ ନକଲ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଗୋଚରାର୍ଥେ ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା । ଯଥା :

ମାନନୀୟ ରେଭିନ୍ୟୁ କମିଶନର, ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ, ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା ।

ବିଷୟ - ଇସ୍ପାତ ସହର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମହାବୀର ଝରିଆ ପାହାଡ଼ସ୍ଥିତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାର ଉଦ୍ଧାର ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଆବେଦନ ।

ମହାଶୟ,

ଲେଖିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହି କି ଯେ ରାଉରକେଲା ଇସ୍ପାତ ସହର ଓ ରାଉରକେଲା ସହରାଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମହାବୀର ପାର୍ବତ୍ୟମାଳାର ଝରିଆ ପାହାଡ଼ର ଦକ୍ଷିଣଭାଗ ଶିଖରାଞ୍ଚଳ ନିମ୍ନଦେଶରେ ପ୍ରାଚୀନ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା ରହିଆସି, ପରାଶରଙ୍କ ସ୍ମୃତିଚାରଣ ସହିତ କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଅମ୍ଳାନ ଜନ୍ମସ୍ମୃତିକୁ ଉଜ୍ଜିବୀତ କରିବାରେ ସର୍ବଦା ସହାୟକ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।

ଅଧୁନା ରାଉରକେଲାର କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ କୂଟଚକ୍ରାନ୍ତରେ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାର ସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ସେଠାରେ ଏକ ଦେବୀ ମନ୍ଦିର ସ୍ଥାପନା କରାଯିବାକୁ ହୀନ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରାଯାଉଅଛି ।

ଏଣୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ଦୟାପରବଶ ପୂର୍ବକ ଝରିଆ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ପରାଶର ଗୁମ୍ଫାକୁ ଉଦ୍ଧାର ତଥା ସଂରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବିନମ୍ର ନିବେଦନ ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ

ଯବାଘାଟ — ଶ୍ରୀ ଶିବ ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା

ତା ୭.୬.୧୯୯୬

ଏହାର ଏକକିତା ଲେଖାଏଁ ନକଲ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା ।

୧. ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା

୨. ଉପଜିଲ୍ଲାପା, ରାଉରକେଲା, ଓଡ଼ିଶା

୩. ତହସିଲଦାର, କୁଆଁରମୁଣ୍ଡା, ଓଡ଼ିଶା

୪. ଶ୍ରୀଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ନାଗରା ଲେଖକ

ବେଦବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫା ଦର୍ଶନ :

ରାଉରକେଲା ଇସ୍ପାତ ନଗରୀରେ ବାସ କରୁଥିବା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନାର ଜନୈକ କର୍ମଚାରୀ ଶ୍ରୀ ଭୀମସେନ ମହାରଣା ପ୍ରଦତ୍ତ ''ବେଦବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫା ଦର୍ଶନ'' ବିବରଣୀରୁ ଝରିଆ ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫାର ଋଷିଙ୍କ ଅଲୌକିକ ମହିମା ସହିତ ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ତଥା ବେଦବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫାର ଅନ୍ତଃର୍ନିହିତ ନିଗୁଢ଼ ରହସ୍ୟ ପ୍ରକଟିତ ହୁଏ । ଯଥା :

ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଭୀମସେନ ମହାରଣା, ପିତା ସ୍ୱର୍ଗତ ବନମାଳି ମହାରଣା, ମାତା ମାଳତି ମହାରଣା, ଗ୍ରାମ - ରଙ୍ଗମାଟିଆ, ପୋ.ଅ - ମଞ୍ଚେଶ୍ୱର, ଭାୟା, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଜିଲ୍ଲା - ଖୋର୍ଦ୍ଧା ବାସିନ୍ଦା ଅଟେ ।

ପିଲାଦିନୁଁ ଅନେକ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗକରି, ପ୍ରାୟ ଦଶ ଅବା ଏଗାର ବର୍ଷ ବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମଞ୍ଚେଶ୍ୱର ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚାଲିଗଲି । ଜଙ୍ଗଲରେ ରାତି ହେବାରୁ ଡ଼ରରେ ଏକ ବଡ଼ ଗଛ ତଳେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ବୁଢ଼ୀ ମୋତେ ଉଠାଇ ଆଦରରେ କିଛି ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ଖାଇସାରି ମୁଁ ବୁଢ଼ୀଙ୍କ ସହିତ ଜଙ୍ଗଲରେ କେଉଁଆଡେ ଗଲି ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ । ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେବା ବେଳକୁ ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ପାନପୋଷ ପୋଲ ନିକଟରେ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ କୂଳକୁ ଲାଗିଥିବା ଏକ ବଡ଼ ବରଗଛ ମୂଳେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ଏଇ ବରଗଛ ମୂଳରେ ବୁଢ଼ୀ ମୋତେ ବସାଇ ଦେଇ ଦିନରେ ଭିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାନ୍ତି । ଯାହା ଆଣନ୍ତି, ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତି । ରାତିରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଶୋଉଥାଏ । ବୁଢ଼ୀ ମୋତେ ଏଇ ବରଗଛ ତଳେ ଛଅମାସ ରଖିଲେ । ଏହାପରେ ମୁଁ ପାନପୋଷର ଏସ୍.ଡ଼ି.ଓ. ଜେନାବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଚାକର କାମରେ ପ୍ରାୟ ତିନି ଚାରି ବର୍ଷ ରହିଲି । ସେତେବେଳେ ରାଉରକେଲା ଲୁହା କାରଖାନା ତିଆରି କାମ ଚାଲିଥାଏ । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ କାରଖାନାରେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ପାଖରେ କାମକରି ପରେ କାରଖାନାର ସ୍ଥାୟୀ ଚାକିରିଆ ହେଲି । ଏହି କାରଖାନାର କନଷ୍ଟ୍ରକସନ୍ ବିଭାଗରେ ଚାକିରି କରିବା ପରଠାରୁ ମୁଁ ଦୁଇ ନମ୍ବର ସେକ୍ଟର ଏ/୭୯ କ୍ୱାଟରରେ ରହିଲି । ପରେ ଏହି କ୍ୱାଟର ମୋତେ ମିଳିଲା । ବୁଢ଼ୀ ମଝିରେ ମଝିରେ ମୋ ପାଖକୁ ବରାବର ଆସୁଥିଲେ ।

ଉଣେଇଶି ଶହ ତେସ୍ତରି ମସିହା ଦୁର୍ଗା ପୂଜାର ମହାଷଷ୍ଠି ଦିନ ମୋ କ୍ୱାଟର ନିକଟରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ମହୁଲ ଗଛ ମୂଳରେ ମା' ମଙ୍ଗଳା ଦେବୀ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ମୋତେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଇ ଅର୍ନ୍ତଧାନ ହେଲେ । ଦେବୀଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ଠାବ କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭେ ମହୁଲ ଗଛ ମୂଳ ମାଟି ଖୋଳିବା ଆରମ୍ଭ କଲୁଁ । ସାଢ଼େ ଚାରିଫୁଟ ଖୋଳି ବାହାର କରିବା ପରେ ଦେବୀଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଆସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଆସ୍ଥାନ ତଳ କୌଣସି ଗୁପ୍ତ ପଥର ଘୋଡ଼ଣୀ ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛାଦିତ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଆସ୍ଥାନରୁ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଦୁର୍ଗାମୂର୍ତ୍ତି, ଗୋଟିଏ ସପ୍ତମୁଖୀ କଳସି ଏବଂ ବାରହାତ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ କଳଙ୍କିତ ଭଙ୍ଗା ଖଣ୍ଡା ଉଦ୍ଧାର କଲୁଁ । କଳସି ଏବଂ ଖଣ୍ଡାକୁ ନଦୀରେ ବିସର୍ଜନ କଲୁଁ । ଏହି ଘଟଣା ଘଟିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ମହୁଲ ଗଛଟିକୁ କାଟି ଦିଆଗଲା । ସମୟକ୍ରମେ ମହୁଲ ଗଛ ଏବଂ ଦେବୀଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ଉପରେ ମଙ୍ଗଳା (କନକଦୁର୍ଗା) ମନ୍ଦିର ଗଠନ କରାଯାଇ ମନ୍ଦିରରେ ପୂର୍ବର ପାଷାଣ ଦୁର୍ଗା ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଏକଦା ମୋର ବୁଢ଼ୀ ମା, ମୋତେ ଦେବୀଙ୍କ ଆବିର୍ଭୂତ ସ୍ଥଳରୁ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ପଥରେ ରାଉରକେଲା ସହର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଝରିଆ ପାହାଡ଼ର ଏକ ଗୁପ୍ତ ଗୁମ୍ଫାକୁ କିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ନେଲେ ତାହା ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେହି ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣେ ଆପାଦ ମସ୍ତକ ପିଙ୍ଗଳ ଜଟା ବେଷ୍ଟିତ ଦୀର୍ଘକାୟ ଋଷିଙ୍କୁ ଦେଖିଲି । ଋଷିଙ୍କ ଶରୀର ତମ୍ବା ବର୍ଣ୍ଣ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ଅଣ୍ଟାରେ ଏକ କୌପୀନ, ହାତରେ ଏକ କମଣ୍ଡଳୁ, ପାଦରେ କାଷ୍ଠର ପାଦୁକା ଶୋଭା ପାଉଥିଲା । ବାବା କମଣ୍ଡଳରୁ କିଛି ଧଳାଗୁଣ୍ଡ ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ସେହି ଧଳାଗୁଣ୍ଡ ଅତି ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ ଲାଗିଲା । ତାହା ଖାଇବାର ପନ୍ଦର ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ପାଟିରୁ ସୁଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ ଢ଼କାର ବାହାରୁ ଥିଲା । ଏହାପରେ ଋଷି ମୋ ହାତଧରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଝରିଆ ପାହାଡ ଗୁମ୍ଫାରୁ ବେଦବ୍ୟାସ ପାବନ୍ଛ କଡ଼ରେ ଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ଜଳ ଭଉଁରୀକୁ ଗଲେ । ଏତେ ବାଟ ମୁଁ ବାବାଙ୍କ ସହିତ କିପରି ଗଲି ତାହା ମୋର ସ୍ମରଣ ହେଉନାହିଁ ।

ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼ର ଜଳ ଭଉଁରୀ ଭିତରେ ଋଷିମୋତେ, ତାଙ୍କର ଜଟା ଅନ୍ତରାଳରେ ରଖି ଏକ ବିରାଟକାୟ ସର୍ପର ମୁଖ-ଗହ୍ୱର ଦେଇ ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼ସ୍ଥ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଗଲେ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜଣେ ଶ୍ୱେତବସ୍ତ୍ର ପରିହିତା ସଧବା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲି । ଗୁମ୍ଫାରେ ଲଙ୍କାଗଛ ସଦୃଶ, ଅନେକ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗାଢ଼ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ଲମ୍ବା ଫଳଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ କେତେକ ବାବା ଧୁନି ଜାଳି ଖୋଳ ଗିନି ବଜାଉଥାନ୍ତି । ଗୁମ୍ଫାରେ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଜଣଙ୍କ ମୋତେ ଆଦରରେ କୋଳରେ ବସାଇ ଗେଲ କଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସୁନାରଙ୍ଗ ଭଳି ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ ହେଉଥିବା, ଏକ ଡ଼ଙ୍ଗା ସଦୃଶ ଏକ ପଦାର୍ଥ ଥିବା ଦେଖିଲି । ଏହା କଅଣ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି । ସେ ଖୁସିରେ ''ଏହା ଆମର ବେଉଷା'' ବୋଲି କହିଲେ । ଏହାପରେ ଋଷି ପିଲାଟି ଅନେକ ବେଳୁଁ ଆସିଲାଣି, ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ସମସ୍ତେ ଖୋଜିବେ, ଏପରି କହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର (ଗୁମ୍ଫା ଦେବୀଙ୍କ) କୋଳରୁ ମୋତେ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଗୁମ୍ଫା ବାହାରେ ଥିବା ଜଳଭଉଁରୀ (ବ୍ୟାସକୁଣ୍ଡ)କୁ ଆସିଲେ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଥିବାବେଳେ ଋଷି ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମସୃଣ ଗୋଲ ପଥର ଦେଇଥିଲେ । ପଥରଟି ମୁଁ ଯତ୍ନରେ ରଖିଥାଏ । ଏହି ପଥରଟି ଅନ୍ଧକାରରେ ଆଲୋକ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ବ୍ୟାସକୁଣ୍ଡରୁ ଋଷି ମୋତେ ସଙ୍ଗରେ ଧରି କେଉଁଆଡ଼େ ନେଲେ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ। ମୋର ଚେତା ଫେରିବା ବେଳକୁ ମୁଁ ଇସ୍ପାତ ସହର ଦୁଇ ନମ୍ବର ସେକ୍ଟରସ୍ଥିତ ମା' ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ଉପାସନା ପୀଠରେ ମଗ୍ନଥିବା ଅନୁଭବ କଲି ।

ମା' ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବାବେଳେ, ଜନୈକ ସନ୍ୟାସୀ ମା'ଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆସି, ମୋ ଜନ୍ମ ରହସ୍ୟ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଲେଖାଇ ଲେଖାଟି ମୋତେ ଉପହାର ଦେଲେ । ପ୍ରତିବଦଳରେ ଋଷିଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ପଥରଟି ମୋ ଠାରୁ ନେଇ ଗଲେ । ଉକ୍ତ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ମୋର ପ୍ରକୃତ ପିତାଙ୍କ ନାମ ୰ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମିଶ୍ର, ମାତା-ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ, ଗ୍ରାମ-କୁରାଡ଼ିହି, ଜିଲ୍ଲା-ପୁରୀଙ୍କ କୋଳରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଘଟଣା ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ।

ମୋର ଉପରୋକ୍ତ ଜନ୍ମିତ ପିତାମାତା ସନ୍ୟାସ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅବସରରେ ମୋତେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନ୍ଦିର ସମ୍ମୁଖ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଜନ୍ମ ଦେଇ, ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଗମନ

କଲେ । ମୋର ପାଳିତ ଜେଜେବାପା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ପାଇ ମୋତେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ବନମାଳି ମହାରଣା ଏବଂ ପୁତ୍ରବଧୂ ମାଳତୀ ମହାରଣାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ସେମାନେ ରଙ୍ଗମାଟିଆ ଗ୍ରାମରେ ମୋତେ ଲାଳନ ପାଳନ କଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣା ପ୍ରବାହ ପାଠକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅବାସ୍ତବ ହୋଇପାରେ, ମାତ୍ର ଏହା ମୋ ପାଇଁ ଏକ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ।

ମୋର ଆତ୍ମଲିପି ସହିତ ''ବେଦବ୍ୟାସ ଗୁମ୍ଫା ଦର୍ଶନ ଗାଥା'', ନାଗରା ପୁସ୍ତକ ରଚୟିତା ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରେ ଦାନ କଲି । ମା' ମଙ୍ଗଳା ତାଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତୁ । ମା' ମଙ୍ଗଳା ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ମୁଦ୍ରଣ କରାଇ ବ୍ୟାସ ଧାମର ଗୌରବ ବର୍ଦ୍ଧନ କରନ୍ତୁ ।

ରାଉରକେଲା
ତା ୨୯. ୬. ୧୯୯୬

ଶ୍ରୀ ଭୀମସେନ ମହାରଣା
ବୟସ ୫୭ ବର୍ଷ
କ୍ୱାଟର - ଏ/୭୯
ସେକ୍ଟର-୨, ରାଉରକେଲା

(ଘ) ମହାବୀର - ଝରିଆ ପାହାଡ଼ର ପରାଶର ଗୁମ୍ଫା (ପରାଶର ଆଶ୍ରମ) ଅମ୍ଳାନ ସ୍ମୃତିକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରାଇବା ପାଇଁ ଆଲୋଚକ ''ବିବର୍ତ୍ତନ'' କବିତାଟି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛି ।

ବିବର୍ତ୍ତନ

ମହାବୀର ପର୍ବତର ଝରିଆ ଶିଖର
ସବୁଜ ଲତା-କୁଞ୍ଜରେ ହୋଇ ଭରପୂର ।୧।
ନୀଳ ଗଗନକୁ ଛୁଇଁ ସର୍ବଦା ସୁନ୍ଦର
ଶୋଭାକୁ ବିସ୍ତାରି ହରେ ଦର୍ଶକ ଅନ୍ତର ।୨।
ଶୃଙ୍ଗର ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗେ ଶିଆଳୀ କୁଞ୍ଜରେ
ପରାଶର ରହୁଥିଲେ ସୁରମ୍ୟ ଗୁମ୍ଫାରେ ।୩।
ଗୁମ୍ଫା ସମ୍ମୁଖ ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ମଳୟ ପବନ
ବଣଫୁଲ ବାସ ବହି କରେ ବିତରଣ ।୪।
ବନଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ନାନାବିଧ ସ୍ୱର
କାକଳିରେ ମିଶି ବନ୍ଦେ ଋଷିଙ୍କ ପୟର ।୫।
ଝରିଆ ଶୀତଳ ଝର ସୁନିର୍ମଳ ଜଳ
ବାତ-କରେ ବନଶ୍ରୀକୁ କରଇ ସଜଳ ।୬।
ଫଳମୂଳ ସାକାହାର କରାଇ ପ୍ରଦାନ
ହରଷରେ ତୋଷୁଥିଲେ ସବୁରି ପରାଣ ।୭।
ଉଷା ସାୟାହ୍ନରେ ରବି ମନୋହର ଛବି
ବନଶ୍ରୀରେ ପ୍ରତିଫଳି ହୃଦେ ଯାଏ ଦ୍ରବି ।୮।
ସତ୍ୟ ଶାନ୍ତି ଅହିଂସାର ମଧୁର ମିଳନ
ପରାଶର ପ୍ରଭାବରେ କରି ବିଚରଣ ।୯।
ଝରିଆ ବଣଭୂଇଁକୁ କରି ମଧୁମୟ
ପରଂବ୍ରହ୍ମ ପଦେ ସଦା ରଖିଥିଲେ ଲୟ ।୧୦।
ବେଦବ୍ୟାସ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀ ପରେ ବେଦଧ୍ୱନି
ରଚି ଗୁମ୍ଫାକୁ ଫେରନ୍ତି ନିତ୍ୟ ମହାମୁନି ।୧୧।
ଏ ପବିତ୍ର ଇତିହାସ ଗାଏ ଜନଗାଥା
ଅନୁଭବୀ ଅନୁଭବେ ବୁଝେ ସାର କଥା ।୧୨।
ସମୟର ସ୍ରୋତେ ଭାସି ଏ ବନ-ପର୍ବତ
ଇସ୍ପାତ ସଂସ୍କୃତି ସ୍ପର୍ଶେ ବଦଳାଏ ଚିତ୍ର ।୧୩।
ବ୍ୟାସଧାମେ ବ୍ୟାସଜନ୍ମ ଥିବା ପରିଚୟ
ଦେବାଳୟମାନେ ଉଠି କରିଲେ ବିଲୟ ।୧୪।
ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼େ ଉଠି ଉଚ୍ଚ ସୌଧମାନ
ଗଡ଼ଶିରୀ ବିଭୂତିକୁ କରିଲେ ଗୋପନ ।୧୫।
ଝରିଆର ପରାଶର ଆଶ୍ରମ ସଙ୍କେତ
ଦେବୀ ମନ୍ଦିର ଯୋଜନା କରୁଛନ୍ତି ହତ ।୧୬।
କାଳବଶେ ସତ୍ୟପରେ ମିଥ୍ୟାର ଭୂଷଣ
ଗଢ଼ି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ମଣ୍ଡାଏ ଆଜିର ସନ୍ତାନ ।୧୭।
ନିଜ ବିଜ୍ଞାନରେ ନିଜେ ମଣଇ ଉନ୍ନତ
ଅତୀତକୁ ତୁଚ୍ଛକରି ହୁଏ ଉଲ୍ଲସିତ ।୧୮।
ଦେବସ୍ଥଳୀରେ ବିସ୍ତାରି ବସ୍ତୁବାଦ ଜ୍ଞାନ
ବାହ୍ୟାନ୍ତରେ ଦେବପଦ କରୁଛି ଅର୍ଚ୍ଚନ ।୧୯।
ଦେଖିଶୁଣି ଯେଉଁ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କିଛି ଲେଖନୀ
ରହିଛି ଏଥିରେ ସତ୍ୟ ଚିନ୍ତି ଦେଖ ଜ୍ଞାନୀ ।୨୦।
ତ୍ରିକାଳକୁ ସନମାନ ଦେଇ ସାଧୁଜନ
ସଂସାର ମଙ୍ଗଳ କର୍ମେ ନିବେସନ୍ତି ମନ ।୨୧।
ଗର୍ବ ଅଭିମାନ ଛାଡ଼ି ନିସ୍ୱାର୍ଥ କରମ
ବିଶ୍ୱହିତେ ରଚି ଲଭେ ପରମ ଧରମ ।୨୨।
ଏଇ ପଥେ ଯଥା ଶକ୍ତି ଦେଇ ଚାଲ ଭାଇ
ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ କରିଯିବା ବିଭୁନାମ ଗାଇ ।୨୩।
ନିର୍ମଳ ହୋଇବ ହୃଦ ଦୂର ହେବ ଦୁଃଖ
ପରମାନନ୍ଦ ଲଭିବା ଦେଖି ଧରା ସୁଖ ।୨୪।

ରଚୟିତା : ଶ୍ରୀଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର
ରଚନା କାଳ ତା ୯.୫.୧୯୯୬
ରାଉରକେଲା

ପରିଶିଷ୍ଟର ପରିଶେଷ

ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଅଶାନ୍ତ ପରିବେଶରେ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମର ଅତୀତ ନୈସର୍ଗିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଯୌଗିକ ପରିବେଶ, ଦର୍ଶକ ପ୍ରାଣରେ ଯେଉଁ ବିମଳ ଭଗବଦ୍ ଆନନ୍ଦ ଉଦ୍ଭବ କରାଉଥିଲା; ତାହା ଅବଧି ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ମନେହୁଏ ।

ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ସହିତ ସଲଗ୍ନ ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼ (ବୁଦେଲ ଗଡ଼) ଗୌତମ ଆଶ୍ରମ (ଗୌତମ ଘୁଟକୁରା) ଏବଂ ପରାଶର ଆଶ୍ରମ ଆଦିକୁ ଉଦ୍ଧାର ନ କରି ଏମାନଙ୍କ ପବିତ୍ର ସ୍ମୃତିକୁ ଅତୀତ ଗର୍ଭରେ ବିଲୀନ କରାଇ, ଆମ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସରକାର ଉକ୍ତ ଧାମକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କେନ୍ଦ୍ରର ମାନ୍ୟତା ଦେଇ, ଓଡ଼ିଶାର ମହାନ ସଂସ୍କୃତିକୁ ପୁନର୍ଜୀବିତ କରାଇବା ପରିକଳ୍ପନା ଗାଥା ଶୁଣାଯାଏ। ବିଗତ ଅଳ୍ପକେତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବେଦବ୍ୟାସ ପାହାଡ଼ ପରିସରରେ ''ବେଦବ୍ୟାସ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି'' ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ଧାମର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ନିହିତ ଥିବା ଅମୂଲ୍ୟ ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ଧୂଳିସାତ୍ କରି, ତହିଁରେ କୃତ୍ରିମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରି ଚାଲି ଅଛନ୍ତି । ଯାହାହେଉ ଉକ୍ତ ସମିତି ବେଦବ୍ୟାସରେ ବାହ୍ୟିକ ଭଗବଦ୍ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବ-ପର୍ବାଣୀରେ ବ୍ୟାସଧାମକୁ ମୁଖରିତ କରି, ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଅଛି ।

ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପରମ ସେବକ ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ ଉତ୍କଳର ବେଦବ୍ୟାସ ଧାମ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ବିଲୀନ କୋଇଲି ନଦୀ ପଠାରେ (ଯମୁନା ପଠା) ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ଉତ୍କଳ ତଥା ବିଶ୍ୱକୁ ମହୀୟାନ କରିଅଛନ୍ତି । ସେ ବେଦ ବିଭାଜକ ରୂପେ ଅଠାଇଶ ହଜାର ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ବେଦର ନିଗୁଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି; ବିଶ୍ୱକୁ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନରେ ଆଲୋକିତ କରିଅଛନ୍ତି । ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ ଅଷ୍ଟାଦଶ ମହାପୁରାଣ ଯଥା, ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବ, ଭାଗବତ, ପଦ୍ମ, ନାରଦ, ମାର୍କଣ୍ଡେୟ, ଅଗ୍ନି, ଭବିଷ୍ୟ, ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ, ଲିଙ୍ଗ, ବରାହ, ସ୍କନ୍ଦ, ବାମନ, କୂର୍ମ, ମତ୍ସ୍ୟ, ଗରୁଡ଼ ଓ ବ୍ରହ୍ମାଣ ଆଦି ପୁରାଣର ରଚୟିତା ଅଟନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ପଞ୍ଚମ ବେଦ, ଅଷ୍ଟାଦଶ ପର୍ବ ସମନ୍ୱିତ ସୁବୃହତ ମହାଭାରତ ରଚନା କରି ଭଗବାନଙ୍କ ସମୀପରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିବା ପ୍ରବାଦ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ ।

''ରୂପଂ ରୂପ-ବିବର୍ଜିତସ୍ୟ ଭବତୋ ଧ୍ୟାନେନ୍ ଯଦ୍ କଳ୍ପିତଂ
ସ୍ତୁତ୍ୟା ନିର୍ବଚନୀୟତାଖିଳଗୁରୋ ଦୂରୀକୃତା ଯନ୍ମୟା ।
ବ୍ୟାପିତ୍ୱଞ୍ଚ ବିନାଶିତଂ ଭଗବତୋ ଯତ୍ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରାଦିନା
କ୍ଷନ୍ତବ୍ୟଂ ଜଗଦୀଶ ତଦ୍‌ବିକଳତା ଦୋଷତ୍ରୟଂ ମତ୍‌କୃତମ ।।

ଅର୍ଥାତ୍ ହେ ଭଗବନ୍, ତୁମେ ରୂପ ବିବର୍ଜିତ, କିନ୍ତୁ ଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ରୂପ କଳ୍ପନା କରିଅଛି । ତୁମେ ଅଖିଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଅଧିପତି ଓ ବାକ୍ୟରେ ଅତୀତ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସ୍ମୃତି ଦ୍ୱାରା ତୁମର ଅନିର୍ବଚନୀୟତା ନଷ୍ଟ କରିଅଛି । ତୁମେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ, କିନ୍ତୁ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରାଦି ବର୍ଣ୍ଣନାକରି ମୁଁ ତୁମର ସର୍ବବ୍ୟାପିତ୍ୱ ନଷ୍ଟ କରିଅଛି । ଅତଏବ ହେ ଜଗଦିଶ ମୋର ଏହି ବିକଳତା ଜନିତ ତ୍ରିବିଧ ଅପରାଧ କ୍ଷମାକର ।

।। ଚରିତ ଚିନ୍ତାମଣି ।।

ମହର୍ଷି କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ବ୍ୟାସଦେବ ଏକାଧାରରେ ମହାକବି, ଦାର୍ଶନିକ, ଐତିହାସିକ, ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ କଳାକାର, ତତ୍ତ୍ୱୋପଦେଷ୍ଟା, ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ, ଯୁଗନିର୍ମାତା ବିଭୂତି ସମ୍ପନ୍ନ ଓ ସମାଜସେବୀ ରୂପେ ବିଶ୍ୱବିଦିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଅପ୍ରତିହତ ପ୍ରଭାବ ଓ ଅଲୌକିକ ପ୍ରଜ୍ଞା ବିଶ୍ୱର ଜନମାନସକୁ ସ୍ତମ୍ଭିତ, ଚକିତ ଓ ରସାପ୍ଲୁତ କରି ସୃଷ୍ଟିକୁ ପାଞ୍ଚ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ହେଲା ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଆସୁଅଛି । ଏଭଳି ମହର୍ଷି ନିଜର ଜନ୍ମଭୂମିର ଗୌରବକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରିବାରେ କାହିଁକି ନୀରବ ଅଛନ୍ତି, ଭାବିଲେ ବିସ୍ମୟ ଲାଗେ । ପରିଶେଷରେ ବ୍ୟାସଧାମର ଅନନ୍ତ ମହିମାକୁ ବିସ୍ତାର କରିବା ପାଇଁ ମହର୍ଷିଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନାଟି ଭେଟି ଦେଇ ''ଦାସ ରାଜା ଗଡ଼'' ପୁସ୍ତକ ଜନିତ ତ୍ରୁଟି ମାର୍ଜନା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।

ପ୍ରାର୍ଥନା

(ରାଗ - ଚୋଖି)

କୃଷ୍ଣଦ୍ୱୈପାୟନ ମୁନି   ସୂକ୍ଷ୍ମ ସ୍ଥୂଳ ରୂପ ଘେନି
ରହିଛ ଜନମଭୂମି କୋଳେ ତୁମ୍ଭର ।
ଅବନୀ ମଧ୍ୟରେ ସାର   ଭାରତ ବର୍ଷ ଆମ୍ଭର
ଭାରତେ ଉତ୍କଳ ସାର କୋଳେ ଏହାର ।
ବିରାଜମାନ ବ୍ୟାସଧାମ;
ଏ ଧାମ ଯମୁନା ଦ୍ୱୀପେ ଲଭିଲ ଜନ୍ମ ।୧।
ତବ ଜନମ ଚରିତ   ନବାକ୍ଷରୀରେ ରଚିତ
କରିଛି ଅଧମ ଭକ୍ତ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ।
ତବ ଜନ୍ମଭୂମି ଚିହ୍ନ   ''ନାଗରା'' ଗ୍ରନ୍ଥେ ବର୍ଣ୍ଣନ
କରିଛି ଏ ମୂଢ଼ ମନ ତବ କୃପାରୁ ।
ଆବର ତୋ ଭକତ ଜନ;
କେତେକଙ୍କ ନାମ ତହିଁ ଲେଖିଛି ଦୀନ ।୨।
ତବ ଅଙ୍କା ପୁଣ୍ୟଧାମ   ''ଦାସରାଜା ଗଡ଼'' ନାମ
କୋଇଲିର ପୂର୍ବକୂଳ ଉଚ୍ଚ ଭୂଖଣ୍ଡ ।
ଛେଣ୍ଡ ବସ୍ତି ଉତ୍ତରରେ   ଜନଶ୍ରୁତି କଥନରେ
ବଞ୍ଚି ଭକତଙ୍କୁ କୋଳେ କରାଇ ରୁଣ୍ଡ ।
କରି ଆସୁଥିଲା ଯେ ଲୀଳା;
ଖଳଜନ ପ୍ରଭାବରେ ବୁଡ଼ିଲା ଭେଳା ।୩।

ପୁରାତନ ବଂଶବନ   ଖଳେ କରିଲେ ଗୋପନ
ନୂତନ ଗୋଶାଳା ଗୋଟି ଗଢ଼ି ତା'ପରେ ।
ତବ ସ୍ମୃତି ତୁଚ୍ଛକରି   ବିତ୍ତ ଗର୍ବ ଚିତ୍ତେ ଭରି
ରହିଛନ୍ତି ଦର୍ପଭରେ ଦେଖ ନେତ୍ରରେ ।
ବାହ୍ୟେ ଧର୍ମ ନୀତିର ନାଟ;
ଦେଖାଇ ହରନ୍ତି ଯଶ ଭିଆଇ କୂଟ ।୪।
ବେଦବ୍ୟାସ ପୁଣ୍ୟଧାମ   ପୂର୍ବ ଯଶ ସ୍ମୃତିଚିହ୍ନ
ସଂସ୍କାରେ ନୂତନ ବେଶ କରି ଧାରଣ ।
କୃତ୍ରିମ ଯଶ ଆନନ୍ଦ   ଦେଇ କରେ ନିରାନନ୍ଦ
ଅନୁଭବୀ ଅନୁଭବେ ଲଭଇ ଜ୍ଞାନ ।
ଭକ୍ତ ''ସୋମନାଥ'' (୧) ଦର୍ଶନ;
କରି ପୁଲୁକିତ ହୁଏ ଗୋକୁଳ ମନ ।୫।
ବିଷମ ଏ କଳିକାଳ   ସତ୍ୟ ନାମରେ କନ୍ଦଳ
ଲଗାଇ କରୁଛି ଖେଳ ହେ ବ୍ୟାସଦେବ ।
ସତ୍ୟ କଷଣୁଁ ଉଦ୍ଧରି   ଜ୍ଞାନ ଆଲୋକ ବିତରି
କଳୁଷ ହରଣ କରି ସତ୍ତ୍ୱ ବିଭବ ।
ବରଧନେ ଧରା ବିଷାଦ ;
ଫେଡ଼ି ଜଗତରେ ସ୍ଥାପ ପରମପଦ ।୬।

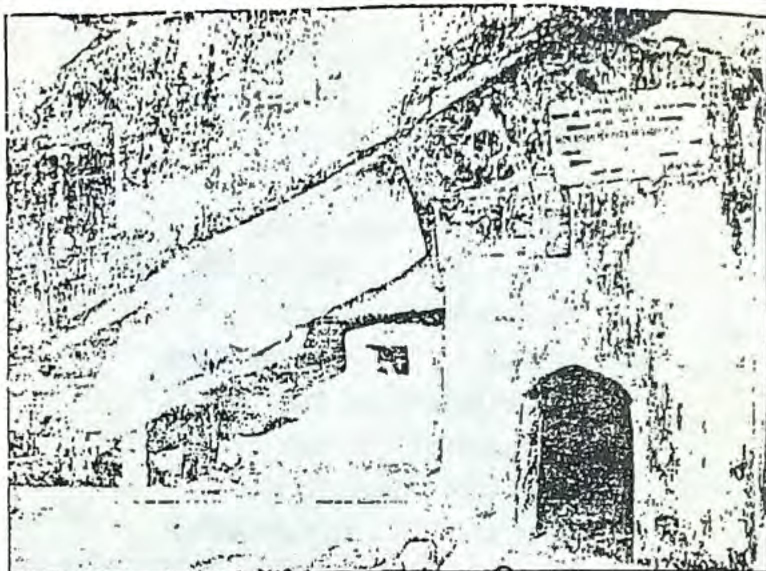
ରଚୟିତା - ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ପଦଟୀକା :

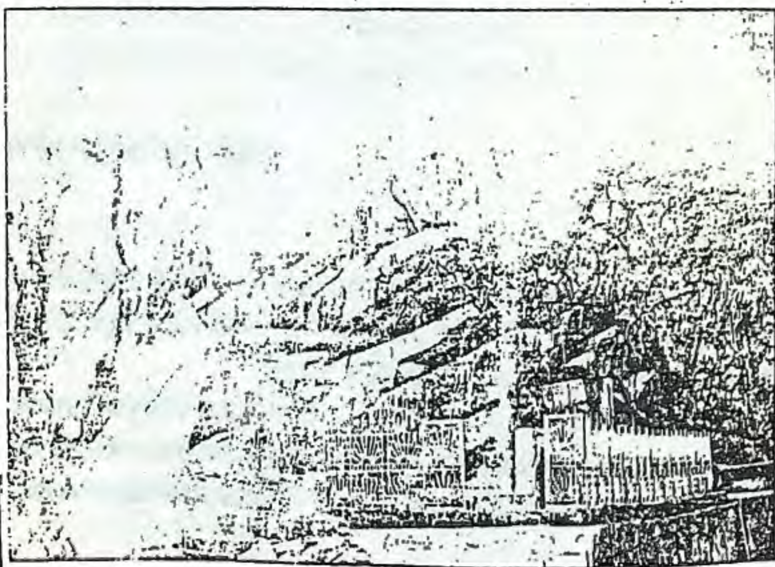
''ସେମାନାଥ''(୧) : ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ସିଂ ବେଦବ୍ୟାସ ସନ୍ନିକଟ ବ୍ରାହ୍ମଣୀତରଙ୍ଗ ନଦୀଟୋଲା ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରି ଅଛନ୍ତି। ସୋମନାଥ ସିଙ୍ଗ୍ ଏକଦା ରାତ୍ରର ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରହରରେ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ କଠଉ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଥିବା ବିଷୟ ଲେକକଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ।

ସୋମନାଥ ସିଙ୍ଗ୍‌ଙ୍କ ପିତା ସ୍ୱର୍ଗତ ସୋହନ ସିଙ୍ଗ୍ ବେଦବ୍ୟାସର ବ୍ୟାସକୁଣ୍ଡ ଶିଳାଉପରେ ଉପବିଷ୍ଟ ବ୍ୟାସମୁନିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସୋମନାଥଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ୟାସମୁନି ଦର୍ଶନ ଗାଥା ହିନ୍ଦୀ ବିବରଣୀଟି ନାଗରା ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା ୨୧୭ - ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବରଣୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଅଛି।

** ସମାପ୍ତ **

ବ୍ୟାସଗୁମ୍ଫାର ଅପର ଅଂଶ ଚିତ୍ର

ଉକ୍ତଳର ଉପରୋକ୍ତ ବେଦବ୍ୟାସର ବ୍ୟାସଗୁମ୍ଫା ସତ୍ୟବତୀ ଗୁମ୍ଫା ନାମରେ କଥିତ ଥିବା ଜନଶ୍ରୁତିରୁ ଶୁଣାଯାଏ । ''ନାଗରା'' (ପୃଷ୍ଠା - ୨୩୧)